PLÁN BOZP NA STAVENISKU

Prvé vydanie – 02/2023

Nadstavba bytového domu 611, 6.B.J., spevnené plochy a parkovisko ul. Murgašova , Kysucké Nové Mesto

vypracovaný v zmysle §5 ods. 2 písm. b) nariadenia vlády č. 396/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na stavenisko.

Spracoval	Ing. Miroslav Špilák - ABT	
Pripomienkoval a schválil	Ing. Vladimír Gašpierik - koordinátor dokumentácie	
Schválil	Matej Baričiak - stavbyvedúci	

OBSAH

1. Všeobecné informácie **4**
1.1. Základné informácie a kontaktné údaje 5
1.2. Dôležité telefónne čísla v prípade mimoriadnej udalosti 6
1.3. Základné údaje charakterizujúce stavbu 6
1.4. Situovanie stavby 6
1.5. Účel rekonštrukcie 6
1.6. Technický popis objektu 7
1.7. Súpis rekonštrukčných prác 7
2. Organizácia, pravidlá a legislatíva BOZP a OPP **9**
2.1 Ciele projektu v oblasti BOZP - stanovenie štandardov 9
2.2 Predpisy BOZP a OPP na stavenisku 9
2.3 Základné predpoklady pre vysokú úroveň BOZP na pracovisku 9
2.4 Hodnotenie rizík 10
2.5 Povinnosti zodpovedných osôb 10
2.6 Oboznamovanie s plánom BOZP 11
2.7 Pracovná doba 11
2.8 Legislatíva BOZP a OPP 12
2.9 Vstup a pohyb na pracovisku 13
2.10 Odovzdanie pracoviska 14
Zásady pre zabezpečenie spoločných pracovísk 15
2.11 Prvá pomoc a hlásenie, evidencia a registrácia pracovných úrazov 15
2.12 Poskytovanie a používanie OOPP 15
2.13 Kontrola stavu BOZP a OPP 17
PORUŠENIE POVINNOSTÍ – SANKCIE 17
Podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri zemných prácach 28
Podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri betonárskych prácach a prácach s nimi súvisiacich 32
Podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri murárskych prácach 35
Podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri montážnych prácach 36
Podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci so strojom 40
Podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri prácach súvisiacich so stavebnými prácami 46
Príloha č. 1 50
Záznam o vykonaní oboznámenia zamestnancov s plánom BOZP **51**
Príloha č. 2 - KNIHA ÚRAZOV A PORANENÍ **52**
POPLACHOVÉ SMERNICE **61**
Príloha č. 3 - Záznam o registrovanom pracovnom úraze **63**
Príloha č. 4 - SADZOBNÍK POKÚT **67**

Prílohy:

1. Súvisiace predpisy a normy, ktoré riešia požiadavky bezpečnosti práce.
2. Kniha úrazov a poranení a traumatologický plán
3. Záznam o registrovanom pracovnom úraze

Použité skratky:

KBU – karta bezpečnostných údajov
SD – stavebný dozor
OOPP – osobné ochranné prostriedky
BOZP – bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci
OPP – ochrana pred požiarmi
KB – koordinátor bezpečnosti

1. Všeobecné informácie

Tento plán BOZP je základným interným predpisom na zabezpečenie BOZP a OPP pre projekt „**Nadstavba bytového domu 611, 6.B.J., spevnené plochy a parkovisko ul. Murgašova , Kysucké Nové Mesto**".

Daný dokument sa vzťahuje:

- na celé pracovisko,
- na všetkých dodávateľov resp. subdodávateľov, ktorí vykonávajú činnosti na projekte „**Nadstavba bytového domu 611, 6.B.J., spevnené plochy a parkovisko ul. Murgašova, Kysucké Nové Mesto**".
- na všetky osoby, ktoré sa s vedomím organizácie, alebo dodávateľov zdržiavajú v priestoroch objektu.

Stavebník pri realizácii projektu „**Nadstavba bytového domu 611, 6.B.J., spevnené plochy a parkovisko ul. Murgašova , Kysucké Nové Mesto**", kladie dôraz na dodržiavanie všetkých platných právnych a ostatných predpisov v oblasti BOZP a OPP - (Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci a ochranu pred požiarmi) za tým účelom je nevyhnutné, aby každý dodávateľ resp. subdodávateľ rešpektoval všetky platné organizačné systémy BOZP a OPP v zmysle tohto plánu BOZP.
Neoddeliteľnou súčasťou dokumentácie BOZP sú okrem plánu BOZP aj technologické postupy vykonávaných prác na zaistenie BOZP a určením všetkých rizík a ohrození, ktoré sú jednotliví zhotovovatelia povinní v zmysle §4 ods. č. 1 vyhl. MPSVaR č. 147/2013 Z.z. v znení neskorších predpisov, predkladať pred nástupom na stavenisko. Dokumentácia BOZP sa nachádza na stavenisku a musí byť dostupná u stavbyvedúceho (zodp. pracovníka).

Plán BOZP je potrebné podľa konkrétnych podmienok na pracovisku revidovať a dopĺňať o nové skutočnosti a zistenia.

1.1. Základné informácie a kontaktné údaje

Identifikačné údaje stavby a investora

NÁZOV PROJEKTU	Nadstavba bytového domu 611, 6.B.J., spevnené plochy a parkovisko ul. Murgašova, Kysucké Nové Mesto
STAVEBNÍK	MPorte invest s.r.o., Litovelská 678, 024 01 Kysucké Nové Mesto
ZHOTOVITEĽ	MPorte s.r.o., Stará Bystrica 167, 023 04 Stará Bystrica
ADRESA STAVENISKA	Murgašova č. 611, 024 01 Kysucké Nové Mesto Stavebný objekt : SO 01 - BYTOVÝ DOM, Parcelné číslo: 221,226/47,226/1 Popisné čislo 611/28, 611/30, 611/32
STAVBYVEDÚCI *TELEFÓN* *E-MAIL*	Matej Baričiak, Ev. č.: 14022*10* Email: info@mporte.sk T.č.: 0902 508 342
ZAČIATOK VÝSTAVBY	14.02.2023
PREDPOKLADANÉ UKONČENIE VÝSTAVBY	14.02.2024

Dôležité kontaktné údaje (klient, projektanti, koordinátor, zhotoviteľ a ďalší konzultanti)

STAVEBNÝ DOZOR *Meno* *Telefón* *E-mail*	
KOORDINÁTOR DOKUMENTÁCIE *Meno* *Telefón* *E-mail*	Ing. Vladimír Gašpierik +421 918 030 674 gaspierik@headstudio.sk
KOORDINÁTOR BEZPEČNOSTI *Meno* *Telefón* *E-mail*	Ing. Miroslav Špilák – Ev. č.: ABT-0085/22, 0904 149 508 miroslav.spilak@gmail.com

1.2. Dôležité telefónne čísla v prípade mimoriadnej udalosti

Hasičský a záchranný zbor:	**150 (112)**
Rýchla zdravotná pomoc:	**155 (112)**
Polícia:	**158 (112)**
Mestská polícia:	**159**
Inšpektorát práce Žilina:	**041/ 568 9494**
Tiesňové volanie: (hasiči, polícia, lekár)	**112**
Poruchová linka SSE: (stredoslovenská energetika)	**0800 159 000**
Poruchová linka SPP: (Slovenský plynárenský priemysel)	**0850 111 727**
Poruchová linka VSR: (SEVAK Žilina)	**041/707 1729**

1.3. Základné údaje charakterizujúce stavbu

Predmetom stavebnej činnosti – je nadstavba jedného podlažia na existujúci bytový dom s 18 bytovými jednotkami. V nadstavovanom podlaží bude 6 bytov. Pôdorysné rozmery a poloha objektu sa nijak nemenia. Bytový dom stojí na parcele s číslom 221 v k.ú Kysucké Nové Mesto.

1.4. Situovanie stavby

Objekt SO 01 – bytový dom sa nachádza na Murgašovej ulici 611, 024 01 v Kysuckom Novom Meste. Súčasťou investičného zámeru je aj vybudovanie 8 odstavných plôch, ktoré budú slúžiť pre nové byty. Bytový dom stojí v intraviláne obce Kysucké Nové Mesto. V jeho blízkosti je rozvinutá bytová zástavba. V dotknutej lokalite sa nachádza zástavba bytových domov a administratívnych budov. Pozemok susedí s verejnou komunikáciu, ul. Murgašová.

1.5. Účel rekonštrukcie

Nadstavba jedného podlažia na existujúci bytový dom s troma nadzemnými podlažiami a jedným podzemným podlažím. Pri nadstavbe sa vytvorí 6 nových bytových jednotiek. Prístup do bytového domu bude cez 3 vchody ktoré má existujúci bytový dom . Prístup na nadstavené podlažie bude pomocou schodiska z 3.NP na 4.NP ktoré bude vybudované v rámci nadstavby. Na parkovanie automobilov bude slúžiť odstavná plocha na parcele s číslom 226/1.

1.6. Technický popis objektu

Existujúci bytový dom je murovaná stavba s valbovou strechou. V bytovom dome je 18 existujúcich bytových jednotiek po dokončení nadstavby bude celkovo v bytovom dome 24 bytových jednotiek. Bytový dom má 3 vstupy všetky zo severozápadnej strany. V suteréne a prvých troch nadzemných podlažiach dochádza iba k zatepleniu a vybudovaniu lodžii na juhovýchodnej strane domu nosný systém sa nijak nemení. Štvrte nadzemné podlažie bude novo vytvorené a bude mať taktiež lodžiu na juhovýchodnej strane domu. Vertikálnu komunikáciu medzi podlažiami zabezpečuje schodisko, ktoré bude dorobené v rámci nadstavby aby dosiahlo aj 4.tého nadzemného podlažia (Existujúce schodisko končí na 3.NP).

1.7. Súpis rekonštrukčných prác

V bytovom dome sa nachádza existujúce dvojramenné schodisko, v rámci nadstavby bude dorobené dvojramenne schodisko z 3.NP na 4.NP , tak aby bol umožnený vstup na 4.NP z existujúcich vchodov. Na existujúcich podlažiach nebudú žiadne zmeny s nosnými alebo nenosnými stenami okrem obvodového muriva ktoré bude zateplené systémom ETICS hr. 160 a vytvorenie lodžii pre každú bytovú jednotku na juhovýchodnej strane objektu. Pre nové byty (6x) bude zrealizovaných 8 nových parkovacích miest. Objekt je založený na existujúcich základoch. Základy sa nijak nebudú upravovať v rámci nadstavby. Nosné steny na 4.NP budú z keramických tehiel o hrúbke 300mm. Nosné steny lodžii sú z prefabrikovaného betónu c40/50, hr.140mm a 80mm. Existujúce deliace konštrukcie sú bez zmien. Nové deliace konštrukcie v rámci jednotlivých bytov sú z keramických tehiel o hrúbke 150mm. Nové deliace konštrukcie medzi bytmi respektíve medzi spoločenským priestorom a bytom sú navrhnuté z keramického akustického muriva hr. 300mm. Všetky existujúce stropné dosky budú bez zmien. Stropná konštrukcia nad 4.NP bude vytvorená dreveným väzníkom a záklopom. V existujúcich priestoroch bude podlaha bez zmien. Podlaha v nových bytoch bude laminátová alebo bude realizovaná keramická dlažba. Existujúce schodisko nebude nijak zmenené v rámci nadstavby. Na 4.NP sa vytvorí nové betónové schodisko z 3.NP. Ako nášľapná vrstva bude protišmyková dlažba. Prvý a posledný stupeň bude farebne označený. Nosná konštrukcia strechy bude vytvorená z dreveného väzníka. Na odizolovanie strešného priestoru sa použije tepelná izolácia v dvoch vrstvách o celkovej hrúbke 360mm. Zábradlie na schodisku bude zhotovené zo systému z hora do schodiskovej dosky pomocou závitových tyči a chemickej malty. S osadením madla na krčky stĺpikov s prútovou výplňou. Všetky ostré a prečnievajúce časti je potrebné prekryť systémovými krytmi. Odstavné plochy pre nové byty budú vytvorené podľa projektu dopravy.

Situácia staveniska:

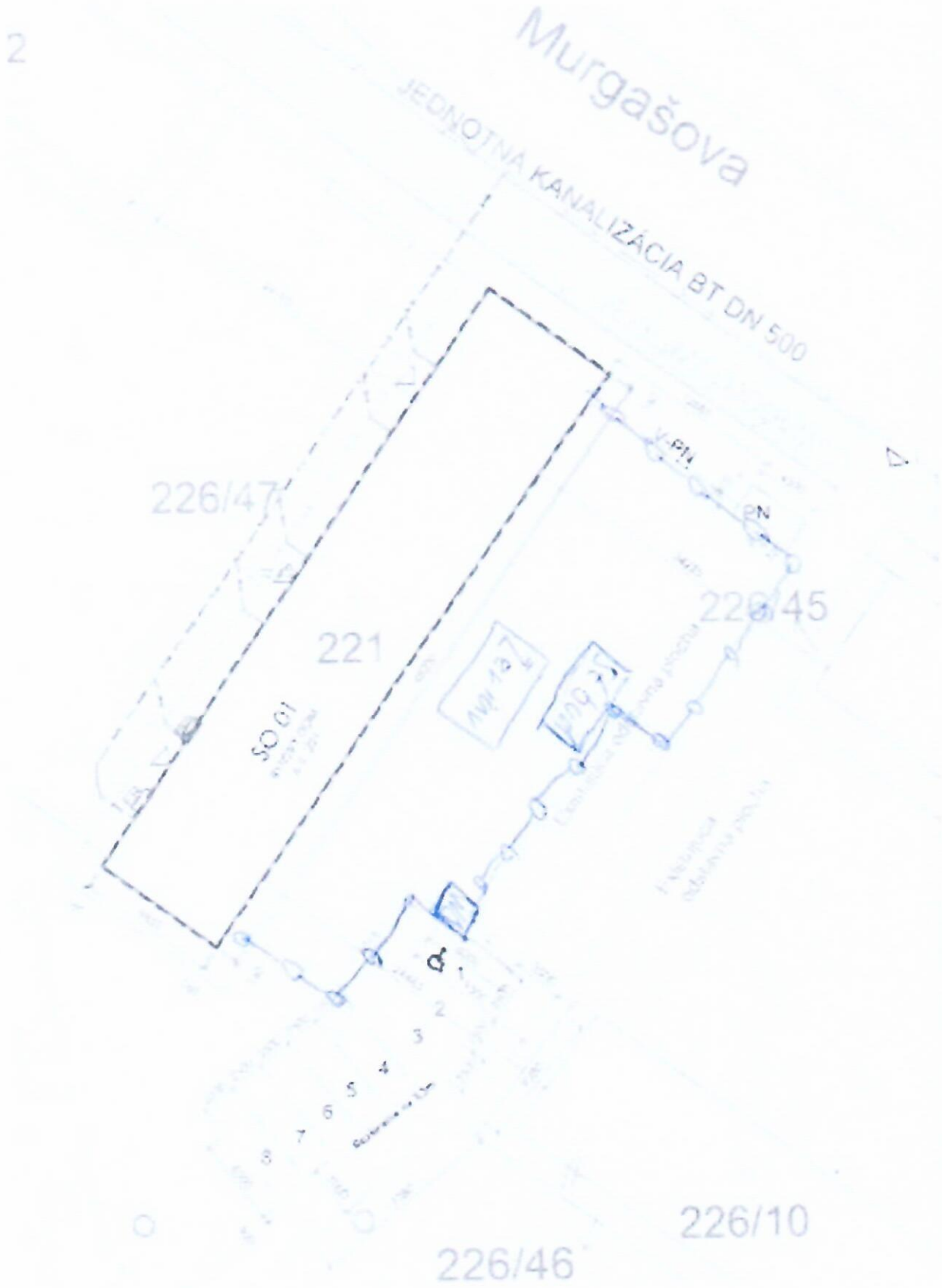

2. Organizácia, pravidlá a legislatíva BOZP a OPP

2.1 Ciele projektu v oblasti BOZP - stanovenie štandardov

Cieľom tohoto projektu je, aby bol realizovaný a dokončený bez závažných pracovných úrazov.

Závažnými pracovnými úrazmi sú nasledovné:

a) smrteľný

b) ťažká ujma na zdraví a to je:

- zmrzačenie,
- strata alebo podstatné zníženie pracovnej spôsobilosti,
- ochromenie údu,
- strata lebo podstatné oslabenie funkcie zmyslového ústrojenstva,
- poškodenie dôležitého orgánu,
- zohyzdenie,
- vyvolanie potratu alebo usmrtenie plodu,
- mučivé útrapy.

2.2 Predpisy BOZP a OPP na stavenisku

Stavba musí spĺňať požiadavky ochrany pred požiarmi podľa platných predpisov a noriem. Kontrolu plnenia požiadaviek predpisov OPP a BOZP vykonáva stavbyvedúci, príslušní vedúci zamestnanci a koordinátor bezpečnosti (**ďalej len KB**).

- Počas stavebných prác budú jednotliví dodávatelia dodržiavať zásady požiarnej prevencie v zmysle vyhlášky č.121/2002 Z.z. o požiarnej prevencii, v znení neskorších predpisov.
- Požiarne zariadenia sa musia v pravidelných intervaloch kontrolovať a udržiavať. (prenosné hasiace prístroje a hydranty raz za 12 mesiacov)
- Požiarne zariadenia musia byť ľahko prístupné a jednoducho použiteľné.
- Ohlasovňa požiarov je zriadená v kancelárii stavbyvedúceho.

2.3 Základné predpoklady pre vysokú úroveň BOZP na pracovisku

- Rešpektovanie príslušných predpisov na zaistenie BOZP,
- Jasné vzťahy, kompetencie, rozsah zodpovednosti účastníkov výstavby, dodávateľov a subdodávateľov, ktoré sú dané, uzavreté zmluvami,
- Rešpektovanie koordinátora bezpečnosti,
- Kvalifikovanosť dodávateľov (odborne spôsobilé osoby, oprávnenia, osvedčenia, certifikáty apod.),
- Zdravotne a odborne spôsobilí zamestnanci majúci potrebné informácie,
- Vybavenosť OOPP, vyhovujúcim náradím, nástrojmi, pomôckami,
- Uplatňovanie bezpečných postupov práce,
- Účinné opatrenia na zaistenie zamestnancov proti pádu z výšky, zavalením vo výkopoch, ohrozením padajúcim materiálom, dopravnými prostriedkami,
- Používanie schválených, preskúšaných a spôsobilých strojov, mechanizmov a zariadení,
- Zabezpečenie vysokej úrovne pracovnej, technologickej disciplíny na pracovisku,
- Nulová tolerancia k používaniu alkoholu na pracovisku,
- Permanentná kontrolná činnosť,
- Motivácia zamestnancov k bezpečnej práci,

Zhotovitelia pri uplatňovaní svojej právomoci a zodpovednosti rešpektujú ustanovenia nariadenia vlády č. 396/2006, to znamená, že sa riadia príslušnými právnymi predpismi, najmä zákonom NR SR č. 124/2006 o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, v znení neskorších predpisov a vyhl. MPSVaR č.147/2013 Z.z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri stavebných prácach a prácach s nimi súvisiacich a podrobnosti o odbornej spôsobilosti na výkon niektorých pracovných činností v znení neskorších predpisov.

Počas stavebných prác je potrebné dodržiavať všetky interné a externé predpisy. Za dodržiavanie sú zodpovední zástupcovia dodávateľských firiem a za kontrolu sú zodpovední stavbyvedúci a KB.

Stavebník alebo KB má právo zastaviť práce, pričom o tom musí ihneď informovať stavbyvedúceho, prípadne zástupcu dodávateľskej firmy. V prácach sa môže pokračovať až po odstránení závad.

2.4 Hodnotenie rizík

Posúdenie rizík bude vykonané u každej jednotlivej pracovnej činnosti alebo súboru pracovných činností s ohľadom na ich zložitosť, riziká či plán výstavby. Dodávatelia a subdodávatelia sú povinní predložiť na schválenie technologické postupy vykonávaných prác na zaistenie BOZP a určením všetkých rizík a ohrození v zmysle §4 ods. č. 1 Vyhl. MPSVaR č. 147/2013 Z.z v znení neskorších predpisov, pred nástupom na stavenisko a to stavbyvedúcemu a KB, ktorí ich pripomienkujú alebo ich schvália.

Dodávatelia a subdodávatelia musia poskytnúť stavebníkovi a KB dôkaz o tom, že ich pracovníci, ktorí budú vykonávať nižšie uvedené profesie, absolvovali školenie BOZP a príslušnú lekársku prehliadku na nasledovné činnosti:

- žeriavnici,
- viazači bremien,
- obsluha zdvíhacích zariadení (vrátane nožnicovej zdvíhacej plošiny, vysokozdvižných vozíkov...)
- lešenári a pracovníci používajúci lešenie,
- zvárači
- práca v noci
- práce vo výškach
- a iné profesie, kde to vyžaduje platné právne predpisy

2.5 Povinnosti zodpovedných osôb

Povinnosti Stavebného dozoru (ďalej len SD)

A/ Zodpovedá za kontrolu plnenia úloh v starostlivosti o BOZP počas celého projektu,
B/ Určuje dodávateľom rozsah zodpovednosti a konkrétne povinnosti na úseku BOZP ako rovnocennú a neoddeliteľnú súčasť ich pracovných alebo funkčných povinností a kontroluje ich činnosť,
C/ Zodpovedá za dodržiavanie rozhodnutí o pozastavení prác vykazujúcich závažné nedostatky z hľadiska BOZP– s KB,
D/ Zúčastňuje sa pri šetrení pracovných úrazov,
E/ Vykonáva kontrolu pracovísk,
F/ Zodpovedá za stanovenie podmienok BOZP do kontraktu ako aj ich dodržiavanie.

Povinnosti Koordinátora bezpečnosti (KB)

A/ Vykonáva kontrolu na všetkých pracoviskách dodržiavania BOZP predpisov,
B/ V spolupráci s SD zabezpečuje opatrenia potrebné na zaistenie BOZP so zreteľom na všetky okolnosti týkajúce sa vykonávaných činností počas projektu,
C/ Dozerá aby účastníci stavebných prác dodržiavali všetky platné predpisy z BOZP (zákonov, vyhlášok, príslušných organizačných smerníc BOZP),
D/ Koordinuje zabezpečovanie BOZP medzi firmami na pracovisku,
E/ Zisťuje a analyzuje ohrozenia s SD,
F/ Spolupracuje s externými špecialistami BOZP a OPP,
G/ Spolupracuje so štátnymi úradmi BOZP, OPP,
H/ Kontroluje že dodávatelia a ich zamestnanci sú zaškolení a majú právoplatné oprávnenia na vykonávanie uskutočňovaných činností,
I/ Uskutočňuje dychové skúšky na prítomnosť alkoholu v krvi podľa pokynov SD, prípadne na základe vlastného uváženia.

Povinnosti zodpovedného zamestnanca dodávateľskej firmy

A/ Zabezpečuje dodržiavanie všetkých platných predpisov z BOZP na jemu zverenom

pracovisku,
B/ Vykonáva, alebo zabezpečuje oboznámenie pracovníkov s plánom BOZP na stavenisku,
C/ Vykonáva audit BOZP a OPP,
D/ Spolupracuje so KB pri kontrolnej činnosti, vyšetrovaní pracovných úrazov, atď.,
E/ Zabezpečuje odstraňovanie závad BOZP; závady, ktorých odstránenie presahuje jeho vymedzenú právomoc (podľa závažnosti) ihneď oznamuje KB,
F/ Spolupracuje pri odovzdávaní a preberaní pracoviska pre činnosť dodávateľskej firmy,
G/ Zabezpečuje výkon nebezpečných činností v zmysle predpisov a vystavuje písomné povolenie ,
H/ Spolupracuje s odborníkmi investora, ktorí poznajú podmienky spoločnosti.

Pravidlá organizácie BOZP

SD a Stavebník môže podľa potreby prizývať KB na poradu (kontrolný deň), kde KB podá správu o stave BOZP počas realizácie akcie.

2.6 Oboznamovanie s plánom BOZP

Všetky osoby, ktoré pracujú na stavbe, budú v rámci oboznamovanie s plnom BOZP poučené pravidlách BOZP a OPP na stavenisku a o hlavných rizikách a nebezpečenstvách spojených s touto stavbou. Stavbyvedúci alebo KB skontroluje OOPP všetkých osôb pracujúcich na stavbe. **Toto oboznamovanie je povinné pre všetky osoby vykonávajúce stavebné práce na stavenisku!!!**

Návštevy absolvujú krátke vstupné školenie od KB, ak sa v tom čase nachádza na stavenisku. Ak nie, tak stavbyvedúci, alebo ním určený zástupca (zástupcu menuje stavbyvedúci zápisom v st. denníku) ktorý návštevu organizuje, vykoná takéto školenie. Návštevy sa môžu po stavbe pohybovať iba v sprievode uvedených zodpovedných osôb. Všetky návštevy musia byť evidované v kancelárii stavby. Pokiaľ si návšteva nedonesie vlastné OOPP, budú jej vhodné ochranné pomôcky poskytnuté po celú dobu jej prítomnosti na stavbe. Je zakázané umožniť vstup na stavenisko osobám bez použitia potrebných OOPP.

Odborné spôsobilosti pracovníkov
Stavbyvedúci, poverená osoba, alebo KB skontroluje doklady o odbornej spôsobilosti nových prichádzajúcich pracovníkov na stavbu vrátane prípadných záznamov o predchádzajúcom školení. V prípade potreby pre danú pracovnú činnosť prebehne príslušné školenie pod dohľadom spôsobilej osoby. Podrobnosti o školení budú zaznamenané a uložené do zložky BOZP umiestnenej v kancelárii stavbyvedúceho. **Nikto nemôže vykonávať činnosť, na ktorú nemá odbornú spôsobilosť.**

Zodpovedný zástupca dodávateľskej (subdodávateľskej) firmy pred nástupom pracovníkov na stav. práce, dodá zodpovednému stavbyvedúcemu fotokópie:

1. **zoznam pracovníkov** (pokiaľ bude SZČO a pod ním bude pracovať viac SZČO, tak ich zoznam aj predloženie ich spôsobilostí)
2. **Doklad o ich absolvovanom základnom školení** z predpisov BOZP v zmysle §7 Zákona č. 124/2006 o BOZP
3. **Doklad o ich odbornej spôsobilosti** (pokiaľ budú také práce vykonávať)
4. **Doklad o ich zdravotnej spôsobilosti**

Uvedené doklady budú uložené u stavbyvedúceho v zložke BOZP.

Inštruktáž o bezpečných pracovných postupoch a o nebezpečenstvách a ohrozeniach

Bezpečný pracovný postup, nebezpečenstvo a ohrozenie musí byť pracovníkom najprv vysvetlený stavbyvedúcim alebo zodpovedným zástupcom dodávateľa (podľa potrieb pracovníkov); záznam o účasti na tejto inštruktáži bude v zmysle §3 ods. č.4 Vyhl. MPSVaR č. 147/2013 Z.z. zapísaný v stavebnom denníku. Všetci pracovníci vykonávajúci stavebné práce budú takto oboznamovaní na začiatku každej pracovnej zmeny.

2.7 Pracovná doba

Pre stavebné činnosti, ktoré vyžadujú určitú flexibilitu, platí nasledujúce rozvrhnutie pracovnej doby:

	od pondelka do piatku
Začiatok pracovnej doby	Medzi 6:00 a 7:00
Koniec pracovnej doby	Medzi 18:00 a 19:00

Práca v sobotu a nedeľu môže byť povolená po dohode so stavbyvedúcim, pri dodržaní rovnakej pracovnej doby.
Čas prestávok/pauzy na obed sa môže líšiť v závislosti od charakteru vykonávaných stavebných prác/pracovných činností.
Prípadné úpravy pracovnej doby môžu byť povolené po dohode so stavbyvedúcim v súlade s podmienkami plánu výstavby.

2.8 Legislatíva BOZP a OPP

Základná legislatíva sa nachádza v prílohe č. 1

Príprava
Dodávateľ alebo subdodávateľ vypracuje pred začatím prác technologické postupy ako aj analýzu rizík pre jednotlivé práce, ktoré predloží investorovi.
Všetky problémy BOZP je potrebné riešiť s KB, ktorý bude spolupracovať s internými a externými špecialistami.

Príprava staveniska

Za zariadenie staveniska zodpovedá stavbyvedúci v spolupráci s KB.
Dodávateľ prác musí v rámci dodávateľskej dokumentácie vytvoriť podmienky na zaistenie bezpečnosti práce. Súčasťou dodávateľskej dokumentácie je technologický alebo pracovný postup inštalačných prác, ktorý musí byť k dispozícii na pracovisku.
Technologický a pracovný postup musí obsahovať požiadavky na vykonanie stavebných prác pri dodržaní zásad bezpečnosti práce.
Dodávateľ je zodpovedný za BOZP a OPP počas realizácie celého projektu a to aj za ostatné subdodávateľské firmy.

Realizácia diela

Stavbyvedúci koordinuje práce dodávateľských firiem, prípadne ďalších vedúcich zamestnancov podľa časového harmonogramu prác.
KB koordinuje činnosť dodávateľských firiem po stránke BOZP.
KB, stavbyvedúci, SD, alebo vedúci pracovník dodávateľa, keď zistí alebo spozoruje nebezpečenstvo, ktoré by mohlo ohroziť zdravie alebo životy osôb alebo spôsobiť prevádzkovú nehodu (haváriu) je povinný zastaviť práce.

Medzi hlavné nebezpečenstvá patria:
- Vstupovať na pracovisko bez príslušného školenia BOZP
- Používať necertifikované a neúplné OOPP.
- Pracovať na zariadeniach, pre ktoré nemajú pracovníci príslušné oprávnenie, osvedčenie a nie sú na tieto zariadenia v danom odbore vyškolení.
- Pri práci používať také pracovné postupy, ktoré by mohli ohroziť nielen ich bezpečnosť, ale aj bezpečnosť iných pracovníkov.
- Vykonávať práce vo výškach bez príslušnej lekárskej prehliadky, preškolenia, preskúšania a oprávnenia na tieto práce.
- Používať pri práci necertifikované, poškodené a neúplné pracovné náradie a stroje.
- Pracovať v potrubiach, nádržiach, pod úrovňou terénu, ak nie sú tieto riadne vyvetrané, odmastené a zabezpečené dostatočným prísunom vzduchu a OOPP.
- Pracovať nezabezpečený vo výškach a vo výkopoch.
- Zasahovať do strojného zariadenia za chodu alebo pod elektrickým napätím.

- Napájať sa na elektrické a iné zdroje bez príslušného povolenia organizácie.
- Pracovníkom pohybovať sa po iných pracoviskách, ak na to nemajú súhlas.
- Donášať, používať pred začatím práce a počas práce alkoholické nápoje, omamné látky, drogy a pod.
- Dvíhať ručne i strojne nadlimitné bremená.
- Vstupovať do priestorov, ktoré sú označené bezpečnostnými tabuľkami ako rizikové.
- Vstupovať do nebezpečného priestoru zaveseného bremena

Na pracovisko je zakázané nosiť nesúvisiace predmety s prácou – prívesky, obrúčky, zbrane atď.
Práce sa tiež musia prerušiť za určitých podmienok, napr.: nepriaznivých poveternostných podmienkach (podľa vyhl. MPSVaR 147/2013).
Pri prerušení práce treba vykonať nevyhnutné opatrenia na ochranu života, zdravia a majetku a musí sa o tom vyhotoviť zápis (KB s vedúcim pracovníkom dodávateľskej firmy). KB neodkladne podá informáciu o zastavení prác stavbyvedúcemu. V práci možno opätovne pokračovať až po odstránení závad a odsúhlasení s KB alebo stavbyvedúcim

Oplotenie hlavného staveniska.
Za účelom oddelenia verejnosti od stavebných prác musí byť v zastavanej časti stavenisko oddelené plotom/dočasným staveniskovým oplotením. Výška oplotenia min. 1,80 m.

Zabezpečenie sociálnych podmienok pre pracovníkov stavby.
- ubytovanie nasadených stavebných robotníkov bude zabezpečené mimo staveniska, individuálne
- stravovanie stavebných robotníkov bude zabezpečené dovozom stravy, resp. v reštauračných zariadeniach alebo individuálne
- prvá pomoc bude zabezpečená priamo na zriadenom stavenisku resp. v nemocničných zariadeniach mesta

Medzi základné povinnosti BOZP dodávateľskej firmy patrí:
- zabezpečenie proti pádu, kolektívne zabezpečenie, osobné zabezpečenie,
- zabezpečenie práce na streche, práce na vysokých objektoch a vo výškach,
- zabezpečenie prác vo výkopoch,
- zabezpečenie pri horúcich prácach (zváranie, brúsenie a pod.),
- požadovaný technický stav strojov a strojného zariadenia,
- zabezpečenie nebezpečných činností, práce v stiesnených priestoroch,
- používanie OOPP,
- zabezpečiť všetky školenia BOZP, OPP, inštalačných strojov, VTZ,
- práce vykonávať podľa technologických postupov v zmysle platnej legislatívy,
- pri prerušení práce z dôvodu nebezpečenstva, alebo ohrozenia zdravia pracovníkov, vykonať nevyhnutné opatrenia na záchranu života
- zabezpečenie ohrozeného priestoru pod zdvíhaným bremenom alebo prácami vo výške

Dodávateľ je povinný pred začatím prác mať vypracovaný technologický alebo pracovný postup.
Súčasťou technologického alebo pracovného postupu musí byť analýza rizík pracovných činností.

2.9 Vstup a pohyb na pracovisku

Povinnosti pri vstupe na stavenisko

Na stavenisko majú prístup len pracovníci zdravotne a odborne spôsobilí, ktorí boli oboznámení s plánom BOZP a rizikami. Iné osoby môžu vstupovať na stavenisko len so súhlasom stavbyvedúceho a potom ako absolvujú oboznámenie s plánom BOZP. Pri pohybe po stavenisku sú povinné všetky osoby používať predpísané OOPP.

Ostatné povinnosti zamestnancov dodávateľských firiem:

- Zamestnanci firiem sú povinní nastupovať fyzicky a duševne pripravení. Každý zamestnanec musí byť na svojom pracovisku (kde plní svoje pracovné povinnosti).

- Je zakázané nosiť na stavenisko alkoholické nápoje ako aj iné omamné a psychotropné látky a tieto počas pracovnej zmeny požívať.
- Vstupovať na stavenisko po požití alkoholických nápojov, alebo omamných, alebo psychotropných látok je zakázané. Je povinnosťou každého zamestnanca na výzvu KB, stavbyvedúceho alebo vedúceho pracovníka dodávateľa podrobiť sa skúške požitia alkoholu (poprípade požitia omamných látok).
- Je zakázané na stavenisko nosiť veci presahujúce hodnoty najnutnejších potrieb pre zabezpečenie.
- Každý nepriaznivý zdravotný stav pri príchode alebo počas zmeny je povinný zamestnanec ohlásiť svojmu nadriadenému a v prípade potreby žiadať o lekársku prehliadku.
- V celom objekte staveniska a zariadenia staveniska okrem vyhradených priestorov /fajčiarskych kútikov/ je zakázané fajčiť.
- Všetci zamestnanci sú povinní dodržiavať všetky zákazy, príkazy, a rešpektovať všetky signály a výstražné tabule.
- Vstup a odchod zo staveniska je povolený len určenými miestami. Vstup a odchod inými miestami je zakázaný.
- Príchod v priebehu pracovnej zmeny musí byť ohlásený svojmu nadriadenému. Odchod zamestnancov zo staveniska v priebehu pracovnej doby (okrem ošetrenia s titulu úrazu) musí byť len v zmysle platnej organizačnej smernice dodávateľa.
- Chodiť po priestoroch objektu je dovolené len určenými cestnými komunikáciami pri zachovaní pravidiel cestnej premávky. Chodiť mimo vyhradené komunikácie a priestory je dovolené len v prípade nutnosti k plneniu pracovnej úlohy.
- Zostupovať do kanálov, nádrží priehlbní a iných priestorov pod úrovňou terénu bez pracovného príkazu je zakázané.
- Všetky dopravné prostriedky cestnej dopravy na stavenisku sa musia riadiť vyhláškou o pravidlách cestnej premávky. Najvyššia dovolená rýchlosť je 20 km/hod., Pokiaľ nie sú križovatky označené dopravnými značkami, je nutné považovať všetky cesty za cesty rovnakej úrovne.
- Pri chôdzi venovať pozornosť najmä miestam mokrým, klzkým, ohraničeným, vyvýšených a v zimnom období cestám, ktoré nie sú ešte posypané.
- Nevstupovať do pracovných priestorov, ktoré sú označené ako priestory kde je možnosť pádu materiálu, náradia, nástrojov apod.
- Nevstupovať do pracovných priestorov, ktoré sú označené ako rizikové prípadne sú označené nutnosťou použiť pred a pri vstupe osobné ochranné pracovné prostriedky.
- Jazda bicyklami na stavenisku nie je povolená.
- Je zakázané chodiť po cestách a priestoroch, kde je vstup zakázaný alebo je tento priestor ohraničený zábranou.
- V prípade vyhlásenia požiarneho poplachu každý zamestnanec je povinný uvoľniť všetky priechody a prístupové cesty.
- Je zakázané bezdôvodne a bez pracovného príkazu odkrývať poklopy.
- Na prepravu používať len tie dopravné prostriedky, ktoré sú na to určené výrobcom. Zakázané je sa prepravovať napr. : na inštalačných strojoch, vysokozdvižných vozíkoch, na multikáre mimo kabíny, žeriavoch, nakladačoch, atď.

2.10 Odovzdanie pracoviska

- Zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci písomne dohodnuté podľa zákona 124/2006 Z.z. § 18 ods. 1 obsahuje aj spôsob odovzdania a prevzatia staveniska alebo pracoviska na stavenisku formou záznamu o odovzdaní a prevzatí pracoviska na stavenisku podľa vyhlášky 147/2013 Z.z. §5. Rovnako sa postupuje pri súbehu stavebných prác s prácami počas prevádzky.
- Ak zamestnanci viacerých zamestnávateľov alebo fyzické osoby oprávnené na podnikanie plnia úlohy na spoločnom pracovisku tak, že môže byť ohrozená ich bezpečnosť alebo zdravie, musí byť spolupráca zamestnávateľov a týchto osôb pri prevencii, príprave a vykonávaní opatrení na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, koordinácia činností a vzájomná informovanosť písomne dohodnutá. Dohoda určí, kto z nich je povinný vytvoriť podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia zamestnancov na spoločnom pracovisku a v akom rozsahu.
- Pred začatím stavebných prác na stavenisku treba, aby stavebník záznamom o odovzdaní a prevzatí staveniska odovzdal stavenisko dodávateľovi.
- Dodávateľ, ktorý prevzal stavenisko od stavebníka, môže odovzdať záznamom o odovzdaní a prevzatí pracoviska stavenisko alebo konkrétne pracovisko

a) jednému ďalšiemu zhotoviteľovi (dodávateľovi), ktorý na konkrétnom pracovisku bude vykonávať svoju pracovnú činnosť, alebo
b) späť stavebníkovi.

- Záznam o odovzdaní a prevzatí pracoviska na stavenisku obsahuje
a) identifikáciu konkrétneho pracoviska na stavenisku, ktoré je predmetom odovzdania a prevzatia medzi zhotoviteľmi (dodávateľmi),
b) identifikačné údaje odovzdávajúceho subjektu, ktorými sú jeho názov alebo obchodné meno, sídlo a identifikačné číslo a meno a priezvisko zodpovednej osoby za odovzdanie konkrétneho pracoviska na stavenisku,
c) identifikačné údaje preberajúceho subjektu, ktorými sú jeho názov alebo obchodné meno, sídlo a identifikačné číslo a meno a priezvisko zodpovednej osoby za prevzatie konkrétneho pracoviska na stavenisku,
d) dohodnuté podmienky alebo požiadavky zhotoviteľov,
e) dátum a čas odovzdania a prevzatia konkrétneho pracoviska na stavenisku a podpisy zodpovedných osôb za odovzdanie a prevzatie konkrétneho pracoviska na stavenisku za zhotoviteľov (dodávateľov).

- Ak pracovisko nie je odovzdané ďalšiemu zhotoviteľovi, tento zhotoviteľ je zhotoviteľom vykonávajúcim pracovnú činnosť na pracovisku iného zhotoviteľa.
- Ak zhotoviteľ odovzdáva pracovisko SZČO, musí tak urobiť pre každú SZČO osobitne, alebo v prípade viacerých SZČO (ucelená partia pracovníkov vykonávajúcich rovnaké práce na tom istom pracovisku), len jednému z nich, ktorý bude zodpovedať za bezpečnosť ostatných a táto zodpovednosť bude uvedená v odovzdávacom protokole.

Zásady pre zabezpečenie spoločných pracovísk

Ak na základe uzavretej zmluvy alebo vystavenej objednávky majú na pracovisku vykonávať určitú činnosť zamestnanci externých firiem, tak pred začatím vykonávania prác musí byť dohodnuté zabezpečovanie BOZP a OPP a spísaný zápis o odovzdaní pracoviska (staveniska).

Za vyhotovenie zápisu o odovzdaní pracoviska (staveniska) je zodpovedný vedúci pracovník dodávateľa (zhotoviteľa), ktorý odovzdanie pracoviska realizuje.

Zápis o odovzdaní pracoviska (staveniska) musí z hľadiska BOZP obsahovať najmä:
- vymedzenie priestoru pracoviska (staveniska) popisom, prípadne náčrtom, projektom
- stanovenie prístupových a únikových ciest
- stanovenie zakázaných pracovných úkonov a manipulácia z hľadiska charakteru existujúcej prevádzky (nebezpečenstvo vzniku úrazu, požiaru alebo havárie chemickými škodlivinami, elektrickým prúdom, atď.)
- zdroje energií (para, voda, vzduch, el. prúd) a podmienky na ich napojenie (odber)
- zamestnanca dodávateľa (zhotoviteľa) zodpovedného za vykonávanie prác aj z hľadiska BOZP
- ustanovenie, že dodávateľ (zhotoviteľ) pracovisko (stavenisko) preberá.

Zápis z odovzdania pracoviska (staveniska) nesmie byť v rozpore s internými predpismi spoločnosti a v prípade externých firiem môže byť vyhotovený až po oboznámení zamestnancov dodávateľa (zhotoviteľa) s plánom BOZP.

Zápis musí byť podpísaný zástupcom odovzdávajúceho a zástupcom dodávateľa (zhotoviteľa).

2.11 Prvá pomoc a hlásenie, evidencia a registrácia pracovných úrazov

Pri pracovnom úraze postupovať v zmysle Traumatologického plánu.
Každý pracovný úraz je dodávateľ povinný ihneď nahlásiť priamemu nadriadenému poškodeného, stavbyvedúcemu a KB.

2.12 Poskytovanie a používanie OOPP

Dodávateľ je povinný zabezpečiť OOPP všetkým svojím zamestnancom.

OOPP musia vyhovovať týmto podmienkam:

- poskytovať ochranu proti príslušnému riziku, pričom ich používanie nesmie spôsobovať ďalšie riziko
- zodpovedať podmienkam na pracovisku
- vyhovovať ergonomickým a zdravotným požiadavkám
- vyhovovať telesným rozmerom zamestnanca

Tam, kde prítomnosť viac ako jedného rizika vyžaduje, aby zamestnanec používal súčasne viac druhov OOPP musia byť tieto OOPP navzájom zlučiteľné a proti týmto rizikám účinné.

	Kedy?	Kto?		
		pracovníci na stavbe/ subdodávatelia	zamestnanci stavby / vedenie stavby	návštevy / klient
Ochranné prilby	Povinné za každých okolností. Prístup na stavbu nie je povolený bez ochrannej prilby. Ochrannú prilbu poskytne zamestnávateľ. Na ochranných prilbách musí byť uvedené firemné logo, nálepka o preškolení pre vstup na stavenisko.	x	x	x
Reflexné vesty / bundy	Povinné za každých okolností. Všetci musia mať reflexné vesty/bundy (nie reflexné pásiky).	x	x	x
Ochranná pracovná obuv (so spevnenou špičkou a s podrážkou proti prepichnutiu)	Povinná za každých okolností. Prístup na stavbu nie je povolený bez ochrannej pracovnej obuvi. Ochrannú pracovnú obuv dodá zamestnávateľ.	x	x	x
Ochrana očí	Potrebné pri výkone činností kde je riziko úrazu očí. Okuliare alebo prilba s integrovanou ochranou očí.	x	x	x
Ochranné pracovné rukavice	Potrebné pri výkone činností kde je riziko úrazu rúk. Vhodné rukavice vzhľadom k potenciálnemu riziku	x	x	x
Ochranu sluchu	Sú povinné pre niektorých pracovníkov kde je riziko hluku.	(x)	(x)	(x)
Bezpečnostné postroje	V prípade, že nie je možné zaistiť prostriedky kolektívnej ochrany proti pádu, poskytne zamestnávateľ pracovníkom bezpečnostné postroje vrátane preškolenia na ich použitie. Použitie bezpečnostného postroja bude povolené len za nasledujúcich podmienok: - Osoba vybavená bezpečnostným postrojom nesmie nikdy vykonávať práce samostatne bez zabezpečenia dohľadu inou osobou, - Dohľad inej osoby musí byť kontinuálny, - Zodpovedný vedúci určí a skontroluje kotviace body a posúdi nutnosť použitia zaisťovacieho lana s tlmičom pádu.	(x)		
Iné druhy OOPP	Ak ich potreba vyplynie z hodnotenia rizík pre danú činnosť.			

2.13 Kontrola stavu BOZP a OPP

Rozdelenie kontrol:

- denné kontroly pracoviska vykonávajú vedúci dodávateľských firiem na svojich pracoviskách
- priebežne vykonáva kontrolu stavbyvedúci
- po dohode so stavebníkom vykonáva kontrolu KB

Zameranie kontrol z oblasti BOZP

- technická úroveň pracoviska, strojov, zariadení, náradia, nástrojov a pracovných pomôcok,
- dodržiavanie ustanovených pracovných postupov, organizácie práce na pracoviskách,
- dodržiavanie ustanovených pracovných podmienok, hygienických predpisov, zdravotných opatrení, príkazov a pokynov zamestnávateľa,
- odborná spôsobilosť zamestnancov,
- dodržiavanie zásad BOZP na rizikových pracoviskách a pri prácach so zvýšeným rizikom - nebezpečenstvom úrazu,
- zadeľovanie zamestnancov na prácu podľa zdravotnej a odbornej spôsobilosti,
- technický stav stavebných strojov dopravnej techniky, VTZ a zariadení.
- používanie OOPP

PORUŠENIE POVINNOSTÍ – SANKCIE

V prípade porušenia povinnosti vyplývajúcich z tohto „Plánu BOZP" a nasledovného neodstránenia nedostatkov budú koordinátor bezpečnosti resp. stavbyvedúci oprávnení nariadiť prerušenie prác. **Dôsledky a škody vyplývajúce z prerušenia prác znáša príslušný zhotoviteľ, na ktorého strane došlo k zanedbaniu povinností.**

Za každé porušenie povinnosti vyplývajúce z „Plánu BOZP" má stavbyvedúci právo uplatniť a zhotoviteľ je povinný nahradiť všetky škody, ktoré spôsobil neplnením zmluvných povinností.

V celom areáli staveniska je zákaz požívať alkoholické nápoje a omamné látky a vstupovať pod ich vplyvom do tohto areálu.

V prípade porušenia zákazu zo strany zamestnanca stavbyvedúci vylúči tohto zamestnanca z pracoviska. Pri opakovanom porušení povinností rovnakého druhu na základe rozhodnutia stavbyvedúceho sa daný pracovník môže natrvalo vylúčiť z pracoviska.

Dychové skúšky na požitie alkoholu môže vykonať koordinátor bezpečnosti, stavbyvedúci, príslušný nadriadený ako i ktorýkoľvek pracovník poverený štatutárnym zástupcom zhotoviteľa alebo podzhotoviteľa za účasti aspoň jedného zástupcu zamestnancov, ak je prítomný na pracovisku.

V prípade odmietnutia zamestnanca zhotoviteľa alebo podzhotoviteľa podrobiť sa dychovej skúške sa má za to, že pracovník je pod vplyvom alkoholu.

V prípade podozrenia z užitia omamných látok a odmietnutia podrobiť sa lekárskemu vyšetreniu a odberu krvi sa má za to, že pracovník je pod vplyvom omamných látok.

Postihy týkajúce sa motorových vozidiel a strojov

Nesprávne parkovanie, porušovanie dopravného značenia a nerešpektovanie zásad pohybu vozidiel na stavenisku bude postihované.

Pri opakovanom priestupku tým istým vodičom má právo stavbyvedúci, alebo koordinátorom bezpečnosti rozhodnúť o vylúčení vodiča natrvalo zo staveniska.

V prípade porušenia zákazu alebo pravidiel uvedených v **Prílohe č. 4** zo strany zamestnanca alebo podzhotoviteľa, stavbyvedúci alebo zhotoviteľ udelí pracovníkovi alebo dodávateľovi pokutu v zmysle sadzobníka pokút.

Podrobnejšie spracované činnosti z dôvodu zvýšeného rizika

Oboznamovanie a informovanie

Oboznamovanie podľa zákona § 7 Zákona NRSR č 124/2006 Z.z. osoby vykonávajúcej stavebné práce a zodpovednej osoby sa uskutočňuje najmenej raz za 12 mesiacov, ak ide o stavebné práce vykonávané

a) vo výške nad 1,5 m, ak nemožno pracovať z pevnej a bezpečnej pracovnej podlahy,
b) z pohyblivej pracovnej plošiny,
c) z rebríka vo výške nad 5 m,
d) pri zemných prácach vo výkope hlbšom ako 1,3 m.

Obsahom oboznamovania je aj výber a používanie vhodného osobného ochranného pracovného prostriedku proti pádu a praktická príprava zamestnanca na jeho správne používanie a obsahom oboznamovania je aj spôsob zabezpečenia stability stien výkopov.
Pri zmene geologických, hydrogeologických, poveternostných a iných podmienok, ktoré môžu nepriaznivo ovplyvniť bezpečnosť a ochranu zdravia pri stavebných prácach, zodpovedná osoba po vykonaní potrebných zmien technologických postupov oboznámi s nimi osoby vykonávajúce tieto stavebné práce.
Na začiatku pracovnej zmeny zodpovedná osoba informuje osoby vykonávajúce stavebné práce o bezpečných pracovných postupoch a o nebezpečenstvách a ohrozeniach.

Príprava stavebných prác

Na stavenisku musí byť okrem projektovej dokumentácie potrebnej na uskutočňovanie stavby aj zhotoviteľská dokumentácia, návody a pravidlá o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci potrebné na bezpečný výkon práce. Súčasťou zhotoviteľskej dokumentácie je technologický postup stavebných prác vo vzťahu k zaisteniu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (ďalej len „technologický postup").

Technologický postup musí obsahovať:

a) nadväznosť a súbeh jednotlivých pracovných činností,
b) bezpečný pracovný postup pre jednotlivú pracovnú činnosť,
c) použitie strojov, zariadení, pomôcok a ďalších pracovných prostriedkov,
d) druhy a typy pomocných stavebných konštrukcií, najmä lešení, podperných konštrukcií, plošín,
e) spôsob zvislej dopravy a vodorovnej dopravy osôb a materiálu vrátane vymedzenia komunikácií a skladovacích plôch,
f) technické opatrenia a organizačné opatrenia na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci na konkrétnom pracovisku na stavenisku a v ohrozenom priestore v okolí tohto pracoviska
    1. v čase, keď sa na ňom nepracuje,
    2. pri stavebných prácach v mimoriadnych podmienkach, najmä počas prevádzky a pri súbehu stavebných prác vykonávaných viacerými zhotoviteľmi,
    3. pri ohrození prírodnými živlami, najmä pri záplavách, zosuve pôdy,
    4. pri postupnom odovzdávaní stavby alebo jej objektov do prevádzky a do užívania.

Práca na elektrickom zariadení

Oprávnenia odborne spôsobilých zamestnancov

Zamestnanci oboznámení (v zmysle vyhl.č.508/2009 Z.z. - poučení zamestnanci) **môžu:**

- Samostatne obsluhovať elektrické zariadenie ***malého napätia (mn: do 50V** vodič-zem)* a ***nízkeho napätia (nn: nad 50V-600V** vodič-zem)*, ktoré je inštalované tak, že pri jeho obsluhe nemôžu prísť do styku s nekrytými živými časťami elektrického zariadenia pod napätím, s výnimkou prúdu a napätia bezpečného.

- Zapínať a vypínať jednoduché elektrické zariadenia. Za vypnutého stavu elektrického zariadenia môžu premiestňovať a predlžovať prívody spojovacími šnúrami opatrenými príslušnými spojovacími časťami /pohyblivé zásuvky a vidlice/, vymieňať pretavené vložky závitových a prístrojových poistiek iba za nové vložky rovnakej hodnoty /nesmú pretavené vložky opravovať/.

- Vymieňať žiarovky, udržiavať elektrické spotrebiče podľa návodu výrobcu a pod.

- Vykonávať upratovacie práce (čistenie, mazanie, bežné prehliadky bez rozoberania pomocou nástrojov a pod.), ale vždy iba pri vypnutom stave elektrického zariadenia.

- Premiestňovať alebo posunovať pracovné stroje alebo spotrebiče pripojené na elektrickú sieť pohyblivým prívodom s vidlicou, ak prevedú bezpečné odpojenie od siete vytiahnutím vidlice zo zásuvky (aby nemohlo dôjsť k prerušeniu, alebo vytrhnutiu pripojených vodičov). Táto požiadavka sa nevzťahuje na také zariadenie, ktoré je k tomuto účelu zvlášť konštruované a uspôsobené, ako napr. svietidlá, niektoré spotrebiče pre domácnosť, ručné elektromechanické náradie a pod.

- Obsluhovať elektrické zariadenia, pričom musia dodržiavať príslušné návody a inštrukcie a miestne prevádzkové predpisy k jeho používaniu, ako aj to, aby zariadenie nebolo nadmerne preťažované alebo inak poškodzované. Ak sa zistí pri obsluhe porucha na zariadení (napr. poškodenie izolácie, zápach po spálenine, dym neobvykle hlučný alebo nárazový chod elektrického zariadenia, iskrenie, brnenie od elektrického prúdu), musí sa elektrické zariadenie ihneď vypnúť a porucha ohlásiť odbornému zamestnancovi údržby alebo nadriadenému zamestnancovi.

Zamestnanci poučení môžu:

- Samostatne obsluhovať jednoduché elektrické zariadenia všetkých napätí.
- Pracovať na častiach elektrického zariadenia NN bez napätia, v blízkosti nekrytých častí pod napätím vo vzdialenosti väčšej ako 20 cm s dohľadom , na častiach pod napätím pracovať nesmú.
- Pracovať na vypnutom zariadení *vysokého napätia (vn: nad 600V-30kV vodič-zem)* a *veľmi vysokého napätia (VVN: nad30kV-171kV vodič-zem)* s dohľadom, v blízkosti časti pod napätím smú pracovať pod dozorom, na častiach pod napätím pracovať nesmú.
- Merať skúšobným zariadením, napr. pri informatívnych skúškach výrobkov, elektrického náradia a pod.

Zamestnanci znalí môžu:

- Samostatne obsluhovať elektrické zariadenie.
- Pracovať na častiach elektrického zariadenia NN sami a to na častiach bez napätia, v blízkosti častí pod napätím a na častiach pod napätím okrem prác zakázaných.
- Pracovať na zariadeniach VN a VVN bez napätia sami, v blízkosti týchto zariadení pod napätím s dohľadom alebo pod dozorom, na častiach pod napätím v povolených prípadoch len pod dozorom zamestnanca s vyššou kvalifikáciou.

Zamestnanci znalí s vyššou kvalifikáciou (samostatní elektrotechnici, elektrotechnici pre riadenie činnosti alebo prevádzky, elektrotechnici špecialisti) **môžu:**

- Vykonávať všetku obsluhu a prácu na elektrických zariadeniach okrem prác zakázaných.

Činnosť a pohyb osôb v blízkosti elektrického zariadenia

Osoby, ktoré sa pohybujú alebo zdržiavajú v blízkosti elektrického zariadenia ***nesmú*** sa žiadnou časťou tela (zdvihnutou alebo predpaženou rukou) ani odevom alebo predmetom, ktorý pri práci používajú (stroje, mechanizmy, náradie a pod.) priblížiť k nekrytým živým častiam elektrického zariadenia pod napätím bližšie ako je dovolené.

Pri práci alebo pohybe v blízkosti elektrického zariadenia do 1 kV musia dbať, aby sa nepriblížili k nekrytým živým častiam elektrického zariadenia pod napätím bližšie ako 1 meter.
Ak sa predpokladá, že nekryté živé časti elektrického zariadenia pod napätím budú tak blízko zamestnanca, že nie je možné tejto požiadavke vyhovieť, musí sa príslušná časť elektrického zariadenia vypnúť a zaistiť.

Pri práci alebo pohybe v blízkosti elektrického zariadenia vysokého napätia VN nad 1 kV a veľmi vysokého napätia VVN, sa nesmú osoby bez elektrotechnickej kvalifikácie priblížiť telom (zdvihnutou alebo predpaženou rukou) ani predmetom k nekrytým živým častiam elektrického zariadenia pod napätím bližšie ako je uvedené v tabuľke.

Menovité napätie v kV nad	Vzdialenosť v cm
1	200
35	300
110	400
220	500

Ak sa predpokladá, že nekryté živé časti elektrického zariadenia pod napätím VN alebo VVN budú tak blízko zamestnanca, že nie je možné vzdialenosť dodržať, musí sa zariadenie vypnúť a zaistiť, alebo tieto časti zariadenia ***zaistiť zábranami***. Vypnutie a zaistenie pracoviska (montáž zábran) urobí oprávnený zamestnanec prevádzkovateľa elektrického zariadenia.

V prípade, ak by osoba bez elektrotechnickej kvalifikácie mala pracovať v blízkosti nekrytých živých častí elektrického zariadenia pod napätím vo vzdialenosti menšej ako aj dovolená, ten kto dá príkaz k vykonaniu týchto prác alebo ten, kto bude tieto práce vykonávať, musí včas požiadať prevádzkovateľa elektrického zariadenia o vypnutie príslušnej časti zariadenia a o zaistenie pre prácu tak, ako to ukladá norma.

Zamestnanci ***nesmú zahájiť prácu*** skôr, ako bude odborným zamestnancom prevádzkovateľa elektrické zariadenie NN odovzdané vypnuté a zaistené, ako aj jeho beznapäťový stav preukázaný tým, že ich tento zamestnanec presvedčí dotknutím sa vypnutých častí holou rukou.

Ukončenie prác a prípadné uvedenie pracoviska do pôvodného stavu oznámi osoba, ktorá práce vykonala príslušnému prevádzkovateľovi elektrického zariadenia (pokiaľ ide o pracovnú skupinu, musí vedúci tejto skupiny oznámiť všetkým jej členom, že elektrické zariadenie bude znovu zapnuté). Od tejto chvíle sa považuje príslušné elektrické zariadenie za zariadenie pod napätím. Zapnutie tohto elektrického zariadenia smie vykonať iba odborný zamestnanec prevádzkovateľa.

Energetické rozvody

(1) Energetické rozvody, ktoré sú na stavenisku musia byť pred začatím prác identifikované, prekontrolované a zreteľne označené.

(2) Hlavné vypínače a uzávery musia byť trvalo prístupné a viditeľne označené

Príklady označenia :

Podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci na stavenisku

Vymedzenie a príprava staveniska

- Pri vymedzovaní staveniska sa musí prihliadať na bezpečnosť priestorov a komunikácií v okolí staveniska a na bezpečnosť ďalších priestorov dotknutých stavebnými prácami.
- Stavenisko v zastavanom území obce musí byť oplotené do výšky najmenej 1,8 m. Líniová stavba alebo stavenisko, na ktorom sa vykonávajú krátkodobé práce, v zastavanom území obce sa ohradia dvojtyčovým zábradlím vysokým najmenej 1 m alebo sa zabezpečia iným vhodným bezpečnostným opatrením.
- Pri prácach vykonávaných na verejných komunikáciách, ktoré z prevádzkových dôvodov alebo technologických dôvodov nemožno ohradiť, bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci sa zabezpečí iným

spôsobom, najmä riadením premávky na týchto komunikáciách alebo strážením počas trvania ohrozenia.

- Pracovisko, na ktorom sa vykonávajú práce iba z lešenia, debnenia, pracovných plošín alebo ak sa používa osobný ochranný pracovný prostriedok proti pádu.
- Oplotenie alebo ohradenie zasahujúce do verejnej komunikácie musí byť v noci a pri zníženej viditeľnosti označené výstražným červeným svetlom umiestneným v čele prekážky a vo vzdialenosti najviac každých 50 m.
- Stavenisko mimo zastavaného územia obce nemusí byť oplotené alebo ohradené, ak je vzdialené od verejnej komunikácie viac ako 30 m.
- Stavenisko mimo zastavaného územia obce, kde sa nepredpokladá verejný prístup, sa nemusí oplotiť alebo ohradiť, ak je upozornenie na nebezpečenstvo vyznačené po obvode staveniska. Možné zdroje ohrozenia, najmä otvory, jamy, nestabilné konštrukcie, stavebné dielce a stroje, sa musia vhodným spôsobom zabezpečiť.
- Všetky vstupy na stavenisko sa musia označiť bezpečnostným a zdravotným označením podľa osobitného predpisu so zákazom vstupu na stavenisko osobám, ktoré tam neplnia pracovné úlohy. Oplotenie staveniska musí mať uzamykateľné vstupy a výstupy alebo vstupy a výstupy oplotenia staveniska musia byť zabezpečené strážením alebo iným spôsobom.

POZOR STAVENISKO

NEPOVOLANÝM VSTUP ZAKÁZANÝ

PRACUJ V OCHRANNEJ PRILBE

Komunikácie

- Pred začatím staveniskovej dopravy a pri jej podstatnej zmene sa musia skontrolovať prejazdné profily a prevádzkové podmienky komunikácií. Nevyhovujúce komunikácie sa musia upraviť do bezpečného prevádzkového stavu.
- Jazdiť pod podjazdom alebo inou pevnou prekážkou možno, ak vzdialenosť medzi strojom alebo vozidlom vrátane jeho nákladu a podjazdom alebo inou pevnou prekážkou je najmenej 0,3 m. Podjazdy, ktoré majú svetlú výšku nižšiu ako 4,3 m, musia byť označené rovnako, ako na verejných komunikáciách.
- Šírka komunikácie určenej pre chodcov na stavenisku musí byť najmenej 0,75 m a pri obojsmernej premávke najmenej 1,5 m. Komunikácie určené pre chodcov s väčším sklonom ako 1 : 3 musia mať aspoň na jednej strane dvojtyčové zábradlie vysoké najmenej 1 m.
- Podchody musia byť vysoké najmenej 2,1 m, výnimočne možno túto výšku znížiť na 1,8 m, ak sa vykonajú potrebné bezpečnostné opatrenia a podchod je označený bezpečnostným a zdravotným označením podľa osobitného predpisu.
- Prekážky na dopravných komunikáciách ovplyvňujúce bezpečný prejazd, ako aj zákaz vjazdu a koniec cesty, sa musia označiť bezpečnostným a zdravotným označením podľa osobitného predpisu.
- Prekážky na dopravných komunikáciách a komunikáciách určených pre chodcov vyššie ako 0,1 m, najmä koľajnice, rúrky alebo hadice, musia byť vybavené priechodmi a prejazdmi zodpovedajúcej únosnosti.
- Na komunikáciách, kde hrozí zvýšené nebezpečenstvo pádu osoby, zjazd alebo zbehnutie vozidla alebo stroja, sa musia vykonať bezpečnostné opatrenia, najmä sa použije ohradenie alebo zvodidlá; to platí aj pre konce komunikácií a zakázaných vjazdov.

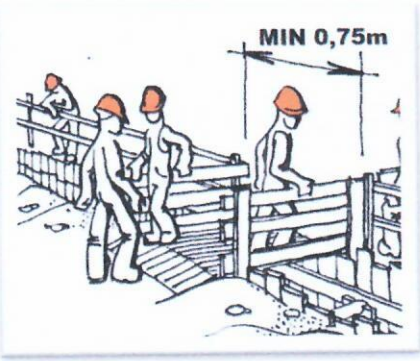

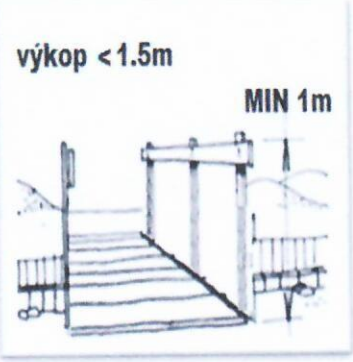

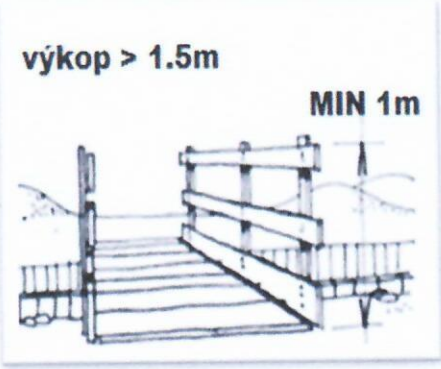

Zabezpečenie otvorov a jám

- Otvory a jamy na stavenisku alebo komunikácii, kde hrozí nebezpečenstvo pádu osôb, musia byť vždy zakryté alebo ohradené pevným dvojtyčovým zábradlím vysokým najmenej 1 m.
- Zakrytie otvoru a jamy súvislým poklopom sa musí vykonať tak, aby ho nebolo možné pri prevádzke odstrániť alebo poškodiť. Únosnosť súvislého poklopu musí zodpovedať predpokladanej prevádzke.
- Otvory a jamy, v ktorých sa bezprostredne vykonávajú práce, sa nezakrývajú. Ak sa v blízkosti týchto otvorov a jám zdržujú ďalšie osoby vykonávajúce práce, musia byť otvory a jamy ohradené alebo strážené počas trvania ohrozenia.

Zvislé komunikácie

- Plochy všetkých schodísk a šikmých rámp na stavenisku musia mať nešmykľavý povrch. Voľné okraje, kde hrozí pád osôb z výšky alebo do hĺbky, musia byť zabezpečené pevným dvojtyčovým zábradlím vysokým najmenej 1 m.
- Rebrík možno používať len na krátkodobé a fyzicky nenáročné práce pri použití jednoduchého náradia, pri ktorých sa osoba vykonávajúca stavebné práce môže pridržiavať aspoň jednou rukou alebo je zabezpečená proti pádu.
- Na rebríku sa nesmú vykonávať práce, pri ktorých sa používa pneumatické náradie, vstreľovací prístroj, reťazová píla a iné nebezpečné náradie.
- Po rebríku sa nesmie vynášať alebo znášať bremeno ťažšie ako 20 kg. Na rebríkoch sa nesmie pracovať nad sebou. Vystupovať a zostupovať po rebríku nesmie súčasne viac osôb. Pri vystupovaní alebo zostupovaní je osoba vykonávajúca stavebné práce otočená tvárou k rebríku a pridŕža sa ho oboma rukami.
- Rebrík sa nesmie používať ako prechodový mostík a nesmie sa nadstavovať.
- Prenosný drevený rebrík používaný pri stavebnej práci môže byť dlhý najviac 8 m.
- Rebríky používané na výstup musia presahovať výstupnú plošinu najmenej o 1,1 m; to neplatí, ak sa možno spoľahlivo zachytiť o pevné držadlo alebo inú pevnú časť konštrukcie. Na zabezpečenie stability musí byť rebrík zabezpečený proti posunutiu, bočnému vychýleniu, prevráteniu alebo rozovretiu. Sklon jednoduchého rebríka, ktorý je určený pomerom výšky miesta opretia od pätky rebríka a vodorovnej vzdialenosti pätky rebríka od miesta opretia musí byť od 2,5 : 1 do 4:1.
- Za priečkami rebríka musí byť voľný priestor najmenej 0,18 m; pri päte rebríka zo strany prístupu musí byť voľný priestor najmenej 0,6 m.
- Na výstup a zostup medzi podlahami lešenia možno výnimočne použiť drevený zbíjaný rebrík s najväčšou dĺžkou 3,5 m s priečkami vsadenými do zdvojených postranníc, ktorý bol vyrobený podľa dokumentácie obsahujúcej výkres a výpočet.
- Lanový rebrík možno použiť len na výstup a zostup osoby.
- Na rebríku možno pracovať len na bezpečnom mieste rebríka; pri jednoduchom rebríku vo vzdialenosti chodidiel najmenej 0,8 m pod miestom horného opretia rebríka a pri dvojitom rebríku vo vzdialenosti chodidiel najmenej 0,5 m od horného konca rebríka. Pri práci na rebríku a pohybe po rebríku, ak sú chodidlá vo výške väčšej ako 5 m, sa musí použiť osobný ochranný pracovný prostriedok proti pádu, ktorý nesmie byť ukotvený o prenosný rebrík, to sa nevzťahuje na prenosný rebrík, ktorý podľa určenia výrobcu možno použiť na ukotvenie osobného ochranného pracovného prostriedku proti pádu.
- Vizuálna prehliadka rebríka sa vykoná pri výdaji zo skladu alebo pri príjme do skladu a pred každým použitím. Skúška rebríka sa vykonáva najmenej raz ročne; o vykonanej skúške sa vyhotoví záznam. Poškodené a neúplné rebríky sa nesmú používať.
- Pojazdné rebríky sa pred použitím musia stabilizovať oporami na dostatočne únosnom podklade.

Skladovanie materiálov

- Pri skladovaní materiálov sa musí zaistiť ich bezpečný prísun a odber v súlade s postupom stavebných prác. Skládka, skladisko a iné miesto na uskladnenie materiálu sa nesmú umiestňovať v priestoroch trvale ohrozovaných dopravou bremien, prácou vo výške a nad voľnou hĺbkou a na komunikáciách, ak by prekážali ich prevádzke, ak nie je v dokumentácii stavieb určené inak. Na skladovanie materiálov v ochranných pásmach sa vzťahuje osobitný predpis.
- Skládka a skladisko sa musia označiť značkou „Nepovolaným vstup zakázaný" podľa osobitného predpisu.

- Skladovací priestor musí mať výšku zodpovedajúcu spôsobu skladovania a používanej mechanizácii. Skladovací priestor, v ktorom sa môžu pohybovať osoby, musí mať svetlú výšku najmenej 2,1 m.
- Skladovacia plocha musí byť spevnená, rovná, odvodnená a dostatočne únosná.
- Zariadenia skladu a oporné konštrukcie používané na opieranie skladovaného materiálu a predmetov, najmä opora alebo stena, musia umožňovať skladovanie, odoberanie a dopĺňanie dielcov a prvkov v súlade s požiadavkami výrobcu.
- Rozmiestnenie a umiestnenie skladovaných materiálov, šírka a únosnosť komunikácií musia zodpovedať spôsobu skladovania, najmä používanej mechanizácii.
- Po celý čas skladovania musí byť zabezpečená stabilita skladovaného materiálu, najmä podložkami, zarážkami, oporami, stojanmi, klinmi alebo previazaním.
- Konštrukčné prvky, ktoré na seba pri skladovaní tesne priliehajú a nemajú časti, ktoré by umožnili bezpečné uchopenie, najmä oká alebo držadlá, musia byť uložené na podložkách. Ako podklad sa nesmie používať guľatina alebo vrstvené podložky.
- Dielce možno skladovať podľa podmienok určených výrobcom alebo v polohe, v ktorej budú zabudované. Dielce, ktorých statické vlastnosti môžu byť znížené pôsobením poveternostných vplyvov, musia sa vhodne chrániť.
- Miesta určené na odber dielcov z dopravných prostriedkov musia mať rovný a únosný povrch a ich spojenie s príjazdovými komunikáciami musí zaisťovať bezpečný nájazd a zjazd.

Spôsob skladovania

- Sypký materiál sa môže voľne ukladať mechanizovaným spôsobom do akejkoľvek výšky, ak sa bude odoberať mechanizovaným spôsobom. Pri odoberaní materiálu sa musí zamedziť vytváraniu previsov. Ak sa vytvorí stena, sypký materiál sa musí odoberať tak, aby výška steny nebola vyššia ako 9/10 dovoleného dosahu nakladacieho stroja.
- Sypký materiál sa pri ručnom spôsobe môže ukladať len do výšky 2 m. Pri ručnom odbere alebo odbere zhŕňacou mechanickou lopatou z hromád vyšších ako 2 m sa musí miesto odberu upraviť tak, aby nevznikali previsy a výška steny nebola vyššia ako 1,5 m.
- Na skládke sypkých materiálov so spodným odoberaním sa osoby nesmú zdržiavať v nebezpečnej blízkosti odberného miesta.
- Vrecia so sypkým materiálom sa môžu ručne ukladať do výšky 1,5 m a pri mechanizovanom ukladaní do výšky 3 m. Okraje hromady sa musia zabezpečiť opornou konštrukciou alebo sa vrstvy vriec musia prekladať tak, aby hromada mala bezpečný sklon a vrecia sa nezosunuli.
- Otvorená nádrž sa musí zabezpečiť proti pádu osôb do nej.
- Nádoba s tekutinou sa musí uložiť tak, aby plniaci otvor bol hore. Sudy a podobné nádoby sa ukladajú stojato len v jednej vrstve. Ležato a stojato sa môžu skladovať vo viacerých vrstvách, ak jednotlivé vrstvy sú vzájomne stabilizované prekladmi alebo sú uložené v konštrukcii zabezpečujúcej ich stabilitu.
- Kusový materiál pravidelných tvarov sa môže ručne ukladať do výšky 2 m tak, aby vrstvy materiálu boli prekladané na zabezpečenie stability. Kusový materiál nepravidelných tvarov, najmä lomový kameň a nepravidelné tvarovky, sa môže ručne ukladať do výšky 1,5 m.
- Tabuľové sklo sa musí skladovať stojato v rámoch s mäkkými podložkami.
- Predmety z krehkého materiálu, najmä umývadlá a záchodové misy, možno ručne ukladať len v jednej vrstve alebo v nosných rámoch do výšky 1,5 m.
- Spôsob skladovania nebezpečných látok sa určí podľa karty bezpečnostných údajov.[16]
- Oblé predmety sa môžu ručne ukladať do výšky 2 m, ak je zabezpečená ich stabilita. Rúry a guľatina sa musia zabezpečiť proti rozvaleniu.
- Prvky a dielce pravidelných tvarov vrátane paletizovaných stavebných výrobkov pri ukladaní alebo odoberaní mechanizovaným spôsobom sa môžu skladovať do výšky 4 m, ak výrobca alebo slovenská technická norma neurčuje inak.
- Sklad horľavých materiálov nesmie byť umiestnený bližšie ako 60 m od miesta nasávania vzduchu do podzemnej stavby.
- Dielce, materiály a predmety sa musia upínať a odopínať zo zeme alebo z bezpečných plošín alebo podláh tak, aby sa neupínali alebo neodopínali vo väčšej pracovnej výške ako 1,5 m. Upínanie a odopínanie dielcov pri použití rebríkov sa podrobne upraví v technologickom postupe.
- S dielcami, materiálmi a predmetmi nemožno počas prenášania zdvíhacím zariadením manipulovať a usmerňovať ich pohyb priamo rukami.
- Poškodený materiál sa musí označiť a osobitne uložiť spôsobom určeným v technickej dokumentácii alebo podľa pokynov zodpovednej osoby.

- Materiál pozdĺž koľajníc sa musí uložiť a zabezpečiť tak, aby bol zachovaný prejazdný profil a voľný priechodný priestor pozdĺž koľajníc.

Podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci vo výške a nad voľnou hĺbkou

Zabezpečenie proti pádu

Pri práci vo výške a nad voľnou hĺbkou sa na všetkých pracoviskách a komunikáciách osoba vykonávajúca stavebné práce zabezpečuje proti pádu podľa tejto prílohy v súlade so zákonom 124/2006 §5 ods. 2 pism. d) kolektívnym zabezpečením alebo osobným ochranným pracovným prostriedkom proti pádu

a) od výšky 1,5 m,

b) do voľnej hĺbky, kde hrozí utopenie, zapadnutie v jamách a nádržiach s vodou, vápnom, maltou, zasypanie materiálom alebo iné nebezpečenstvo poškodenia zdravia.

Na plochách so sklonom viac ako 10° musí byť kolektívne zabezpečenie proti pádu umiestnené aj pozdĺž hrany pádu v smere sklonu.

Zabezpečenie proti pádu od výšky 1,5 m sa nevyžaduje, ak pracovisko alebo komunikácia je vymedzená zábranou umiestnenou vo vzdialenosti najmenej 1,5 m od hrany pádu.

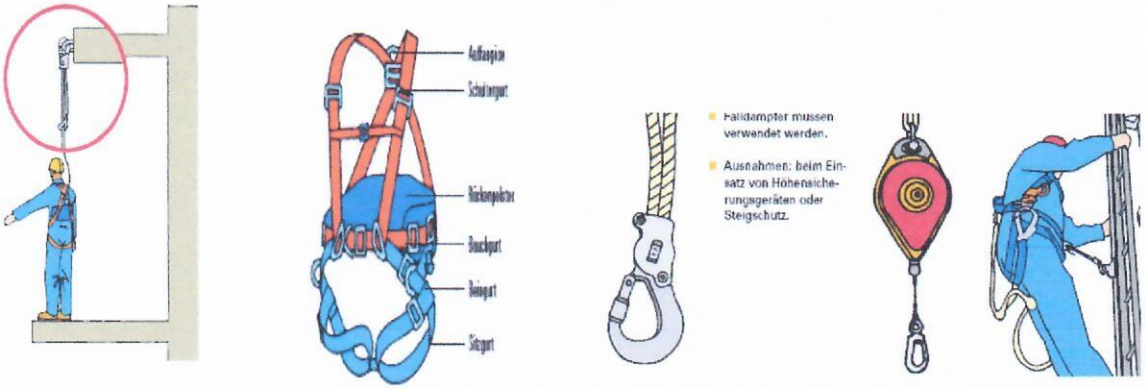

Kolektívne zabezpečenie

Kolektívne zabezpečenie, ktorým sú ochranné a záchytné konštrukcie, napríklad zábradlie, ochranné ohradenie, lešenie, poklop, záchytné ohradenie, záchytné lešenie alebo záchytná sieť, musí byť dostatočne pevné a odolné proti vonkajším silám a nepriaznivým vplyvom a upevnené tak, aby bezpečne unieslo predpokladané namáhanie. Jeho únosnosť sa musí preukázať statickým výpočtom alebo iným spôsobom.

Navrhovanie, konštrukčné vyhotovenie, montáž, demontáž, používanie a údržba ochranných a záchytných konštrukcií sa vykonáva podľa slovenských technických noriem.

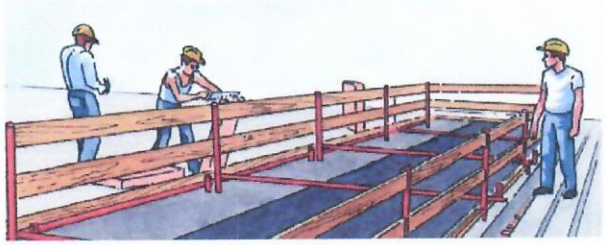

Konštrukcie na zvyšovanie pracoviska

Pri postupe prác do výšky sa miesto práce a úroveň pracovnej podlahy musia zvyšovať tak, aby osoby vykonávajúce stavebné práce mohli pracovať bezpečne v obvyklej pracovnej výške a vzájomne sa neohrozovali. Obvyklá pracovná výška pri ťažkej práci, ktorou je najmä murovanie z tehál a tvárnic, manipulácia s bremenom alebo ťažkým náradím, je práca do výšky 1,5 m nad úrovňou pracovnej podlahy a pri ostatných prácach, ktorými sú najmä natieranie, omietanie, obkladanie, pripevňovanie a spájanie ľahkých predmetov, je práca do výšky 2 m nad úrovňou pracovnej podlahy.

Rebrík sa nesmie používať ako podperný alebo nosný prvok pracovnej podlahy s výnimkou lešenárskeho rebríka, ktorý je konštrukčnou súčasťou lešenia.
Na zvyšovanie pracoviska a na zvislú komunikáciu sa nesmú používať labilné predmety a predmety určené na iné použitie, napríklad vedrá, sudy, debny, radiátory a bezpečnostné siete.
Výška zábradlia, ktorou je vzdialenosť hornej plochy držadla pre ruky (madla) od podlahy, musí byť najmenej 1 m, výška zarážky na podlahe musí byť najmenej 0,15 m a voľná medzera medzi tyčami zábradlia alebo medzi tyčou a zarážkou na podlahe musí byť najviac 0,47 m.
Podchodná svetlá výška podlažia lešenia musí byť najmenej 1,8 m. Pre prízemnú časť lešenia s podchodom pre chodcov musí byť podchodná svetlá výška najmenej 2,1 m. Pre prízemnú časť lešenia s podjazdom musí byť podjazdná svetlá výška najmenej 4,2 m.
Voľná medzera medzi vnútorným nechráneným okrajom pracovnej podlahy a priľahlým lícom objektu nesmie byť väčšia ako 0,25 m; ak je z akýchkoľvek dôvodov nutná väčšia medzera, musí byť vnútorný okraj pracovnej podlahy zabezpečený proti pádu osôb ochranným zábradlím vysokým najmenej 1 m alebo iným zabezpečením proti pádu.
Konštrukčné súčasti lešenia musia byť zaistené proti posunutiu alebo pootočeniu. Ukladajú sa tak, aby pracovná podlaha lešenia bola čo najtesnejšia.
Voľné okraje pracovných podláh lešení, pri ktorých je osoba vykonávajúca stavebné práce ohrozená pádom z výšky viac ako 1,5 m, sa musia zabezpečiť zábradlím so zarážkou na podlahe, prípadne inou ochrannou alebo záchytnou konštrukciou na ochranu osôb proti pádu.
Ak je pracovná podlaha lešenia nad priľahlým okolím vyššie ako 2 m, musí byť dvojtyčové.
Výstupy na jednotlivé podlažia lešenia nesmú byť umiestnené nad sebou, a to ani priebežné cez dve podlažia alebo cez viac podlaží. Otvor v podlahe lešenia umožňujúci výstup alebo zostup po rebríku musí mať dĺžku najmenej 0,6 m a šírku najmenej 0,5 m.
Lešenie musí mať zabezpečenú priestorovú tuhosť a stabilitu, najmä jeho vystužením, kotvením a vzopretím.

Odovzdanie a prevzatie lešenia

Lešenie alebo jeho časť sa môže odovzdať na používanie len po jeho úplnom dokončení a vybavení. Ak lešenie alebo jeho časť nie je úplne dokončená, musí sa zabrániť vstupu na nedokončené lešenie alebo na nedokončenú časť lešenia.
O odovzdaní a prevzatí lešenia alebo jeho časti na používanie sa vyhotoví osobou na montáž a demontáž lešenia (lešenár) záznam o odovzdaní a prevzatí podľa druhu lešenia, ktorý obsahuje označenie odovzdávajúceho a preberajúceho, identifikáciu odovzdávaného lešenia, podpisy odovzdávajúcej a preberajúcej zodpovednej osoby a dátum.
Záznam o odovzdaní a prevzatí lešenia alebo jeho časti na používanie sa nevyžaduje pri normalizovaných alebo typizovaných lešeniach s výškou pracovnej podlahy do 1,5 m.

Nebezpečné lešenie

Bezpečné lešenie

Nebezpečné lešenie-zákaz používania

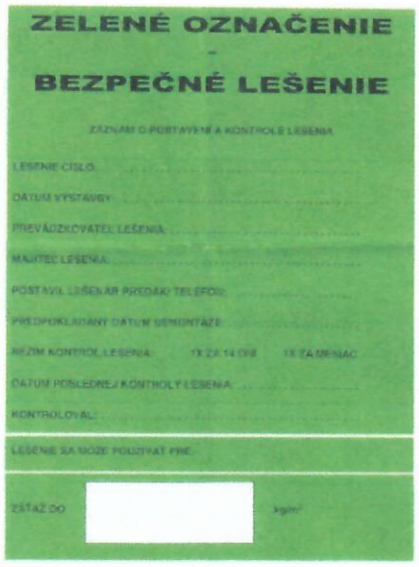

Osobné ochranné pracovné prostriedky

Osobné ochranné pracovné prostriedky proti pádu sa podľa účelu a spôsobu použitia pri stavebných prácach rozdeľujú na pracovné polohovacie systémy a systémy zachytenia pádu. Pracovné polohovacie systémy sú tvorené najmenej miestom ukotvenia, spojovacími prostriedkami a bezpečnostným pásom. Systémy zachytenia pádu sú tvorené najmenej miestom ukotvenia, spojovacími prostriedkami, zariadením na tlmenie pádu a celotelovým bezpečnostným postrojom.

Osobný ochranný pracovný prostriedok proti pádu sa periodicky kontroluje a skúša najmenej raz za 12 mesiacov. Skúška osobného ochranného pracovného prostriedku proti pádu sa musí vykonať aj po každej mimoriadnej udalosti, najmä po zachytení pádu osoby vykonávajúcej stavebné práce a po extrémnom namáhaní v podmienkach, ktoré zhoršujú jeho bezpečný stav.

Osobný ochranný pracovný prostriedok proti pádu sa môže použiť len po kontrole jeho kompletnosti, schopnosti prevádzky a bezchybného stavu osobou, ktorá ho použije.

Miesta ukotvenia osobného ochranného pracovného prostriedku proti pádu sa určujú pred jeho použitím tak, aby umožňovali jeho bezpečné upevnenie a zaistenie po celý čas činnosti osoby vykonávajúcej stavebné práce.

Pri práci s prístupom po lanách s použitím rýchlorezného náradia, najmä píly alebo uhlovej brúsky, alebo otvoreného plameňa alebo vysokotlakového pieskovacieho zariadenia musí byť bezpečnostné lano upevnené na osobný ochranný pracovný prostriedok proti pádu tak, aby sa pri práci bezpečnostné lano nepoškodilo.

Výber alebo použitie osobného ochranného prostriedku proti pádu musí zodpovedať dĺžke možného pádu a podmienkam určeným jeho výrobcom, pričom bezpečná výška zachytenia padajúcej osoby je najmenej 1 m od úrovne možného dopadu. Bezpečnostný pás sa nesmie použiť na zachytenie voľného pádu osoby.

Osoba vykonávajúca stavebné práce vo výške a nad voľnou hĺbkou si môže zaistiť osobný ochranný pracovný prostriedok proti pádu na iné miesto určeného ukotvenia, len ak je stále zaistená proti pádu, najmä druhým lanom. Pracovné lano a bezpečnostné lano musia byť farebne odlíšené.

Osobný ochranný pracovný prostriedok proti pádu a miesto jeho ukotvenia určuje zhotoviteľ v technologickom postupe. Miesto ukotvenia musí odolať silám pôsobiacim pri páde. Statická sila v smere pádu, ktorej má odolať miesto ukotvenia, je najmenej 15 kN, ak na základe statického výpočtu vykonaného v rámci posúdenia rizika nebola určená nižšia hodnota tejto sily. Súčasťou technologického postupu musí byť určenie spôsobu evakuácie osoby po zachytení pádu z výšky alebo do hĺbky a prostriedkov potrebných na jej evakuáciu. V blízkosti pracoviska, kde sa vykonávajú práce vo výške a nad voľnou hĺbkou, musia byť k dispozícii prostriedky na evakuáciu osoby zachytenej po páde z výšky alebo do hĺbky.

Na zabezpečenie osoby vykonávajúcej stavebné práce vo výške a nad voľnou hĺbkou proti pádu pri výstupe alebo zostupe sa nesmú používať lanové slučky, uzly alebo úväzky na lanách; to neplatí, ak sa použije špeciálna horolezecká alebo speleologická technika alebo technika priemyselného lezenia a pomôcky, prípravky a prostriedky vyrobené a používané na tento účel.

Zabezpečenie proti pádu predmetov a materiálu
Materiál, náradie a pomôcky sa musia uložiť alebo skladovať vo výškach tak, aby po celý čas uloženia alebo skladovania boli zabezpečené proti pádu, skĺznutiu alebo zhodeniu počas práce a po jej ukončení, a to aj vetrom.
Pracovné náradie sa nesmie zavesiť na časti odevu, ak nie je na to upravený alebo ak osoba vykonávajúca stavebné práce nepoužije vhodný výstroj, najmä pás s úpinkami.
Konštrukcia na práce vo výške a nad voľnou hĺbkou sa nesmie preťažovať. Hmotnosť materiálu, zariadenia, pomôcok, náradia a osôb nesmie presahovať náhodné zaťaženie konštrukcie určené technickou normou.

Zabezpečenie miesta pod prácami vo výške a nad voľnou hĺbkou a jeho okolia
Priestory, nad ktorými sa pracuje, musia sa zabezpečiť tak, aby nedošlo k ohrozeniu osôb vykonávajúcich stavebné práce a iných osôb.
Ohrozený priestor sa zabezpečí

a) vylúčením prevádzky,
b) použitím ochrannej konštrukcie, záchytnej konštrukcie alebo lešenia vybaveného záchytnými sieťami, ktoré vymedzujú ohrozený priestor a zachytávajú prípadný pád alebo,
c) ohradením dvojtyčovým zábradlím s výškou najmenej 1 m s tyčami upevnenými na nosných stĺpoch s dostatočnou stabilitou; na krátkodobé práce s jednoduchým náradím a pracovnými pomôckami, ak nepresiahnu pracovný rozsah jednej pracovnej zmeny, stačí vymedziť ohrozený priestor jednotyčovým zábradlím, prípadne lanom upevneným vo výške 1 m
d) strážením priestoru počas ohrozenia osobou určenou zhotoviteľom.

Ochranné pásmo, ktorým je ohrozený priestor vymedzený ohradením, musí mať šírku od okraja pracoviska alebo pracovnej podlahy najmenej

a) 1,5 m pri práci vo výške od 3 m do 10 m vrátane,
b) 2 m pri práci vo výške nad 10 m do 20 m vrátane,
c) 2,5 m pri práci vo výške nad 20 m do 30 m vrátane,
d) 1/10 výšky objektu pri práci vo výške nad 30 m.

Pri práci na plochách so sklonom viac ako 25° sa zväčšuje každé ochranné pásmo o 0,5 m. Šírka ochranného pásma sa určuje od päty kolmice, ktorá prechádza vonkajšou hranou voľného okraja miesta práce vo výške a nad voľnou hĺbkou.
V mieste dopravy materiálu do výšky pomocou ručnej kladky alebo kladkostroja sa ochranné pásmo rozširuje o 1 m na všetky strany od pôdorysného profilu dopravovaného bremena.
Pri objektoch, ktorých pomer výšky k najväčšiemu pôdorysnému rozmeru je viac ako 10 : 1, najmä pri vežiach, továrenských komínoch, televíznych a rozhlasových vysielačoch, vodojemoch, meteorologických stožiaroch, sa ochranné pásmo vymedzuje po celom obvode objektu.
Ak sa komunikácia pre chodcov z dôvodu prác vo výške zužuje alebo je preložená ku komunikácii pre vozidlá, prípadne do nej, musí sa oddeliť od prejazdného profilu komunikácie pre vozidlá dvojtyčovým zábradlím vysokým najmenej 1 m a zabezpečiť proti odstreku vody alebo blata od dopravných prostriedkov zástenou alebo debnením. Výškové nerovnosti medzi komunikáciou pre vozidlá a komunikáciou pre chodcov sa musia vyrovnať.

Práca na streche

Pri práci na streche sa osoba vykonávajúca stavebné práce chráni

a) proti pádu zo strešného plášťa na voľných okrajoch,
b) proti skĺznutiu z plochy strechy pri jej sklone nad 25°,
c) proti prepadnutiu cez strešnú konštrukciu.

Zabezpečenie proti pádu zo strechy nielen po obvode, ale aj do svetlíkov, technologických a iných otvorov je splnené použitím ochrannej alebo záchytnej konštrukcie alebo použitím osobného ochranného pracovného prostriedku proti pádu.
Zabezpečenie proti skĺznutiu je splnené použitím rebríkov upevnených v miestach práce a v potrebných komunikáciách, prípadne použitím ochrannej alebo záchytnej konštrukcie alebo použitím osobného ochranného pracovného prostriedku proti pádu jednotlivými osobami vykonávajúcimi stavebné práce.
Pri použití rebríkov sa ako zabezpečenie proti skĺznutiu na streche so sklonom viac ako 45° musí použiť aj osobný ochranný pracovný prostriedok proti pádu jednotlivými osobami vykonávajúcimi stavebné práce.
Zabezpečenie proti prepadnutiu, najmä pracovnou podlahou, komunikačnou podlahou alebo pokrývačským rebríkom, sa musí vykonať na všetkých strešných plášťoch, kde pôdorysná vzdialenosť medzi latami alebo

inými nosnými prvkami strešnej konštrukcie je viac ako 0,25 m alebo nie je zaručené, že jednotlivé strešné prvky sú preukázateľne bezpečné proti prelomeniu zaťažením osobou vykonávajúcou stavebné práce alebo nie je toto zaťaženie vhodne rozložené pomocnou konštrukciou.
Stavba komína a jeho oprava zo strechy so sklonom viac ako 10° sa musí vykonávať len z vodorovnej pracovnej podlahy, ktorá musí mať šírku najmenej 0,6 m.

Práce nad sebou
Práce nad sebou sa môžu vykonávať len výnimočne, ak ich nemožno vykonať inak. Technologický postup musí obsahovať spôsob zaistenia bezpečnosti osôb vykonávajúcich stavebné práce na nižších pracovných úrovniach.
Pod miestom vyťahovania, zdvíhania a spúšťania materiálu sa musí zabezpečiť dostatočný voľný priestor na manipuláciu s materiálom. Počas týchto prác sa do ohrozeného priestoru musí zamedziť prístup osobám.

Práce na vysokých objektoch
Na prácu na vysokom objekte, najmä na veži, továrenskom komíne, televíznom a rozhlasovom vysielači, meteorologickom stožiari, vodojeme alebo stožiari elektrického vedenia, sa vzťahuje postup podľa § 8 ods. 2. Vyhl.

Zhadzovanie predmetov, materiálu a odpadu
Zhadzovať predmety, materiál a odpad z výšky možno, len ak

a) je na miesto dopadu zamedzený prístup osobám, najmä ohradením, vylúčením prevádzky alebo strážením, a jeho okolie je chránené proti odrazu alebo rozstreku zhodeného predmetu alebo materiálu,
b) sa materiál zhadzuje na miesto dopadu uzavretým zariadením.

Nesmú sa zhadzovať predmety, materiál a odpad, pri ktorých nemožno bezpečne predpokladať miesto dopadu alebo ktoré by mohli strhnúť osobu vykonávajúcu stavebné práce z výšky a do voľnej hĺbky.
Ak pri zhadzovaní predmetov, materiálu a odpadu vzniká prašnosť, hluk alebo iný nežiaduci účinok, vykonajú sa ochranné opatrenia.

Prerušenie prác vo výške a nad voľnou hĺbkou
Práca vo výške a nad voľnou hĺbkou v priestoroch nechránených proti poveternostným vplyvom sa musí prerušiť pri

a) búrke, silnom daždi, snežení, tvorení námrazy,
b) vetre s rýchlosťou od 8 $m.s^{-1}$ (5. Bf stupeň), ak ide o práce vykonávané na zavesených konštrukciách, na rebríkoch, ak sú chodidlá vo výške viac ako 5 m a pri použití osobného ochranného pracovného prostriedku proti pádu,
c) vetre s rýchlosťou od 10,8 $m.s^{-1}$ (6. a vyšší Bf stupeň),
d) viditeľnosti menej ako 30 m,
e) teplote prostredia menej ako -10 °C alebo viac ako + 43 °C.

Prerušenie práce vo výške a nad voľnou hĺbkou podľa bodu 12.1. sa nevzťahuje na naliehavú prácu na predchádzanie vzniku bezprostrednej škody a odstránenie vzniknutej škody v záujme zabezpečenia bezporuchovej prevádzky stavieb, inžinierskych sietí a technických zariadení; táto naliehavá práca sa vykonáva len v nevyhnutnom rozsahu, počas nevyhnutne potrebného času a po vykonaní dodatočných opatrení na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri zemných prácach

Prieskum staveniska
V projektovej dokumentácii musí byť uvedená trieda hornín určená na základe výsledkov geologického a hydrogeologického prieskumu na stavenisku a existujúce prekážky, najmä inžinierske siete a podzemné priestory, zistené na základe prieskumu prekážok na stavenisku.
Ak sú známe geologické a hydrogeologické pomery a fyzikálno-mechanické vlastnosti zemín, prieskum sa nevyžaduje pre zemné práce do objemu 100 m3 výkopu s hĺbkou výkopu najviac 2 m a pri opravách podzemných vedení.

Vyznačenie inžinierskych sietí

V projektovej dokumentácii musia byť vyznačené inžinierske siete a iné prekážky pod zemou, na povrchu a nad zemou z hľadiska ich smerového, hĺbkového a výškového uloženia potvrdené ich prevádzkovateľom. Ak sa nezistia žiadne inžinierske siete alebo iné prekážky, táto skutočnosť sa uvedie v projektovej dokumentácii. Pred začatím zemných prác zodpovedná osoba zabezpečuje vyznačenie trasy podzemných vedení inžinierskych sietí a iných prekážok v teréne.

Osoby, ktoré vykonávajú zemné práce, musia byť oboznámené s druhom inžinierskych sietí, ich trasami, hĺbkou uloženia a ich ochrannými pásmami a s trasami inžinierskych sietí v okolí staveniska, ktoré by mohli byť stavebnými prácami dotknuté.

Pri odstraňovaní porúch a havárií zodpovedná osoba určuje spôsob zabezpečenia inžinierskych sietí a bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Na označenie podzemných vedení sa používajú farby výstražných fólií podľa tabuľky:

Farba	Podzemné vedenie	Číslo farebného odtieňa podľa RAL 840 HR	Názov farebného odtieňa
ORANŽOVÁ	oznamovacie káble, káblovody (potrub. pošta)	2009	dopravná oranžová
ČERVENÁ	silnoprúdové káble	3020	dopravná červená
MODRÁ	železničné zabezpečovacie a oznamovacie káble	5017	dopravná modrá
BIELA	vodovody	9016	dopravná biela
ŽLTÁ	plynové potrubia	1023	dopravná žltá
ZELENÁ	tepelné siete (bezkanálové)	6024	dopravná zelená
HNEDÁ	dialkovody horľavých kvapalín	8024	béžovohnedá
ČIERNA	diaľkovody horľavých skvapalnených uhlov. plynov	9017	dopravná čierna

Zabezpečenie výkopu

Pred začatím zemných prác sa musia zabezpečiť okolité objekty ohrozené týmito prácami. Spôsob zabezpečenia objektov sa musí určiť v projektovej dokumentácii.

Výkop v zastavanom území obce na verejných priestranstvách a výkop v uzavretých objektoch, kde sa súčasne vykonávajú aj iné práce, musí byť zakrytý alebo na hrane inak zabezpečený proti pádu. Ak je zabezpečenie vo vzdialenosti väčšej ako 1,5 m od hrany výkopu, za vyhovujúcu zábranu sa považuje jednotyčové zábradlie vysoké najmenej 1 m, nápadná prekážka vysoká najmenej 0,9 m alebo materiál z výkopu uložený v kyprom stave do výšky najmenej 0,9 m.

Výkop priliehajúci k verejnej komunikácii alebo zasahujúci do nej musí byť označený výstražnou značkou. V noci a pri zníženej viditeľnosti musí byť označený červeným výstražným svetlom umiestneným v bezpečnej vzdialenosti od začiatku a od konca výkopu, prípadne v iných nebezpečných miestach podľa miestnych podmienok. Pozdĺž výkopu môžu byť výstražné svetlá od seba vzdialené najviac 50 m.

Cez výkop hlboký viac ako 0,5 m sa musí zriadiť bezpečný priechod široký najmenej 0,75 m. Na verejných priestranstvách, bez ohľadu na hĺbku výkopu, musí byť priechod široký najmenej 1,5 m. Priechod nad výkopom hlbokým do 1,5 m musí byť vybavený obojstranným jednotyčovým zábradlím vysokým najmenej 1 m a na verejných priestranstvách obojstranným dvojtyčovým zábradlím vysokým najmenej 1 m so zarážkou vysokou najmenej 0,15 m. Priechod nad výkopom hlbokým viac ako 1,5 m musí byť vybavený obojstranným dvojtyčovým zábradlím vysokým najmenej 1 m so zarážkou vysokou najmenej 0,15 m.
Vo výkope hlbokom viac ako 1,5 m, ak sa v ňom pracuje, sa musia zriadiť zostupy a výstupy vzdialené od seba najviac 30 m.
Okraje výkopu sa nesmú zaťažovať do vzdialenosti 0,5 m od hrany výkopu. Hranice šmykového klinu sa musia určiť v projektovej dokumentácii. V priestore šmykového klinu výkopu sa na povrchu terénu nesmú vykonávať stavebné práce a iné práce, umiestňovať objekty a zariadenia staveniska, stroje a materiál okrem prípadov, keď je to vzhľadom na spôsob zabezpečenia stability steny výkopu a výpočtu uvedené v projektovej dokumentácii.
Pri prerušení zemných prác sa zabezpečí pravidelná kontrola a údržba zábran, paženia, priechodov, výstražných a osvetľovacích telies.

Výkopové práce
Pred prvým vstupom osôb vykonávajúcich stavebné práce do výkopu alebo pri prerušení práce dlhšom ako 24 hodín sa musí vykonať prehliadka stavu stien výkopu, paženia a prístupov.
Na výkopové práce vykonávané do hĺbky viac ako 1,3 m na odlúčených pracoviskách sa použije postup podľa stavebných prác s osobitným nebezpečenstvom.
Pri súbežnom strojovom a ručnom vykonávaní zemných prác sa nikto nesmie zdržiavať v nebezpečnom dosahu stroja.
Ak osoba obsluhujúca stroj nemá dostatočný výhľad na všetky miesta ohrozeného priestoru, nesmie pokračovať v práci.
Pri ručnom vykonávaní výkopových prác musia byť osoby vykonávajúce stavebné práce rozmiestnené tak, aby sa navzájom nemohli ohroziť.
Pri doprave materiálu do výkopu alebo z výkopu sa nesmie nikto zdržiavať v ohrozenom priestore.
Pri zistení nebezpečných predmetov, munície alebo výbušnín sa musia práce zastaviť až do odstránenia týchto predmetov.

Zabezpečenie stability stien výkopov
Steny výkopov sa musia zabezpečiť proti zosunutiu. Spôsob zabezpečenia stability stien výkopov musí byť uvedený v projektovej dokumentácii stavby, ktorá obsahuje najmä druh paženia, parametrické údaje paženia a spôsob jeho realizácie.
Pri vrúbení sa používa paženie stien výkopov

a) príložné – pri suchých, málo tlačivých horninách súdržných do hĺbky 5 m až 7 m,
b) záťažné – tam, kde sa očakávajú vyššie zemné tlaky a s ohľadom na stabilitu steny výkopu sa musia pažiny spúšťať zároveň s hĺbením (čiastočne súdržné horniny),
c) oceľovou štetovnicovou stenou – v silne tlačivých horninách a v nesúdržných horninách pod hladinou podzemnej vody,
d) podzemnými stenami alebo pilotovými stenami – pri prácach pod hladinou podzemnej vody, ak priesak cez štetovnicové steny obmedzuje pracovný priestor.

Pri strojovo hĺbenom výkope sa používajú prenosné systémy vrúbenia, najmä tabuľové vrúbenie, priestorové vrúbenie alebo hĺbenie vrúbiacim strojom.
Pre vrúbenie rozmerných výkopov sa použijú konštrukcie odolné proti trvalému zaťaženiu s vysokou životnosťou, najmä záporové vrúbenie, vrúbenie oceľovými štetovnicami, podzemnými stenami a pilotovými stenami.
Zvislé steny ručne kopaných výkopov sa musia zabezpečiť proti zavaleniu od hĺbky väčšej ako 1,3 m v zastavanom území obce a od hĺbky väčšej ako 1,5 m v nezastavanom území obce. Ak do týchto výkopov vstupujú osoby, výkopy musia mať svetlú šírku najmenej 0,8 m, ak slovenská technická norma neurčuje väčšiu svetlú šírku výkopu. V zeminách nesúdržných, podmáčaných alebo inak náchylných na zosunutie a v miestach, kde treba rátať s opakovanými otrasmi, sa steny výkopov musia zabezpečiť aj pri menších hĺbkach výkopu.
Pri stavebných prácach sa nesmie
a) zostupovať do výkopu alebo vystupovať z výkopu po konštrukcii paženia,
b) vstupovať do strojom vykopaných výkopov, ktoré nie sú zabezpečené podľa bodu 5.5., bez vhodnej ochrany, najmä ochranného rámu, bezpečnostnej klietky, rozpernej konštrukcie.

Ak sa v stenách výkopov zistia väčšie balvany, zvyšky stavebných konštrukcií a iných nesúdržných materiálov, ktoré by svojím tlakom mohli uvoľniť zeminu, musia sa zabezpečiť proti uvoľneniu alebo sa musia odstrániť. Odkryté vedenia a potrubia v stene výkopu sa musia bezodkladne zabezpečiť proti poškodeniu, priehybu, vybočeniu a rozpojeniu.
Pri ručnom odstraňovaní výstuže vrúbenia sa musí postupovať odspodu pri súčasnom zasypávaní odpaženého výkopu tak, aby bola zaistená bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci.
Ak hrozí nebezpečenstvo zosunutia stien výkopu alebo poškodenia blízko stojacich konštrukcií pri prepažovaní a odstraňovaní výstuže vrúbenia, paženie sa ponechá v potrebnej výške vo výkope.

Svahovanie výkopov
Sklony svahov výkopov alebo ich zmeny v dôsledku geologických a hydrogeologických podmienok sa určia v projektovej dokumentácii stavby.
Svahy sa nesmú podkopávať. Ak vzniknú pochybnosti o stabilite svahu, vykonajú sa také opatrenia, ktoré zabránia zosunutiu svahu.
Pri nepriaznivých poveternostných podmienkach, pri ktorých môže dôjsť k ohrozeniu stability svahu, sa nikto nesmie zdržiavať na svahu ani pod ním.
Pri práci na svahoch so sklonom väčším ako 1 : 1 a výške väčšej ako 3 m sa musia vykonať opatrenia proti skĺznutiu osôb alebo zosunutiu materiálov.
Pracovať súčasne na viacerých stupňoch na svahu nad sebou je prípustné, len ak sú vytvorené bezpečné podmienky na zabezpečenie osôb vykonávajúcich stavebné práce na nižších stupňoch.

Vrtné práce
Na vrt alebo skupinu podobných vrtov sa musí vypracovať technologický postup, ktorý musí obsahovať aj vlastnú technológiu, bezpečnostné, protipožiarne, hygienické a ďalšie potrebné opatrenia.
Miesto vrtu sa vyberá tak, aby sa vrtom nenarušili nadzemné a podzemné zariadenia a stavby, ako aj podzemné priestory a inžinierske siete.
Vrtná súprava a jej príslušenstvo sa musí umiestniť tak, aby bola zaistená jej stabilita a bezpečná prevádzka.
Pri vŕtaní vrtnou súpravou sa určuje bezpečnostný okruh z hľadiska pádu veže alebo materiálu a zabezpečuje sa vylúčenie kontaktu osôb s pohybujúcimi sa nebezpečnými časťami vrtnej súpravy.
Po ukončení vrtu s priemerom 0,2 m a väčším musí byť jeho ústie až do začiatku betonáže, prípadne inej nadväzujúcej činnosti, zakryté poklopom alebo iným vhodným spôsobom.
Pri nevyhnutnom vstupe osoby vykonávajúcej stavebné práce do vrtu sa vrt zapaží po celej dĺžke a vykonajú sa opatrenia podľa osobitného predpisu. V okolí ústia vrtu sa musia vykonať opatrenia proti pádu materiálu a predmetov. Osoba vstupujúca do vrtu sa vybaví osobným ochranným pracovným prostriedkom proti pádu a počas tejto činnosti ju zabezpečujú najmenej dve osoby.

Zemné práce v zime
Spôsob ťažby, dopravy zmrznutej zeminy a prípadného rozmrazovania sa musí určiť v zhotoviteľskej dokumentácii.
Viditeľným spôsobom sa musí vymedziť priestor, v ktorom sa vykonáva rozmrazovanie a kde by mohlo vzniknúť nebezpečenstvo, najmä prepadnutia, popálenia.
Pri rozmrazovaní chemickými látkami sa nesmú použiť látky, ktorých pôsobením by sa zemina stala nebezpečnou pre zdravie osôb vykonávajúcich stavebné práce alebo by došlo ku kontaminácii povrchových a podzemných vôd a ďalších zložiek životného prostredia týmito látkami v neprípustných a zdraviu škodlivých koncentráciách.

Ručná doprava zemín
Hádzačky na dočasné uskladnenie vykopanej zeminy musia byť pripevnené tak, aby neohrozovali bezpečnosť osôb vykonávajúcich stavebné práce a stabilitu paženia alebo výkopu. Ak sa hádzačky pripevňujú na časti paženia, musí sa paženie na to prispôsobiť.
Na dopravu zeminy fúrikom alebo japonkou sa musí urobiť dostatočne široká a pevná dopravná komunikácia so sklonom najviac 1 : 5 bez prudkých prechodov a s nešmykľavým povrchom.
Pri dopravovaní zásypov fúrikom do výkopu hlbokého viac ako 1,5 m sa musí na okraji výkopu zriadiť pevná zarážka s výškou najmenej 0,15 m.

Podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri betonárskych prácach a prácach s nimi súvisiacich

Príprava betonárskych prác a prác s nimi súvisiacich

Na výkon betonárskych prác a prác s nimi súvisiacich musí byť vypracovaný technologický postup

Debnenie, podperné konštrukcie a podperné lešenia

Debnenie musí byť tesné, únosné a priestorovo tuhé.
Podperné konštrukcie, napríklad stojky a rámové podpery, musia mať v konkrétnom prípade použitia dostatočnú únosnosť a musia byť uhlopriečne vystužené vo všetkých rovinách.
Montáž, používanie a demontáž podperného lešenia na debnenie upravuje slovenská technická norma. Podperné lešenie na debnenie sa môže zaťažovať len tak, aby nedochádzalo k excentrickému alebo inému zaťaženiu, s ktorým sa pri statickom riešení neuvažovalo.
Podperné konštrukcie musia byť postavené a zmontované tak, aby sa pri demontáži debnenia mohli postupne bezpečne odstraňovať a uvoľňovať bez nežiaducich otrasov budovanej konštrukcie.
Najmenší priemer alebo najmenšia veľkosť strany drevenej podpery je 0,07 m.
Podpery niekoľkých poschodí nad sebou musia byť pôdorysne rozložené tak, aby stáli v osi nad sebou.
Požiadavky na materiál debnenia, podperných konštrukcií a lešenia na debnenie upravuje slovenská technická norma.
Debnenie z dielcov a debnenie zostáv do veľkoplošných panelov musí byť v každom štádiu montáže a demontáže zabezpečené proti pádu jeho prvkov a častí.
Zariadenie na vykonávanie betonáže, ktoré je súčasťou dielcového debnenia, musí sa montovať pred betonážou súbežne s montážou dielcového debnenia.
Ak únosnosť podperných konštrukcií a debnenia nie je preukázaná výrobcom, ich únosnosť sa preukazuje statickým výpočtom v zhotoviteľskej dokumentácii.
Podpery musia mať pätky, hlavice alebo inú úpravu na rozloženie zaťaženia, aby spoľahlivo preniesli zaťaženie na podložie a zamedzili posunutie podpier.
Bezpečný stav podperného lešenia pre debnenie sa kontroluje každých 30 dní, ako aj pred betonážou a počas nej.
Pred začatím betonáže sa musí celé debnenie a jeho časti, najmä podpery, riadne skontrolovať a nedostatky sa musia odstrániť. Prevzatie a kontrola debnenia sa zapisuje do stavebného denníka.
Pri použití nafukovacieho debnenia sa počas betonáže musí kontrolovať určený vnútorný tlak.
Posuvné debnenie a špeciálne debnenie
Posuvné debnenie na betonáž sa musí montovať, prevádzkovať, kontrolovať a demontovať podľa technickej dokumentácie, pokynov výrobcu a technologického postupu.
Manipulovať s hydraulickými prvkami môže len osoba určená zhotoviteľom a zaškolená na túto prácu.
Nastavovanie vodiacich a podperných tyčí vykonávajú najmenej dve osoby vykonávajúce stavebné práce. Pri nastavovaní musia byť tyče zabezpečené proti pádu.
Zariadenie posuvného debnenia sa môže čistiť len po odpojení od prívodu zdroja energie.
Debnenie alebo jeho časti sa môžu rozoberať a posúvať až po dosiahnutí požadovanej pevnosti betónovej konštrukcie.
Pri stavebných prácach vykonávaných na pracovných podlahách posuvných debnení a na pracovných podlahách špeciálnych debnení sa vyžaduje, aby osoba vykonávajúca stavebné práce mala možnosť dorozumievať sa s osobou obsluhujúcou dopravné zariadenie.
Prehliadka celého zariadenia posuvného debnenia sa vykonáva denne a o výsledku prehliadky sa vedie záznam.
Zaťaženie konštrukcií posuvného debnenia počas betonáže náhodným zaťažením nesmie prekročiť hodnoty určené v technickej dokumentácii.
Pri demontáži posuvného debnenia a jeho rozoberaní musí byť demontovaná časť bezpečne zaistená proti zosunutiu a pádu.

Zdvíhané stropy

Na montáž zdvíhaných stropov sa musí vypracovať technologický postup.
Montáž zdvíhaných stropov sa musí začať a vykonávať podľa spracovaného technologického postupu a pod stálym dozorom zodpovednej osoby pri vykonávaní betonárskych prác.
Pri používaní technológie zdvíhaných stropov zdvíhacie zariadenie obsluhujú výlučne osoby vykonávajúce stavebné práce určené zhotoviteľom.

Do priestoru pod zdvíhanými stropmi počas ich montáže nesmú vstupovať osoby.
Pred montážou zdvíhacieho zariadenia a počas zdvíhania sa musí stropná doska vypratať a zbaviť všetkých predmetov, ktoré nesúvisia so zdvíhaním.
Po zdvihnutí stropnej dosky do požadovanej výšky sa musia ihneď zabezpečiť všetky stropné otvory a prestupy. Na voľných okrajoch po celom obvode musí byť stropná doska vybavená ochranným dvojtyčovým zábradlím vysokým najmenej 1 m, ak ho nenahrádza iná konštrukcia.
Pri zdvíhaní stropnej dosky sa priebežne sleduje zvislosť konštrukcie zdvíhacieho zariadenia v dvoch vzájomne kolmých smeroch a odchýlky presahujúce predpísané hodnoty sa musia ihneď upraviť.
Pri prerušení práce podľa sa zdvíhaná stropná doska musí osadiť do najbližšej medzipolohy a zabezpečiť zaklinovaním alebo iným bezpečným spôsobom.

Predpínanie výstuže
Pracovný priestor predpínacieho zariadenia musí byť vymedzený a označený. Vstupovať do tohto priestoru môže len osoba vykonávajúca predpínacie práce alebo zodpovedná osoba, ktorá vykonáva stály dozor.
Predpínacie zariadenie sa skúša pred jeho prvým použitím, raz za dva mesiace počas používania, po oprave a po jeho premiestnení pred ďalším použitím. O skúškach sa vyhotoví písomný záznam do prevádzkového denníka predpínacieho zariadenia alebo iného dokladu.
Pracovné miesto pre osobu obsluhujúcu predpínacie zariadenie musí byť umiestnené vedľa predpínacieho zariadenia mimo smeru ťahu napínaného drôtu a musí umožňovať bezpečný ústup v prípade jeho vychýlenia.
Osoba obsluhujúca vrátok na vyťahovanie rúrok alebo zaťahovanie káblov musí byť chránená zástenou pre prípad porušenia ťažného lana závesu kábla alebo rúrky.
Vysokotlakové hadice napínacieho zariadenia nesmú byť ohnuté tak, aby polomer zakrivenia bol menší ako 0,15 m.
Stav a funkčnosť čerpadiel, hadíc, dýz, spojov a manometrov sa denne kontroluje.
Poškodené alebo vytrhnuté drôty alebo prúty sa nesmú napínať. Prúty s jamkovou koróziou a prvky mechanicky poškodené sa nesmú napínať. Pri odvíjaní predpínanej ocele dopravovanej vo zväzkoch alebo v kotúčoch sa musí používať vhodný odvíjací alebo sťahovací prípravok s ochranným krytom, aby sa vylúčilo náhodné uvoľnenie konca odvíjaného drôtu.
Po skončení napínania a po odstránení napínacej pištole sa musia odstrániť prečnievajúce konce predpínanej výstuže.
Pri odvíjaní výstuže sa nesmie súčasne vykonávať ochrana výstuže.

Doprava a ukladanie betónovej zmesi
Pri prečerpávaní betónovej zmesi do prepravníkov, zásobníkov alebo pri priamom ukladaní do konštrukcie sa musí pracovať z bezpečných miest, kde sú osoby vykonávajúce stavebné práce chránené proti pádu z výšky a do hĺbky, proti zavaleniu či zaliatiu betónovou zmesou. Ak takéto miesta nemožno zabezpečiť, musí sa ochrana osoby vykonávajúcej stavebné práce vykonať iným spôsobom, najmä ochranným košom alebo osobným ochranným pracovným prostriedkom proti pádu.
Na pohyb osoby vykonávajúcej stavebné práce a na ručnú prepravu betónovej zmesi na miesto určenia sa musí vybudovať podlaha, lešenie alebo iná bezpečná komunikácia. Osoby ani dopravné prostriedky sa nesmú pohybovať priamo po armatúre.
Ukladanie betónovej zmesi upravuje slovenská technická norma. Betonáž v mimoriadnych podmienkach je po celý čas riadená zodpovednou osobou za betonárske práce.
Počas betonáže sa musí sledovať stav konštrukcie debnenia a nedostatky sa musia ihneď odstrániť.
Čerpacie potrubie na prepravu a ukladanie betónovej zmesi musí byť bezpečne zmontované, zakotvené a napojené na nadstavec čerpadla. Toto zariadenie sa musí podľa potreby odvzdušňovať. Pri ukladaní betónovej zmesi musí byť zabezpečené dorozumievanie sa osoby, ktorá ukladá betónovú zmes, s osobou na obsluhu čerpadla.
Betón nosných konštrukcií, ktorý ešte nemá nosnosť určenú projektovou dokumentáciou, sa nesmie vystaviť nárazom, otrasom, zaťaženiu a iným škodlivým účinkom.
Ak sa tuhnutie a tvrdnutie betónu urýchľuje osobitnými metódami, najmä pretepľovaním, elektroohrevom alebo chemickými prísadami, zhotoviteľ pre túto technológiu vypracuje technologický postup, ktorý zabezpečí požadované vlastnosti betónu a bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci.

Pri betonáži a pohybe autodomiešavačov vzniká z dôvodu ich pohybu veľké riziko dopravnej nehody či už vzájomná kolízia vozidiel alebo zrážka vozidla z chodcom ale taktiež aj zrážka vozidla s konštrukčnými prvkami, pád vozidla do výkopu a pod. S tohto dôvodu je potrebné dodržiavať nasledujúce opatrenia:

1. **Všetky osoby, ktoré vykonávajú betonárske práce musia mať na sebe reflexné vesty, prilby a pracovnú obuv**
2. **Vozidlá ktoré dovážajú betón, rôzne betón pumpy, hladiče betónu a pod musia mať po celú dobu činnosti zapnuté svetlá (predovšetkým v halách pri prácach v noci a za zhoršeného osvetlenia)**
3. **Vodiči týchto vozidiel sa môžu otáčať a cúvať len vtedy ak majú dostatočný výhľad a riadne si skontrolovali, že za vozidlom ani v nebezpečnom dosahu vozidla sa nikto nenachádza. V prípade že nemá vodič dostatočný prehľad je povinný zabezpečiť si asistenciu pomocou náležite poučenej osoby, ktorá vodiča bude navigovať. V prípade, že vodič stratí túto osobu z dosahu je povinný zastaviť vozidlo.**
4. **Vodiči musia rešpektovať pokyny tzv. navigátorov ktorý riadia vykládku betónu.**
5. **Vodiči sú povinný dodržiavať aj rýchlostné limity a tiež aj dodržiavať zákaz používania mobilných telefónov počas pohybu vozidla.**
6. **Ak sa pri betonážnych prácach budú používať na prepravu osôb závesné klietky, sú pracovníci povinní pri tejto činnosti sa riadiť schváleným technologickým postupom prác. Závesné klietky sa môžu používať iba certifikované, nepoškodené a s platnou revíznou prehliadkou. Je prísny zákaz vstupovať pod zavesenú klietku. Ak je pracovník prepravovaný v závesnej klietke, táto musí byť vybavená všetkými ochrannými prvkami od výrobcu, ktoré nesmú byť poškodené. Zdvíhacie zariadenie na zdvíhanie závesných klietok na prepravu osôb musí byť na túto činnosť určené výrobcom. Pracovník prepravovaný v závesnej klietke musí byť nezávisle istený osobným bezpečnostným postrojom o závesné oká klietky určené výrobcom. Pokiaľ to technológia prác dovoľuje, je vhodnejšie prácu zo závesnej klietky nahradiť použitím betón- pumpy. To isté platí aj pre dopravu pracovníkov na pracovisko vo výške, kedy je vhodnejšie prístup na pracovisko vo výške riešiť cez výstupové konštrukcie (výstupové veže, lešenia, plošiny a pod.)**
7. **Pri práci vo výškach je potrebné zabezpečiť kolektívne alebo osobné OOPP.**

Prefabrikáty

Pri výrobe prefabrikátov alebo pri vykonávaní betonárskych prác s použitím foriem sa formy a ich časti musia bezpečne uložiť a používať tak, aby osoby vykonávajúce stavebné práce neboli ohrozené, najmä ich pádom, preklopením alebo uvoľnením. Na ich premiestňovanie sa musí určiť spôsob prepravy a miesta prichytenia či zavesenia.

Poškodené formy a poškodené spájacie prvky sa nesmú používať.

Demontáž debnenia a uvoľňovanie konštrukcií

Začatie demontáže debnenia nosných prvkov konštrukcií alebo ich častí určuje zodpovedná osoba betonárskych prác.

Rebrík možno použiť iba pri demontáži debnenia do výšky 3 m konštrukcie nad pracovnou podlahou, ak sa neuvoľňujú alebo neodstraňujú nosné časti debnenia. Stabilita rebríka nesmie byť závislá od demontovaných častí debnenia a podpier.

Priestor, kde sa vykonáva demontáž debnenia, musí byť zabezpečený proti vstupu osobám, ktoré tam neplnia pracovné úlohy.

Pri demontáži debnenia konštrukcie viacerými osobami vykonávajúcimi stavebné práce sa použije taký pracovný postup, aby sa tieto osoby navzájom neohrozovali.
Bezprostredne po demontáži debnenia sa musia demontované prvky a dielce debnenia odstrániť a bezpečne uložiť na určenom mieste, aby neprekážali a nepreťažovali konštrukciu.

Železiarske práce
Zariadenie na výrobu armatúry, súvisiace objekty a súvisiace zariadenia sa musia rozmiestniť tak, aby neohrozovali osoby pohybom materiálu a jeho ukladaním.
Na zariadení na výrobu armatúry sa nesmú strihať a ohýbať prúty s priemerom, ktorý nezodpovedá konštrukcii stroja, a prúty kratšie ako 0,3 m, ak nie je inštalované zariadenie, ktoré bezpečne chráni osobu vykonávajúcu železiarske práce. Ruky tejto osoby sa nesmú priblížiť k miestu strihu, ohybu a iným nebezpečným miestam bližšie ako 0,15 m. Pri strihaní a počas chodu stroja osoba vykonávajúca železiarske práce odstraňuje odpad z odstrihovaných prútov iba pomocou vhodnej pomôcky.
Počas súčasného strihania niekoľkých prútov sa prúty musia zabezpečiť v pevnej polohe, najmä konštrukciou stroja, svorkami alebo vhodnými prípravkami; pritom sa prúty nesmú pridržiavať voľne, priamo rukami.
Strihanie a ohýbanie niekoľkých prútov súčasne je možné, ak sa tým nepreťažuje stroj. Prúty sa musia upevniť alebo zabezpečiť tak, aby nebola ohrozená osoba obsluhujúca stroj alebo okolie zariadenia na výrobu armatúry.
Armatúra po konečnom uložení nesmie byť deformovaná.
Vyhotovenú armatúru pred začiatkom betonáže prevezme zodpovedná osoba betonárskych prác zápisom do stavebného denníka alebo montážneho denníka; to neplatí, ak nehrozí poškodenie konštrukcie z dôvodov nesprávneho uloženia výstuže.
Zavesenie a doprava hotových železiarskych výrobkov, najmä priestorových konštrukcií, sa vykonáva spôsobom určeným výrobcom.

Podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri murárskych prácach

Zariadenie na výrobu, spracovanie a dopravu malty
Zariadenie na výrobu, spracovanie a dopravu malty sa musí umiestniť tak, aby pri prevádzke neohrozovalo osobu na obsluhu tohto zariadenia ani osoby, ktoré tam plnia svoje pracovné úlohy.
Ak sa používajú chemické prísady do malty, pri práci sa musia dodržiavať bezpečnostné opatrenia určené ich výrobcom.
Pri strojovom čerpaní malty musí byť zabezpečené účinné dorozumievanie medzi osobami vykonávajúcimi stavebné práce v mieste nanášania malty a osobou na obsluhu čerpadla.
Pri činnostiach, kde hrozí nebezpečenstvo v dôsledku vystreknutia malty alebo vápenného mlieka, sa používajú osobné ochranné pracovné prostriedky, najmä na ochranu zraku a tváre. Vápno sa nesmie hasiť v sudoch a v úzkych a hlbokých nádobách.

Murovanie
Materiál na murovanie musí byť uložený tak, aby na prácu zostal voľný pracovný priestor široký najmenej 0,6 m. Murárske práce sa vykonávajú do obvyklej pracovnej výšky 1,5 m; nad úroveň 1,5 m treba použiť konštrukciu na zvyšovanie pracoviska.
Pri murovaní pod úrovňou terénu sa steny výkopov musia zabezpečiť proti zosunutiu. Zabezpečovacie konštrukcie možno odstraňovať súbežne s postupom výmurovky, ak nie je ohrozená pevnosť a stabilita muriva.
Pri izolačných stenách, oporných stenách a podobných konštrukciách možno zasypávať alebo prihŕňať materiál z vonkajšej strany steny až vtedy, keď má murivo dostatočnú pevnosť.
Ak sa na dopravu materiálu použijú pomocné sklzové žľaby, musia sa umiestniť a zabezpečiť tak, aby doprava materiálu neohrozovala osobu vykonávajúcu stavebné práce ani okolie.
Murovať sa musí tak, aby nemohlo dôjsť ku strate stability muriva alebo k jeho porušeniu.
Komíny, piliere, stĺpy a iné konštrukcie sa musia murovať podľa technologického postupu po častiach tak, aby nebola ohrozená nosnosť a stabilita spodnej časti muriva.
Pri zakončení, styku, krížení stien a pri murovaní rohov a pilierov musia byť vrstvy murovacích materiálov previazané. Priečky musia byť vždy zakotvené.
Kontrola zvislosti muriva a viazania rohov sa nesmie vykonávať priamo z murovanej steny.
Drážky alebo otvory v pilieroch a v tenkostenných priečkach možno robiť len v súlade so zhotoviteľskou dokumentáciou tak, aby bola zabezpečená stabilita konštrukcie alebo muriva.

Osadzovanie konštrukcií, predmetov a technologických zariadení sa musí z hľadiska stability muriva riešiť v projektovej dokumentácii s výnimkou predmetov s malou hmotnosťou, ktoré nemôžu narušiť stabilitu muriva. Osadené predmety musia byť pripevnené alebo zakotvené tak, aby sa nemohli uvoľniť alebo posunúť. Pohybovať sa alebo dopravovať materiál po stropoch z tenkostenných materiálov možno až po vykonaní opatrení, ktoré zabránia pádu osôb z výšky alebo do hĺbky.
Po osadených prefabrikovaných vodorovných nosných konštrukciách sa možno pohybovať až vtedy, keď sú zabezpečené proti uvoľneniu a zosunutiu.
Kamene uložené v murive sa môžu opracúvať až po dosiahnutí požadovanej pevnosti muriva.
Zhotovovanie murovaných konštrukcií upravuje slovenská technická norma.

Podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri montážnych prácach

Príprava montážnych prác

Na výkon montážnych prác musí byť vypracovaný technologický postup, ktorého súčasťou je postup montáže montovaných stavebných a technologických konštrukcií obsahujúci

a) časovú nadväznosť montážnych záberov,
b) podmienky použitia strojov a zariadení vrátane ich pohybu,
c) určený prístup osôb vykonávajúcich stavebné práce k stykovým uzlom vrátane spôsobu zabezpečenia ich ochrany,
d) spôsob kolektívneho zabezpečenia proti pádu a podľa potreby osobné ochranné pracovné prostriedky proti pádu,
e) spôsob zabezpečenia dotknutých pracovísk,
f) spôsob osadzovania dielcov.

Na opakované montážne práce možno spracovať typové technologické postupy.
Pri spracúvaní technologického postupu montáže sa musí určiť nadväznosť jednotlivých montážnych prác tak, aby sa v rôznych výškových úrovniach a poschodiach využilo trvalé zastropenie ako východisková úroveň pre nadväzujúce montážne práce.
Pred začatím montážnych prác sa vyžaduje, aby zodpovedná osoba montážnych prác bola oboznámená s technologickým postupom týchto prác.

Montážne pracovisko

Montáž možno vykonať z trvalých alebo dočasných konštrukcií, dielcov a prvkov dostatočne únosných, stabilných a zabezpečených proti posunutiu.

Dielce na montáž

Pri preberaní dielcov sa vykonáva vizuálna kontrola dielcov; poškodený alebo opravený dielec sa použije podľa rozhodnutia zodpovednej osoby.

Montážne a bezpečnostné prípravky a zariadenia a viazacie prostriedky

Montážne a bezpečnostné prípravky a zariadenia a viazacie prostriedky sa musia pred použitím a počas neho kontrolovať, po použití podľa potreby očistiť, konzervovať a riadne uložiť. Poškodené montážne a bezpečnostné prípravky a zariadenia a viazacie prostriedky sa nesmú používať.
Montážne a bezpečnostné prípravky a zariadenia slúžiace na zaistenie bezpečnosti montáže, najmä bezpečnosti osôb vykonávajúcich stavebné práce pri montáži vo výške, treba upevňovať k dielcom ešte na východiskovej úrovni pred ich zdvihom, ak to nevylučuje technologický postup montáže.
Každá montážna skupina sa na montáž musí vybaviť príslušným počtom montážnych a bezpečnostných prípravkov a zariadení, ktoré sú špecifické pre rôzne konštrukčné systémy, najmä ochrannými zábradliami a poklopmi. Ich skladba a rozsah použitia sa určujú v technologickom postupe montážnych prác podľa bodu 1.1.
Pri montáži, demontáži, opravách a iných prácach na konštrukcii sa musí na najvyššie položenom pracovnom mieste zabezpečiť meranie rýchlosti vetra, a to od výšky 20 m nad úrovňou okolitého terénu.
Na zdvíhanie dielcov sa musia použiť viazacie prostriedky s únosnosťou, ktorá zodpovedá prenášanému dielcu.
Na viazanie sa použijú také viazacie prostriedky, ktoré zabezpečia zavesenie dielcov podľa výrobnej dokumentácie.
Spôsob upevnenia, miesto upevnenia a zoradenie viazacích prostriedkov sa musia určiť tak, aby umožňovali bezpečné upevnenie a uvoľnenie viazacích prostriedkov.

Komunikácie pri montáži

Súčasne s postupom montáže sa do objektu musia zabudovať projektované trvalé schodiská, rampy a rebríky, aby sa mohli používať počas stavebných prác. Z technologických dôvodov možno na výstup alebo zostup osôb vykonávajúcich stavebné práce použiť aj dočasné komunikačné konštrukcie, ktoré sa musia určiť v technologickom postupe montáže.

Zvislá doprava osôb na konštrukcie vyššie ako 30 m sa musí zabezpečiť výťahom alebo montážnym košom, ak to nevylučuje charakter konštrukcie alebo postup prác.

Zvislá doprava osôb pomocou montážneho koša určená v technologickom postupe montáže sa začne používať po pokyne zodpovednej osoby.

Manipulácia s bremenami

Pri odoberaní dielcov zo skládky alebo dopravného prostriedku sa zostávajúce dielce musia zabezpečiť proti preklopeniu alebo zosunutiu.

Bremeno sa uviaže po kontrole použitého dielca, oka, háku a iného prostriedku na zavesenie viazačom bremien. Viazacie prostriedky a prostriedky na zavesenie sa musia v zime očistiť od snehu a námrazy. Zasypané, upevnené, primrznuté alebo prilepené bremená sa nesmú zdvíhať vytrhávaním alebo odtrhávaním zdvíhacím zariadením.

Pred zdvihom a ďalšou manipuláciou sa bremeno musí upevniť a zabezpečiť tak, aby nemohlo dôjsť k jeho pádu alebo pádu jeho časti. Bremeno sa nesmie uväzovať alebo zavesovať na miestach, z ktorých by sa mohlo vyšmyknúť alebo kde by sa mohli vzájomne poškodiť viazací alebo závesný prostriedok a bremeno. Ostré hrany bremena, ktoré by mohli poškodiť viazací prostriedok, sa musia vhodným spôsobom chrániť.

Bezprostredne pred zdvihom bremena sa musí preveriť bezpečnosť zavesenia bremena jeho nadvihnutím a skontrolovať spôsob zavesenia bremena a závesných prostriedkov. Až po tejto kontrole môže byť daný pokyn na zdvíhanie.

Nemožno sa zdržiavať pod dopravovanými bremenami ani v ich blízkosti, ak osobitný predpis neustanovuje inak. Ak bezpečnosť osôb nie je zabezpečená, k bremenu sa možno priblížiť až po jeho ustálení v mieste, kde bude osadené alebo zložené.

Pohyb bremena až do úrovne miesta, kde bude uložené, môže usmerňovať len viazač bremien, ktorý bremeno uviazal. Ďalší pokyn na pohyb bremena nad úroveň osadenia a pokyn na osadenie bremena môže dať len viazač bremien. Doprava bremena počas jeho premiestňovania z miesta uviazania na miesto osadenia alebo uloženia, ktorú nemôže sledovať viazač bremien, ktorý bremeno uviazal, sa riadi spôsobom dorozumievania dohodnutým medzi viazačom bremien, žeriavnikom a určenou osobou montážnej skupiny, ktorá bude bremeno osadzovať alebo ukladať.

Nemožno manipulovať s bremenom a usmerňovať bremeno priamo rukami počas prenášania na zdvíhacom zariadení.

Správnosť osadenia alebo uloženia bremena sa musí ihneď skontrolovať.

Ak pri doprave bremena k miestu montáže nemožno dosiahnuť jeho plynulý pohyb, bremeno sa musí viesť pomocnými lanami.

Pomocnými lanami sa môžu bremená viesť len z bezpečného a pevného miesta. Laná sa musia upevniť spôsobom vylučujúcim ohrozenie osoby, ktorá ich bude odopínať. Pomocné lano sa nesmie omotať alebo inak upevniť na častiach tela osoby vykonávajúcej stavebné práce.

Pri zdvíhaní dielcov pomocou čapov sa závesné laná musia rozoprieť rozperkou, aby pri zdvihu každá časť dielca voľne prešla medzi lanami závesu. Čap musí byť stále vo vodorovnej polohe a zabezpečený proti vypadnutiu.

Na zavesené dielce sa nesmie vstupovať, ani sa nesmie na ne ukladať pracovné náradie a materiál.

Viazanie bremien sa vykonáva podľa slovenských technických noriem.

Tabuľka ručných signálov

Význam	Opis	Ilustrácia
	Všeobecné signály	
ŠTART Výstraha Začiatok príkazu	obe ramená sú vystreté vodorovne, dlane sú obrátené dopredu	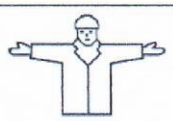

STOP Prerušenie Koniec pohybu	pravé rameno smeruje hore, dlaň je obrátená dopredu	
KONIEC Koniec činnosti	obe ruky sú tesne nad sebou vo výške hrudníka	
	Vertikálne pohyby	
ZDVIHNUTIE	pravé rameno smeruje hore, dlaň je obrátená dopredu a pomaly opisuje kruh	
SPUSTENIE	pravé rameno smeruje dole, dlaň je obrátená dovnútra a pomaly opisuje kruh	
VERTIKÁLNA VZDIALENOSŤ	ruky naznačujú príslušnú vzdialenosť	
	Horizontálne pohyby	
POHYB VPRED	obe ramená sú ohnuté, dlane sú obrátené hore a predlaktie sa pomaly pohybuje smerom k telu	
POHYB VZAD	obe ramená sú ohnuté, dlane sú obrátené dolu a predlaktia sa pomaly pohybujú smerom od tela	
VPRAVO od signalistu	pravé rameno je vystreté vodorovne, dlaň je obrátená dolu a pomaly robí malé pohyby vpravo	
VĽAVO od signalistu	ľavé rameno je vystreté vodorovne, dlaň je obrátená dolu a pomaly robí malé pohyby vľavo	
HORIZONTÁLNA VZDIALENOSŤ	ruky naznačujú príslušnú vzdialenosť	
	Nebezpečenstvo	
NEBEZPEČENSTVO Núdzové zastavenie	obe ramená smerujú hore, dlane sú obrátené dopredu	
RÝCHLO	všetky pohyby rýchlejšie	
POMALY	všetky pohyby pomalšie	

Osadzovanie dielcov

Počas montážnych prác sa na konštrukcii musí priebežne vykonávať vystuženie, vzopretie, kotvenie a iné zabezpečenie stability osadzovaného dielca a konštrukcie. Súčasne sa musia priebežne montovať trvalé časti konštrukcie, najmä plošiny a zábradlia.

Pri osadzovaní a po uložení stropných alebo strešných plošných dielcov sa musí zabezpečiť dostatočná únosnosť miesta práce vzhľadom na predpokladaný spôsob montáže. Na tieto dielce možno vstupovať bez osobitného zabezpečenia len vtedy, keď sú jednotlivé dielce zabezpečené proti prelomeniu. Na ploche vytvorenej plošnými dielcami nesmie dôjsť k takému sústredeniu osôb vykonávajúcich stavebné práce a materiálu na jednom dielci, pri ktorom by sa prekročilo jeho dovolené zaťaženie. Zabezpečenie osôb vykonávajúcich stavebné práce s ohľadom na navrhovaný druh plošných dielcov sa určuje na základe statických výpočtov v projektovej dokumentácii.

Otvory v stropoch vrátane montážnych otvorov sa musia zabezpečiť súčasne s montážou, najmä poklopom požadovanej únosnosti alebo zábradlím vysokým najmenej 1 m tak, aby nedošlo k ohrozeniu osôb pádom.

Manipulácia s dielcom sa vykonáva z bezpečnej vzdialenosti. Až po ustálení dielca nad miestom montáže sa možno k nemu priblížiť a osadiť ho z bezpečnej plošiny alebo podlahy a zabezpečiť proti vychýleniu. Dielec možno odopnúť alebo odviazať zo závesu zdvíhacieho prostriedku až po tomto zabezpečení.

Zvislé dielce sa musia po osadení bezpečne zaistiť, najmä skrutkami, montážnymi stolicami, vzperami alebo zaklinovaním v základnej pätke. Viazacie prostriedky sa zo zvislých dielcov musia uvoľniť z pracovnej plošiny, montážneho koša, diaľkovým odopínaním zo zeme alebo z iného bezpečného miesta. Tieto podrobnosti platia aj pri osadzovaní prvých vodorovných dielcov montovaného podlažia.

Po zabezpečení a uvoľnení dielcov z viazacích prostriedkov sa pokračuje v ich konečnom upevnení, najmä zváraním, zabetónovaním alebo skrutkovým spojom. Nasledujúci dielec sa môže osadiť až vtedy, keď je predchádzajúci dielec bezpečne uložený a upevnený podľa

Montážne prípravky na dočasné zabezpečenie dielcov sa nesmú odstraňovať pred konečným upevnením a zabezpečením priestorovej tuhosti montovanej konštrukcie.

Pri dielcoch zavesených na zdvíhacích zariadeniach možno vykonať montážny zvar elektrickým oblúkom, ak je vylúčená možnosť poškodenia zdravia osôb vykonávajúcich stavebné práce a osôb obsluhujúcich zdvíhacie zariadenia.

Zmonolitňovanie uzlov a styčných škár je možné až po zistení správnosti osadenia dielcov, po prebratí zváraných spojov a splnení ďalších požiadaviek uvedených v zhotoviteľskej dokumentácii. Zalievanie stykov a škár sa vykonáva spôsobom, ktorý je uvedený v technologickom postupe montáže.

Dielce, ktoré môžu byť po osadení do konštrukcie rozkmitané vetrom, sa musia okamžite vystužiť nadväzujúcimi dielcami tak, aby konštrukcia tvorila tuhý celok.

Pri zdvíhaní, stavaní a ukladaní jednotlivých vysokých konštrukcií alebo ich častí, najmä priehradových konštrukcií alebo stožiarov, sa musí priestor ohrozený pádom zdvíhacieho prostriedku alebo konštrukcie zabezpečiť.

Ak hrozí nebezpečenstvo, že pri montáži konštrukcie nebude možné dodržať predpísané bezpečné vzdialenosti od elektrických vedení, podmienky montáže sa vopred dohodnú s príslušným prevádzkovateľom elektrického vedenia.

Oceľové konštrukcie sa musia na začiatku montáže uzemniť.

Ak je na oceľovú konštrukciu pripevnené káblové vedenie nízkeho napätia, konštrukcia sa musí vodivo spojiť s ochrannou sústavou príslušnej rozvodnej siete.

Pri blokovej montáži sa bloky oceľovej konštrukcie musia zostavovať z jednotlivých prvkov na tuhých a nepoddajných podperách tak, aby bol dodržaný tvar, statické pôsobenie, prípadne nadvýšenie predpísané v zhotoviteľskej dokumentácii, pričom sa nesmú prekročiť povolené medzné odchýlky.

Pri montážnych prácach vo výške a nad voľnou hĺbkou sa montáž a pohyb osôb vykonávajúcich stavebné práce po konštrukcii nesmie vykonávať bez zabezpečenia proti pádu.

Podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci so strojom

Prevádzka stroja

Prevádzkovať sa môže len stroj, ktorý svojou konštrukciou, zhotovením, technickým stavom a spôsobom použitia zodpovedá právnym predpisom a ostatným predpisom na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Podrobnosti na prevádzku, údržbu a opravy stroja upravuje písomný prevádzkový poriadok zhotoviteľa.

Prevádzkový poriadok upravuje bezpečný pracovný postup a podľa druhu stroja obsahuje najmä

a) činnosť osoby obsluhujúcej stroj pred prevádzkou stroja v pracovnej zmene, počas nej a po jej ukončení,
b) rozsah, lehoty a spôsob vykonávanej údržby stroja vrátane jeho kontrol a skúšok,
c) spôsob zabezpečenia stroja počas prevádzky, pri premiestňovaní, odstavovaní z prevádzky, opravách, proti nežiaducemu uvedeniu do chodu a umiestnenie a zabezpečenie stroja po ukončení prevádzky,
d) spôsob dorozumievania pri prevádzke stroja,
e) zakázané činnosti pri prevádzke, údržbe a opravách stroja,
f) spôsob vedenia a rozsah prevádzkovej dokumentácie a dokumentácie o údržbe stroja.

Prevádzkový poriadok sa nemusí spracovať, ak požiadavky uvedené v bode 1.2. sú určené v slovenských technických normách alebo v návode výrobcu na použitie (ďalej len „návod") podľa osobitného predpisu.

Prevádzkový poriadok, návod a prevádzková dokumentácia, ktorá je uvedená v bode 1.7., musia byť umiestnené v stroji tak, aby kedykoľvek boli k dispozícii osobe obsluhujúcej stroj.

Počas prevádzky je stroj vybavený prevádzkovou dokumentáciou, evidenčným číslom a názvom prevádzkovateľa stroja.

Pracovisko nachádzajúce sa mimo stroja, z ktorého sa obsluhuje stroj, musí byť zabezpečené proti pádu z výšky, ak je vo výške najmenej 0,5 m nad okolitou podlahou.

Prevádzkovou dokumentáciou stroja je

a) prevádzkový denník určený na vedenie záznamov o odovzdaní a prevzatí stroja osobe obsluhujúcej stroj, o nedostatkoch a opravách počas prevádzky a o závažných udalostiach, ktoré sa vyskytli počas pracovnej zmeny,
b) revízna kniha alebo iný dokument obsahujúci technické údaje o stroji, o kontrolách, skúškach a opravách.

Pri prevádzke stroja sa

a) zabezpečí obsluhovanie vybraného stroja osobou, ktorá má doklad o absolvovaní odbornej prípravy,
b) určí zodpovedná osoba, ak stroj obsluhuje viacero osôb,
c) zabezpečí stabilita stroja počas všetkých pracovných činností; opory, tiahla, závesy alebo iné nastaviteľné prvky, ktorými sa zabezpečuje stabilita stroja počas prevádzky, sa nastavia v pracovnej polohe v súlade s návodom a zabezpečia sa proti zaboreniu, posunutiu alebo uvoľneniu,
d) zabezpečia výsuvné, sklopné a podobné časti stroja vrátane hadíc, elektrických prívodov a vedení tak, aby nemohlo dôjsť k ich styku s pohyblivými časťami stroja,
e) zabezpečí, aby sa neprekračovali prevádzkové parametre, ak stroj je vybavený prístrojmi na ich meranie,
f) oznámi uvedenie stroja do chodu zvukovým alebo svetelným výstražným znamením, ak je ním stroj vybavený,
g) uvedie stroj do chodu až po odchode všetkých osôb z ohrozeného priestoru,
h) zabezpečí na verejných komunikáciách stály dozor osobou na to určenou, ktorá svetelnými signálmi, zvukovými signálmi, usmerňovaním premávky alebo inými pokynmi zaisťuje bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci,
i) ovláda ručne vedený valec pri práci na svahu tak, aby osoba na obsluhu nebola na nižšej strane svahu, ako je valec,
j) používa vibračný a ubíjací stroj len takým spôsobom a na takých pracoviskách, kde nehrozí nebezpečenstvo prenosu vibrácií a otrasov na objekty alebo výkopy, ktoré sa nachádzajú v blízkosti týchto strojov,
k) zabezpečí stroj proti neoprávnenému použitiu pri prerušení prevádzky alebo ukončení prevádzky,
l) udržuje trvale v čistote stanovište osoby obsluhujúcej stroj, plošiny, stúpačky, priečky a nášľapné pätky.

Pri prevádzke stroja sa nesmie

a) používať stroj, ak je okrem osoby obsluhujúcej stroj v jeho nebezpečnej blízkosti ďalšia osoba,
b) používať stroj, ak je odmontované, nefunkčné alebo poškodené niektoré ochranné zariadenie,
c) odstraňovať za pohybu stroja odpad z nebezpečných miest, ak v návode nie je určené inak,
d) dotýkať sa pohybujúcich častí stroja telom, predmetmi alebo náradím držaným v rukách, ak v návode nie je určené inak,
e) pracovať so strojom za zníženej viditeľnosti a v noci, ak pracovný priestor stroja a pracovisko nie sú dostatočne osvetlené,
f) pracovať so strojom v nebezpečnej blízkosti iného stroja alebo dopravného prostriedku s výnimkou tých, ktoré pracujú vo vzájomnej súčinnosti so strojom,
g) premiestňovať a prepravovať osobu na stroji alebo pracovnom zariadení stroja, ak v návode nie je určené inak,
h) pohybovať strojom alebo jeho časťou nad osobami a nad obsadenou kabínou vodiča dopravného prostriedku,
i) pracovať so strojom v mieste, na ktoré nie je vidieť zo stanovišťa osoby obsluhujúcej stroj a kde by mohli byť ohrozené osoby vykonávajúce stavebné práce vrátane osoby obsluhujúcej stroj,
j) ovládať stroj nebezpečným spôsobom, ktorý vyvolá jeho nežiaduce rozkolísanie,
k) pohybovať sa so strojom alebo pracovným zariadením stroja v ochrannom pásme elektrického vedenia pod napätím,
l) prechádzať strojom cez elektrické káble, ak nie sú chránené proti mechanickému poškodeniu,
m) opustiť stanovište pre obsluhu stroja, ak je stroj alebo pracovné zariadenie stroja v pohybe, ak v návode nie je určené inak,
n) vykonávať údržbu, čistenie a opravy, ak nie je stroj alebo pracovné zariadenie stroja zabezpečené proti samovoľnému pohybu a náhodnému spusteniu a ak nie je vylúčený styk osoby s pohybujúcimi sa časťami stroja,
o) pohybovať sa po stroji mimo určených priestorov,
p) fajčiť a manipulovať s otvoreným ohňom pri kontrole nádrže pohonných hmôt, čerpaní pohonných hmôt a pri používaní ľahko zápalných čistiacich prostriedkov,
q) používať otvorený oheň na uľahčenie spúšťania motora,
r) umiestňovať v kabíne okrem osobných potrieb osoby obsluhujúcej stroj akékoľvek ďalšie veci, najmä náradie, laná, schránky na mazivo alebo čistiace prostriedky, ak na tento účel nie je v kabíne výrobcom stroja vyhradený priestor,
s) zavesovať bremeno na špičku háku zdvíhacieho zariadenia,
t) zavesovať bremeno na stroj alebo pracovné zariadenie stroja, ak v návode nie je určené inak.

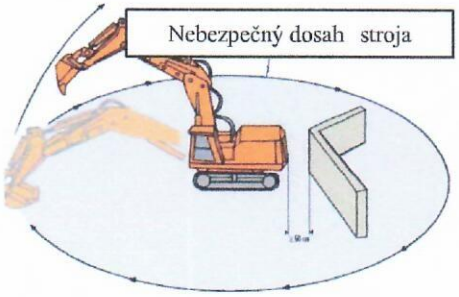

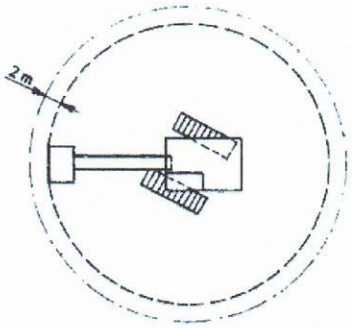

Činnosti pri niektorých druhoch strojov

Stroj na zemné práce

Pred začiatkom zemných prác sa vykonajú potrebné opatrenia, aby stroj nenarazil na vyčnievajúce pevné prekážky, ktoré sa musia vopred odstrániť, narušiť alebo viditeľne označiť. Požiarne hydranty, vodné a plynové uzávery a kanalizačné poklopy sa musia viditeľne označiť, aby sa nepoškodili.

Stroj na zemné práce sa môže pohybovať alebo pracovať podľa únosnosti pôdy v takej vzdialenosti od okraja svahu a výkopu, aby nedošlo k zrúteniu stroja. Ak táto vzdialenosť nie je určená v technologickom postupe, určí ju zodpovedná osoba.

Ak je stroj v pohybe, nikto sa nesmie zdržiavať v jeho nebezpečnom dosahu, pred ním v smere jazdy ani medzi ťahačom a vlečeným strojom.
Stroj sa môže pohybovať alebo pracovať pod stenou alebo svahom v takej vzdialenosti, aby nevzniklo nebezpečenstvo jeho zasypania.
Pri jazde stroja a práci stroja na svahu sa musí používať taká technika jazdy, aby nedošlo k nebezpečnému posunutiu ťažiska stroja a strate jeho stability.
Pri práci stroja, ktorý je vybavený viacerými pracovnými zariadeniami, musia byť nepoužívané pracovné zariadenia umiestnené v predpísanej prepravnej polohe a mechanicky zabezpečené.
Pri práci viacerých strojov na jednom pracovisku musí byť medzi nimi zachovaná taká vzdialenosť, aby nedošlo k ohrozeniu ich prevádzky.
Pri nakladaní materiálu na dopravné prostriedky sa môže manipulovať so strojom alebo s pracovným zariadením stroja len tak, aby nenarážali do dopravného prostriedku. Materiál sa musí na ložnú plochu uložiť rovnomerne.
Pri jazde s naloženým materiálom sa pracovné zariadenie stroja musí zabezpečiť v prepravnej polohe, aby nedošlo k strate stability stroja a obmedzeniu viditeľnosti z kabíny.
Stroj na kolesovom podvozku a cestný valec sa vybavia najmenej dvoma podkladacími klinmi, ak v návode nie je určený väčší počet.
Ak osoba obsluhujúca stroj opustí stroj, pracovné zariadenie stroja musí byť spustené na zem, na podložku na zemi alebo umiestnené v predpísanej prepravnej polohe a mechanicky zabezpečené.
Pri hrnutí horniny dozérom nesmie brit jeho radlice presahovať cez okraj svahu alebo výkopu.

Rýpadlá, nakladače a univerzálne dokončovacie stroje
Výložník lanových rýpadiel možno prestavovať len s nezaťaženým pracovným zariadením, ak v návode nie je určené inak.
Pri spúšťaní a zdvíhaní výložníka pri prácach na svahu musí byť výložník nasmerovaný v osi stroja proti svahu vždy tak, aby nedochádzalo k nebezpečnému posunutiu ťažiska stroja a k strate jeho stability.
Ak pri rýpaní vzniknú previsy, musia sa neodkladne odstrániť.
Ak nie je v návode alebo v technických podmienkach výrobcu určené inak, pri prevádzke stroja sa nesmie

a) roztĺkať hornina dnom lopaty,
b) vyrovnávať terén otáčaním lopaty,
c) vytrhávať bremeno pracovným zariadením stroja.

Lopata rýpadla sa môže čistiť len pri vypnutom motore stroja a na mieste, kde nehrozí nebezpečenstvo zosuvu hmôt. Lopata sa pritom musí položiť a musí mať uzatvorenú klapku. Po vyčistení lopaty a pred uvedením stroja do prevádzky sa osoba obsluhujúca stroj presvedčí, či osoba, ktorá čistila lopatu, je v bezpečnej vzdialenosti od stroja.
Používanie prídavného zdvíhacieho zariadenia upravujú slovenské technické normy.

Skrejper
Ak je skrejper v pohybe, nesmú sa v jeho bezprostrednom pracovnom okolí v smere jazdy odstraňovať skaly, korene a vykonávať iné práce.
Do priestoru medzi skrejprom a ťahačom sa nesmie vstupovať a prechádzať cez akúkoľvek časť ťahaného skrejpra.
Pri premiestňovaní naloženého alebo prázdneho skrejpra musí byť korba vždy zdvihnutá a uzavretá.

Stroj na výrobu, dopravu a spracovanie zmesi
Pred uvedením do prevádzky sa musí zabezpečiť stabilita miešačky.
Pri údržbe, oprave a čistení miešačky s násypným košom je dovolené vstupovať pod kôš len vtedy, ak je kôš bezpečne zaistený v hornej polohe, najmä reťazou, hákom alebo vzperou.
Vstupovať na konštrukciu miešačky možno len v prípade, ak je odpojená od prívodu elektrickej energie.
Pri betonárňach a obaľovacích súpravách sa dráha násypného koša musí zabezpečiť ohradením alebo zakrytím.
Prepravník zmesi sa môže plniť iba zmesou predpísanej konzistencie a len do úžitkového objemu nádoby nadstavby tak, aby bola zaručená bezpečná a správna funkcia vozidla, ktorým sa prepravuje zmes, aby boli zaručené jazdné vlastnosti, neprekročilo sa jeho možné zaťaženie a nenastal samovoľný únik prepravovanej zmesi.
Po naplnení prepravníka zmesi osoba obsluhujúca prepravník zabezpečuje a kontroluje zaistenie výsypného zariadenia v prepravnej polohe.

Pri ovládaní prepravníka zmesi zo zadného panelu nesmie byť motor vozidla v chode, ak nie je v návode určené inak.
V prípade poruchy prepravníka betónových zmesí sa prepravník vyprázdňuje vhodnými prostriedkami na núdzové vyprázdnenie zmesi podľa návodu.

Zariadenie na prepravu zmesi a strojové omietačky
Čerpadlom sa môže prepravovať iba zmes predpísaného zloženia podľa návodu.
Spôsob zostavenia potrubia a hadíc, veľkosť a počet oblúkov, bezpečné uloženie potrubia a hadíc, ich smerové a spádové pomery musia zodpovedať návodu. Ak návod neobsahuje uvedené požiadavky, určuje ich zodpovedná osoba.
Potrubie, hadice, dopravníky, vibračné žľaby a iné zariadenia na prepravu zmesi sa musia viesť a zabezpečiť tak, aby nespôsobili preťaženie alebo nadmerné namáhanie lešenia, debnenia výkopov alebo konštrukčných častí stavby.
Potrubie a hadice možno spájať iba nepoškodenými a očistenými spojkami.
Poistné ventily a riadiace ventily sa musia nastaviť na tlak, ktorý zodpovedá ich správnej funkcii. Tlak sa musí priebežne kontrolovať.
Čerpadlo na zmesi, potrubia, hadice a časti strojovej omietačky, ak sú pod tlakom, nie je možné čistiť a rozoberať.
Koncovka potrubia na čerpanie zmesi sa musí spoľahlivo zabezpečiť tak, aby jej neočakávaný pohyb vplyvom dynamických účinkov neohrozil osobu vykonávajúcu stavebné práce.
Pri použití striekacej pištole strojovej omietačky a striekacieho zariadenia sa vyžaduje, aby osoba na obsluhu mala zabezpečenú stabilnú polohu.
Pri preprave zmesi stabilným čerpadlom alebo čerpadlom na dopravu betónovej zmesi na automobilovom podvozku sa musí zabezpečiť bezpečný príjazd vylučujúci zložité a opakované cúvanie vozidiel.
Čerpadlo na dopravu betónovej zmesi na automobilovom podvozku (autočerpadlo) sa musí umiestniť tak, aby

a) v priestore manipulácie s výložníkom a potrubím sa nenachádzali prekážky, ktoré by sťažovali túto manipuláciu, ohrozovali bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, a aby boli dodržané ochranné pásma vzdušných elektrických vedení,
b) osoba obsluhujúca čerpadlo mala výhľad na pracovisko; ak to nie je možné, musí sa zabezpečiť vzájomné dorozumievanie medzi osobou obsluhujúcou čerpadlo a osobou ukladajúcou zmes.

Pri prevádzke sa nesmie

a) používať spôsob práce, pri ktorom sa prehýbajú hadice,
b) manipulovať so spojkami a ručne premiestňovať hadice a potrubie, ak nie sú na to konštruované,
c) vstupovať na konštrukciu zariadenia na prepravu zmesi a strojovú omietačku a do priestoru ohrozeného zmesou vystrekujúcou z koncovky hadice.

Prepravníky a zásobníky voľne uloženého cementu a podobných sypkých hmôt
Pred pripojením dopravnej hadice k pevnému potrubiu tlakových zásobníkov voľne uloženého cementu a podobných sypkých hmôt potrubie nesmie byť pod tlakom.
Dopravné hadice a potrubie sa pred prečerpávaním voľne uloženého cementu a podobných sypkých hmôt musia skontrolovať; poškodené sa nesmú používať.
Dopravné hadice a potrubie sa musia navzájom spájať alebo spájať s pevným potrubím len nepoškodenými spojkami a koncovkami na to určenými.
Počas prečerpávania sa sleduje stavoznak zásobníka, aby sa zásobník nepreplnil.

Zhŕňacia mechanická lopata
Priestor, kde sa má sypký materiál prihrňovať zhŕňacou mechanickou lopatou, sa musí upraviť tak, aby sa táto lopata nemohla zachytiť o nerovnosti, pevné prekážky a väčšie predmety.
Spojenie ťažného lana zhŕňacej mechanickej lopaty s navíjacím zariadením sa musí zabezpečiť poistkou proti preťaženiu.
Prenášanie prázdnej zhŕňacej mechanickej lopaty do záberu sa musí vykonať len jej ťahaním.
Pri prevádzke sa nikto nesmie zdržiavať medzi navijakom a zhŕňacou mechanickou lopatou. Osoba obsluhujúca mechanickú zhŕňaciu lopatu dbá na to, aby sa na lane nevytvorila slučka, a pridržiava ju v zábere oboma rukoväťami. Pri odoberaní sypkého materiálu sa postupuje nasledovne. Sypký materiál sa pri ručnom spôsobe môže ukladať len do výšky 2 m. Pri ručnom odbere alebo odbere zhŕňacou mechanickou lopatou z hromád vyšších ako 2 m sa musí miesto odberu upraviť tak, aby nevznikali previsy a výška steny nebola vyššia ako 1,5 m.

Spojenie lana v mieste pripevnenia zhŕňacej mechanickej lopaty musí byť vyhotovené najmenej dvoma lanovými spojkami

Stroj na zhutňovanie

Ponorný elektrický vibrátor alebo príložný elektrický vibrátor sa môže pripojiť len na zdroj s napätím a frekvenciou podľa údajov na výrobnom štítku alebo podľa návodu.
Pohyblivé prívody ponorného elektrického vibrátora alebo príložného elektrického vibrátora sa musia klásť a zabezpečiť tak, aby sa nemohli mechanicky poškodiť.

Strojové baranidlo

Na vykonávanie práce s voľne zaveseným pneumatickým, hydraulickým, výbušným, vibračným baranidlom alebo s iným voľne zaveseným baranidlom sa spracuje technologický postup.
Ak pri výstupe na vodiacu vežu baranidla nie je osoba vykonávajúca stavebné práce zabezpečená ochranným košom, použije sa osobný ochranný pracovný prostriedok proti pádu.
Pri zatĺkaní štetovnice, pilóty, rúry alebo iného prvku sa vo vzdialenosti najmenej 1,5-násobku výšky veže alebo dĺžky výložníka žeriava od miesta zatĺkania nesmú vykonávať iné práce.
Príprava prvkov sa vykonáva vo vzdialenosti väčšej ako dvojnásobok výšky veže alebo dĺžky výložníka od miesta zatĺkania.
Podľa typu baranidla sa musí zabezpečiť dostatočne široká, únosná, spevnená a rovná manipulačná podlaha.
Baranidlo sa musí zabezpečiť proti prevrhnutiu.
Priťahovanie alebo stavanie prvku šikmým ťahom možno len zariadením, ktoré je na to prispôsobené.
Zarážaný prvok sa musí pri zarážaní spoľahlivo stabilizovať tak, aby bola zaručená jeho správna poloha a aby sa nevychýlil.
Pri práci s baranidlom sa nesmie vstupovať pod zavesené prvky. Na navádzanie prvku sa musia používať bezpečné a spoľahlivé prípravky. Ručné navádzanie prvku je možné len pri zdvíhacom zariadení vybavenom mikrozdvihom. Pri zavesenom prvku sa môže na nevyhnutne potrebný čas zdržiavať len osoba poverená navádzaním prvku a stabilizovaním polohy prvku, ak to vyplýva z technologického postupu.
Počas zatĺkania sa kontroluje baranidlo a vrchná časť zarážaného prvku.

Vrátok s motorovým pohonom

Miesto pre osobu obsluhujúcu vrátok s motorovým pohonom (ďalej len „vrátok") sa umiestni vždy tak, aby nebolo ohrozené bremenom alebo lanom. Vrátok sa musí umiestniť 3 m až 5 m od zvislej dráhy dopravovaného bremena a musí sa chrániť pred inou prevádzkou. Priestor určený na zdvíhanie bremena vrátkom musí byť zabezpečený proti vstupu osôb, najmä ohradením alebo vytvorením ochrannej konštrukcie.
Miesto pre osobu obsluhujúcu vrátok sa určí vždy tak, aby videla na všetky nakladacie a vykladacie miesta, alebo sa zabezpečí vzájomné dorozumievanie medzi osobou obsluhujúcou vrátok a osobou vykonávajúcou stavebné práce na nakladacom alebo vykladacom mieste.
Pri osadzovaní a inštalácii vrátku musí byť os kladky kolmá na smer navíjania lana.
Vrátok sa musí ukotviť alebo zaťažiť hmotnosťou rovnajúcou sa najmenej dvojnásobnej nosnosti vrátka.
Najväčšia nosnosť vrátka a najväčšia hmotnosť dopravovaného bremena sa musí vyznačiť na dobre viditeľnom mieste vrátka.
Vrátok sa musí vybaviť koncovým vypínačom, ktorý samočinne zastaví chod vrátka, ak závesný hák od spodnej hrany kladky je vzdialený najmenej 0,3 m.
Miesto odoberania alebo nakladania materiálu vo výške musí byť zabezpečené proti pádu dvojtyčovým zábradlím vysokým najmenej 1 m a zarážkou pri podlahe vysokou najmenej 0,15 m.
Nosná konštrukcia kladky vrátane závesu sa vyhotoví podľa technickej dokumentácie obsahujúcej aj statický výpočet. Jej pevnosť a stabilita sa zabezpečí kotvením alebo protizávažím.
Pracovisko s vrátkom sa skontroluje a do prevádzky uvedie zodpovednou osobou zápisom do stavebného denníka alebo do iného dokladu.
Na bubne vrátka musia pri preprave bremena zostať navinuté najmenej tri závity lana.
Pri prevádzke vrátka, zdvíhaní a spúšťaní bremien sa nesmie

a) zdvíhať bremeno s hmotnosťou presahujúcou nosnosť vrátka,
b) zdvíhať a dopravovať bremeno, ktoré svojimi rozmermi ohrozuje okolie, ak sa neurobili vhodné bezpečnostné opatrenia,
c) zdvíhať bremeno šikmým ťahom,
d) opustiť stanovište osoby obsluhujúcej vrátok, ak je bremeno zavesené na háku,

e) zavesovať bremeno na špičku háka,
f) zdržiavať sa pod zaveseným bremenom a v jeho nebezpečnej blízkosti,
g) rukami alebo nohami usmerňovať navíjanie lana na bubon vrátka,
h) pokračovať v práci s vrátkom, ak sa na lane urobí slučka alebo uzol alebo ak sa lano vyšmykne z drážky kladky,
i) dopravovať bremeno, ak hrozí nebezpečenstvo poškodenia nosného lana alebo viazacích prostriedkov ostrými hranami alebo inak,
j) spôsobiť ráz pri spúšťaní alebo ťahu bremena,
k) zdvíhať zasypané, primrznuté alebo prilnuté bremeno,
l) vykonať zmenu na brzde, ktorá by mohla ohroziť bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci.

Vrátok upravený na vlečenie
a) musí mať prispôsobený kryt navíjacieho bubna,
b) musí mať zariadenie, ktoré zabezpečuje správne ukladanie lana,
c) nesmie mať ovládanie so samodržnými tlačidlami.

Jednoduchá kladka na ručné zdvíhanie bremena

Ručne zdvíhať bremeno jednoduchou kladkou môže jedna osoba do výšky 15 m a dve osoby a viac osôb do výšky najviac 25 m. Hmotnosť takto zdvíhaného bremena nesmie presiahnuť 60 kg.
Bremeno s hmotnosťou viac ako 50 kg môžu zdvíhať súčasne najmenej dve osoby.
Priemer používaného nosného textilného lana musí byť najmenej 0,01 m. Poškodené lano sa nesmie používať.
Nosná konštrukcia jednoduchej kladky vrátane závesu sa vyhotoví podľa technickej dokumentácie obsahujúcej aj statický výpočet.
Pracovisko s jednoduchou kladkou sa skontroluje a do prevádzky uvedie zodpovednou osobou zápisom do stavebného denníka alebo do iného dokladu.

Kladkostroj a zdvihák

Nosná konštrukcia kladkostroja vrátane jeho závesu sa vyhotoví podľa technickej dokumentácie obsahujúcej aj statický výpočet.
Pracovisko s kladkostrojom sa skontroluje a do prevádzky uvedie zodpovednou osobou zápisom do stavebného denníka alebo do iného dokladu.
Nosnosť viazacieho prostriedku musí zodpovedať hmotnosti bremena.
Podľa typu zdviháka sa musí zabezpečiť dostatočne široká, únosná, spevnená a rovná manipulačná podlaha.

Stavebný výťah

Plocha na umiestnenie stavebného výťahu musí byť dostatočne široká, únosná, spevnená a rovná. Výťah sa musí ukotviť tak, aby sa zabezpečila jeho stabilita.
Výstupné plošiny objektu na jednotlivých podlažiach alebo úrovniach do stavebného výťahu musia byť zabezpečené proti pádu dvojtyčovým zábradlím vysokým najmenej 1 m.
Medzera medzi prahom zdvíhacej plošiny a prahom výstupnej plošiny môže byť najviac 0,05 m.
Obsluhovať stavebný výťah môže len osoba, ktorá má písomný doklad o overení odborných vedomostí.

Zabezpečenie stroja pri prerušení a ukončení prác

Pri prerušení práce alebo ukončení práce musí byť stroj zabezpečený tak, aby nemohol byť zdrojom ohrozenia alebo nemohol byť neoprávnene použitý.
Pri prerušení práce sa mobilný stroj, ak to umožňuje jeho konštrukcia, musí zabezpečiť proti samovoľnému pohybu aspoň zabrzdením parkovacou brzdou alebo pracovným zariadením spusteným na zem.
Po ukončení práce sa mobilný stroj musí zabezpečiť proti samovoľnému pohybu
a) zakladacími klinmi,
b) pracovným zariadením spusteným na zem alebo
c) zaradením najnižšieho rýchlostného stupňa a zabrzdením parkovacou brzdou.

Po ukončení práce a pri každom jej prerušení sa proti samovoľnému pohybu musí zabezpečiť aj pracovné zariadenie mobilného stroja spustením na zem alebo umiestnením do predpísanej prepravnej polohy, v ktorej sa mechanicky zabezpečí.
Mobilný stroj sa musí odstaviť na vhodné stanovište, kde nezasahuje do pozemných komunikácií, nie je ohrozený padajúcimi predmetmi a nie je ohrozená stabilita mobilného stroja.

Nedostatky stroja a prevádzkové odchýlky zistené počas prevádzky sa zaznamenávajú do prevádzkového denníka. Pri výmene osoby obsluhujúcej stroj sa striedajúca obsluhujúca osoba oboznámi s neodstránenými nedostatkami stroja.

Výmena a nastavovanie pracovného zariadenia stroja

Výmena alebo nastavovanie pracovného zariadenia stroja sa vykonáva podľa návodu.
Pracovné zariadenie stroja alebo jeho časť, ktoré môžu pri montáži, demontáži a nastavovaní spôsobiť úraz, sa musia bezpečne zaistiť proti samovoľnému pohybu a strate stability.
Na výmenu a nastavovanie pracovného zariadenia stroja alebo jeho časti musí byť vymedzený voľný priestor, ktorý umožní bezpečný výkon práce.

Preprava stroja

Nakladanie, zabezpečenie a upevnenie, preprava a vykladanie stroja alebo jeho pracovného zariadenia sa musí vykonať podľa návodu. Ak tieto činnosti nie sú uvedené v návode, určí ich zhotoviteľ.
Pri preprave stroja sa v kabíne prepravovaného stroja, na stroji a na ložnej ploche dopravného prostriedku nesmú zdržiavať osoby, ak v návode nie je určené inak.
Dopravný prostriedok na prepravu stroja sa musí pri nakladaní a vykladaní bezpečne zabrzdiť a mechanicky zabezpečiť proti nežiaducemu pohybu.
Pri preprave stroja na pozemných komunikáciách po vlastnej osi musia byť pracovné zariadenia stroja a ostatné zariadenia v predpísanej prepravnej polohe a mechanicky zabezpečené proti samovoľnému pohybu podľa návodu.
Pri preprave stroja na dopravnom prostriedku sa pracovné zariadenie stroja musí podľa návodu

a) umiestniť na ložnej ploche dopravného prostriedku v predpísanej prepravnej polohe,
b) pripevniť na ložnú plochu dopravného prostriedku,
c) mechanicky zabezpečiť proti pozdĺžnemu a bočnému posunu a proti prevráteniu.

Prípojný mobilný stroj sa musí pri pripájaní zabrzdiť a zabezpečiť zakladacími klinmi.
Cúvanie dopravného prostriedku na doraz prípojného mobilného stroja sa môže dokončiť len na základe dohovoreného dorozumievacieho znamenia usmerňujúcej osoby. Po doraze sa dopravný prostriedok musí zabrzdiť.
Pri nájazde stroja na dopravný prostriedok a pri zjazde stroja z dopravného prostriedku usmerňujúca osoba je v bezpečnej vzdialenosti od stroja a dopravného prostriedku a po celý čas nájazdu a zjazdu stroja je v zornom poli osoby obsluhujúcej stroj, ktorá nakládku vykonáva.

Podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri prácach súvisiacich so stavebnými prácami

Manipulácia s bremenom

Požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci pri ručnej manipulácii s bremenom ustanovuje osobitný predpis.
Ručná manipulácia s bremenom sa vykonáva prednostne s použitím pracovných prostriedkov, ktorými sú sochory, lyžiny, mostíky, vrátky, navijaky a iné pracovné prostriedky. Tieto pracovné prostriedky musia byť vhodne dimenzované a v bezpečnom stave, zakotvené proti skĺznutiu alebo preklopeniu. Lyžiny nesmú mať sklon viac ako 30° od vodorovnej roviny. Nosníky lyžín musia byť upevnené na dopravnom prostriedku pomocou háku alebo iného upevňovacieho zariadenia.
Ak hmotnosť bremena je väčšia, ako zodpovedá celkovému počtu osôb pracovnej skupiny a nemožno zvýšiť počet členov tejto pracovnej skupiny, a pri bremenách nevhodných rozmerov alebo tvarov musia sa pri manipulovaní s nimi použiť mechanizačné prostriedky. Tieto práce vykonáva pracovná skupina, ktorá je na tento spôsob práce určená.
Ak manipuláciu s bremenom vykonáva pracovná skupina, ktorá nie je na túto prácu trvale určená, manipuláciu riadi zodpovedná osoba.
Ak sa na pracovisku vykonáva manipulácia s bremenom, osoby vykonávajúce stavebné práce, ktoré sa nepodieľajú na manipulácii s bremenom, nesmú sa zdržiavať v ohrozenom priestore.

Lepenie krytiny na podlahu, stenu, strop a inú konštrukciu

Pracovný postup alebo technologický postup lepenia krytín z plastických, gumových, korkových a iných materiálov určený zhotoviteľom musí zohľadňovať ustanovenia osobitného predpisu.

Pred začatím lepenia podlahoviny všetky osoby, ktorých život a zdravie môžu byť ohrozené v objekte, kde sa bude lepiť podlahovina, musia byť informované o začatí prác a o bezpečnom správaní sa počas týchto prác. Súčasťou oboznamovania osoby vykonávajúcej lepenie krytiny na podlahu, stenu, strop a inú konštrukciu sú aj informácie o vlastnostiach používaných lepidiel.
Lepenie v uzavretom priestore sa môže vykonávať len vtedy, keď sú prijaté preventívne a ochranné opatrenia, najmä účinné vetranie, ktoré zaručujú, že sa neprekročí najvyšší prípustný expozičný limit chemických faktorov pri práci.
Pracovný priestor vrátane priľahlého okolia sa musí pri použití lepidiel, ktorých pary môžu vytvoriť výbušnú atmosféru, vymedziť, zabezpečiť, najmä zábranami a hasiacim prístrojom, a označiť výstražnou značkou podľa osobitného predpisu.
Pracovný priestor určený zodpovednou osobou je podlažie, kde sa lepí, podlažie pod ním a nad ním, ako aj ďalšie priestory, kde môže dôjsť k vyššej koncentrácii pár horľavých kvapalín alebo iných nebezpečných chemických faktorov, ako je prípustné. Do určeného pracovného priestoru nesmú vstupovať osoby, ktoré tam neplnia pracovné úlohy.
Ak pri lepení a po skončení lepenia môžu vzniknúť pary vytvárajúce nebezpečné zápalné alebo výbušné koncentrácie, musia sa vykonať opatrenia na ochranu pred požiarom a výbuchom, najmä sa musí vetrať a nesmie sa manipulovať s otvoreným ohňom, fajčiť, zvárať alebo vykurovať palivovým zariadením. Ak sa práce vykonávajú v pracovnom priestore bez denného osvetlenia, musí sa pracovný priestor vybaviť umelým osvetlením zohľadňujúcim vplyv prostredia.
Zvyšky horľavín a použitých materiálov sa musia uskladniť a likvidovať vopred určeným spôsobom podľa pracovného postupu alebo technologického postupu, ktorý obsahuje odporúčania výrobcu uvedené v kartách bezpečnostných údajov látok.

Podlaha zo syntetických látok
Miešanie zmesi na podlahu zo syntetických látok sa musí vykonávať mimo vlastného pracovného priestoru a na vetranom mieste.
Podrobnosti o vymedzení, označení, vybavení a zabezpečení pracovného priestoru, jeho vetraní a osvetlení uvedené v bode 2 platia aj pre miešanie zmesi na podlahu zo syntetických látok.

Práca s asfaltom, asfaltovými zmesami a penetračnými látkami
Pri práci s asfaltom, asfaltovými zmesami a penetračnými látkami (ďalej len „asfalt") v uzavretých priestoroch sa musí zabezpečiť nútená výmena vzduchu a prácu musia vykonávať najmenej dve osoby vykonávajúce stavebné práce.
Zo zásobníkov a cisterien alebo iných nádob na uskladnenie a zohrievanie asfaltu sa musí odstrániť voda pred zohrievaním asfaltu. Zásobníky, cisterny alebo iné nádoby na asfalt musia byť zabezpečené proti prevráteniu.
Zohrievať asfalt otvoreným plameňom sa môže len v nádobách na to určených, ak sa v blízkosti osoby zohrievajúcej asfalt nachádza mimo ohrozeného priestoru ďalšia osoba určená zhotoviteľom, ktorá je schopná poskytnúť pomoc alebo privolať pomoc. Asfalt sa nesmie zohrievať otvoreným plameňom priamo v obaloch.
Tavné nádoby na zohrievanie asfaltu otvoreným plameňom sa musia upraviť tak, aby zohrievaný asfalt nemohol prísť do styku s ohňom.
Pri práci vo výške sa asfalt môže zohrievať otvoreným plameňom len v zariadeniach na to upravených, najmä s krytým kúreniskom, ak je zariadenie vyhrievané horákmi na plynné alebo kvapalné palivá.
Zohrievať asfalt počas jazdy je možné len v dopravných prostriedkoch alebo strojoch konštruovaných na tento účel.
Preprava osôb vykonávajúcich stavebné práce na zariadeniach na prepravu asfaltu je možná len v priestoroch na to určených.
Pri kontrole stavu bezpečnosti stroja na postrek asfaltu a obaľovacích súprav sa zisťuje bezpečnosť tavnej nádoby, tesnosť spojov, priechodnosť potrubia, tesnosť a neporušenosť hadíc a rozvodov.
Nádoby na zohrievanie asfaltu a jeho dopravu musia mať priliehajúci kryt a môžu sa napĺňať najviac do 3/4 ich objemu, ak v návode nie je určené inak.
Horľavý materiál musí byť vzdialený od otvoreného ohňa najmenej 4 m. Kvapalné palivo sa musí skladovať v priestoroch na to určených.
Počas zohrievania asfaltu otvoreným plameňom sa obsluhujúca osoba nesmie vzdialiť od nádoby určenej na zohrievanie asfaltu.
Ručná zvislá doprava roztaveného asfaltu sa môže vykonávať len pomocou kladky v asfaltérskych nádobách do výšky 8 m. Pri preprave musí byť nádoba sledovaná počas celej dráhy.

Varič asfaltu musí byť umiestnený na rovnej ploche s vhodným príjazdom v bezpečnej vzdialenosti od objektov a zariadení.
Priestor, kde sa vykonáva postrek horúcim asfaltom a kde sa ukladá asfalt, sa zabezpečí proti vstupu osôb, ktoré tam neplnia pracovné úlohy.
Pri vyprázdňovaní prepravníka asfaltu musí byť zabezpečené, aby sa osoby nezdržiavali v priestore medzi prepravníkom a strojom na ukladanie asfaltu.
Vyprázdňovanie prepravníkov asfaltu musí byť zabezpečené tak, aby nedošlo k zachyteniu okolitých objektov a zariadení nachádzajúcich sa v priestoroch, kde sa vykonáva postrek horúcim asfaltom a kde sa ukladá asfalt.
Priestor, kde sa ukladá asfalt, musí byť vyznačený, ak sa súčasne v priestore vykonávajú iné práce a pohybujú sa osoby.

Nahrievacie zariadenie na propán-bután
Pri manipulácii s fľašami na propán-bután nesmie dochádzať k ich nárazom, prevráteniu a prehriatiu. Ukladať fľaše na propán-bután do vodorovnej polohy a akokoľvek urýchľovať vyprázdňovanie propán-butánu sa nesmie.
Netesné alebo poškodené fľaše na propán-bután sa nesmú používať. Netesné fľaše na propán-bután sa na stavenisku nesmú skladovať.
Pri práci s nahrievacími súpravami vo výške, kde obsluhujúca osoba pri práci cúva, nesmie pracovať týmto spôsobom vo vzdialenosti menej ako 1,5 m od nezabezpečeného okraja pracoviska. Vymedzenie tejto vzdialenosti musí byť vykonané zábranou vysokou najmenej 1 m.

Sklenárske práce
Pri ručnej manipulácii so sklom musí byť manipulačná plocha upravená, spevnená a rovná.
Prepravníky tabuľového skla sa pri odoberaní skla musia zabezpečiť proti prevráteniu a nežiaducemu pohybu.
Na vonkajších priestranstvách sa nesmie ručne manipulovať s tabuľovým sklom s plochou viac ako 1m^2 pri vetre s rýchlosťou viac ako 8 m.s^{-1} alebo pri teplote menej ako -5 °C.
Zasklievanie okien výkladov, svetlíkov a podobných konštrukcií vo výške sa vykonáva len z pevných a bezpečných pracovných podláh alebo pohyblivých pracovných plošín.
Presun skla a zasklievanie skla, ktorého plocha je viac ako 3 m^2, vykonávajú najmenej tri osoby vykonávajúce stavebné práce.
Na nesenie tabúľ skla dlhých viac ako 2 m sa musia použiť prípravky na nosenie tabúľ skla. Tabuľa skla sa viditeľne označí.
Jednotlivé tabule skla sa nesmú stavať priamo na podlahu alebo terén, ale musia byť vhodne podložené a zabezpečené proti preklopeniu.
Sklenený odpad sa musí ukladať do osobitných prepravných nádob.
Maliarske práce a natieračské práce
Pri vykonávaní úprav povrchov stavebných konštrukcií a iných konštrukcií nátermi sa určí pracovný postup s prihliadnutím na návod a spôsob ochrany osôb vykonávajúcich stavebné práce pred nebezpečnými chemickými faktormi pracovného prostredia, ktorým sú pri tejto práci vystavené.
Maliarske práce v schodišťových priestoroch sa musia vykonávať z pracovných podláh alebo rebríkov na to upravených.
Ručný postrekovač, ktorý má poškodený tlakomer, poškodený poistný ventil alebo poškodený závit pumpy, sa nesmie používať.

Zváranie
Pred zváraním sa posúdi, či v priestore, v ktorom sa bude zvárať, ako aj v priľahlých priestoroch nepôjde o prácu so zvýšeným nebezpečenstvom, pri ktorej môže dôjsť k poškodeniu zdravia. Ak ide o prácu so zvýšeným nebezpečenstvom, vydá sa písomný pokyn na vykonanie práce a vykonajú sa doplňujúce bezpečnostné opatrenia.
Pred zváraním vo výške zváračské hadice alebo elektrické vodiče sa upevnia na pevné predmety, aby sa nemohli náhle zosunúť a spôsobiť pád zvárača.
Pri zváraní vo výške sa zváračovi zabezpečí stabilná a bezpečná poloha. Osobný ochranný pracovný prostriedok proti pádu zvárača sa zabezpečí proti prepáleniu.
Vedenie zváračských hadíc alebo elektrických vodičov musí vylúčiť priehyby, možnosť poškodenia v mieste pripevnenia alebo, poškodenia rozstrekom žeravého kovu.
Zváračské hadice alebo elektrické vodiče nesmú byť ovinuté okolo tela zvárača ani preložené cez jeho rameno.

Zváranie nesmie byť vykonávané nad sebou, ak pracoviská zvárania nie sú oddelené pevným stropom bez otvorov.
Súprava fliaš so zváracími plynmi alebo zvárací zdroj sa musia umiestniť a chrániť tak, aby neboli ohrozené padajúcim rozstrekom žeravého kovu.
Pri zváraní vo výške sa ochrana priestoru pod miestom zvárania zabezpečuje podľa zásad pre prácu vo výške.
Pri zváraní elektrickým oblúkom v mokrom prostredí sa zvárací zdroj musí umiestniť na suchom mieste.
Nedopalky elektród pri zváraní elektrickým oblúkom sa odkladajú do nehorľavých nádob.
Pri zváraní elektrickým oblúkom sa musí použiť len bezpečná elektrická inštalácia na prívod elektrickej energie.
Miesto zvárania musí byť chránené pred poveternostnými vplyvmi. Zvárať elektrickým oblúkom na nechránených pracoviskách za dažďa, hustej hmly, sneženia, mrazu alebo silného vetra sa nesmie.
Pri zváraní elektrickým oblúkom osoby vykonávajúce stavebné práce a pohybujúce sa v blízkosti zváračov musia byť oboznámené s rizikom z ožiarenia elektrickým oblúkom a chránené pred jeho účinkami, najmä zástenou, clonou alebo krytom.
Zvárať v uzavretých priestoroch bez dostatočnej výmeny vzduchu sa nesmie. Pri zváraní v ochrannej atmosfére plynu sa výmena vzduchu na pracovisku musí zabezpečiť núteným spôsobom.
Na prechodnom pracovisku po ukončení práce alebo pracovnej zmeny sa musia fľaše na zváracie plyny uložiť na vyhradené miesto a zabezpečiť pred manipuláciou nepovolanými osobami.
Fľaše na zváracie plyny sa musia vždy zabezpečiť proti prevrhnutiu, pádu a skotúľaniu.
Zváranie upravujú slovenské technické normy.

Práce s laserom

Používanie lasera a vymedzenie a označenie priestoru, v ktorom sa používa, upravuje osobitný predpis.
V pracovnom priestore, kde sa používa laser, nesmú byť látky, z ktorých by vplyvom žiarenia mohli vzniknúť škodliviny alebo výbušné zmesi plynov.
Laser sa musí zabezpečiť proti manipulácii nepovolanou osobou a pevne stabilizovať, aby laserový lúč nemohol pôsobiť na nezamerané objekty.
Laserový lúč nesmie zasahovať do tváre osoby vykonávajúcej stavebné práce. Tam, kde nie je možné vylúčiť riziko expozície tejto osoby nad limitné hodnoty, zabezpečí sa jej ochrana.

Príloha č. 1

Súvisiace predpisy a normy, ktoré riešia požiadavky bezpečnosti práce, technických zariadení a ustanovených pracovných podmienok alebo súvisiacou touto problematikou.

Súvisiace predpisy:

- Zákon NR SR č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
- Zákon NR SR č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
- Zákon NR SR č.355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v znení neskorších predpisov.
- NV SR č. 396/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na stavenisko.
- NV SR č. 355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov.
- NV SR č. 83/2013 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou biologickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov.
- Vyhláška MPSVaR SR č. 147/2013 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri stavebných prácach a prácach s nimi súvisiacich a podrobnosti o odbornej spôsobilosti na výkon niektorých pracovných činností

Záznam o vykonaní oboznámenia zamestnancov s plánom BOZP

Oboznámenie zodpovedných zamestnancov zhotoviteľa/dodávateľa a osôb v obdobnom pracovnom vzťahu s PLÁNOM BOZP vypracovaného pre stavbu **„Nadstavba bytového domu 611, 6.B.J., spevnené plochy a parkovisko ul. Murgašova, Kysucké Nové Mesto"** v zmysle NV SR č. 396/2006 Z. z.

Meno a priezvisko	Zhotoviteľ (firma)	Dátum oboznámenia	Podpis

Prehlasujem a svojim podpisom potvrdzujem, že som bol oboznámený s plánom BOZP a poučený so zásadami bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a o zistených nebezpečenstvách, ohrozeniach a rizikách na danom stavenisku, pracovisku. Zaväzujem sa, že tieto zásady budem dodržiavať a oboznámim s nimi aj všetkých svojich dodávateľov a svojich podriadených ktorí budú vstupovať na stavenisko.

Oboznámenie vykonal : .....

KNIHA ÚRAZOV A PORANENÍ

STAVBA : **Nadstavba bytového domu 611, 6.B.J., spevnené plochy a parkovisko ul. Murgašova , Kysucké Nové Mesto**

MIESTO STAVBY: **Nadstavba bytového domu 611, 6.B.J., spevnené plochy a parkovisko ul. Murgašova , Kysucké Nové Mesto**

ZHOTOVITEĽ: **MPorte s.r.o.,**
Stará Bystrica 167, 023 04 Stará Bystrica

PLATÍ OD :

DÁTUM ZALOŽENIA:

SMERNICA NA URČENIE POSTUPOV PRI VZNIKU ÚRAZU A NEBEZPEČNEJ UDALOSTI

Smernica stanovuje základné podmienky, postupy a povinnosti zamestnancov pri vzniku pracovných úrazov, iných úrazov ako pracovných úrazov a vzniku nebezpečných udalostí. Smernica je vytvorená v súlade s požiadavkami všeobecne záväzných právnych predpisov a je platná v rámci stavby a je záväzná pre všetkých zhotoviteľov tejto stavby. Vzťahuje sa taktiež primerane aj na osoby, ktoré sa so súhlasom zhotoviteľa zdržiavajú v priestoroch stavby.

I. VŠEOBECNE

Základné pojmy

Iný úraz – úraz, ku ktorému nedošlo následkom pracovného úrazu, a ktorý vznikol na pracovisku alebo v priestoroch zamestnávateľa

Pracovný úraz je poškodenie zdravia, ktoré bolo zamestnancovi spôsobené pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním nezávisle od jeho vôle krátkodobým, náhlym a násilným pôsobením vonkajších vplyvov

Registrovaný pracovný úraz – pracovný úraz, ktorým bola spôsobená pracovná neschopnosť zamestnanca trvajúca viac ako tri dni alebo smrť zamestnanca, ku ktorej došlo následkom pracovného úrazu

Nebezpečná udalosť - je udalosť, pri ktorej bola ohrozená bezpečnosť alebo zdravie zamestnanca, ale nedošlo k poškodeniu jeho zdravia,

Ťažkou ujmou na zdraví sa rozumie vážna porucha zdravia alebo vážne ochorenie, ktorou je

- zmrzačenie,
- strata alebo podstatné zníženie pracovnej spôsobilosti,
- ochromenie údu,
- strata alebo podstatné oslabenie funkcie zmyslového ústrojenstva,
- poškodenie dôležitého orgánu,
- zohyzdenie,
- vyvolanie potratu alebo usmrtenie plodu,
- mučivé útrapy, alebo
- porucha zdravia trvajúca dlhší čas.

Poruchou zdravia trvajúcou dlhší čas sa rozumie porucha, ktorá si objektívne vyžiadala liečenie, prípadne aj pracovnú neschopnosť, v trvaní najmenej štyridsaťdva kalendárnych dní, počas ktorých závažne ovplyvňovala obvyklý spôsob života poškodeného.

Zodpovednosti a právomoci

Každý zamestnanec je povinný bezodkladne oznámiť svojmu najbližšiemu nadriadenému vznik :

- pracovného úrazu, ktorý utrpel, ak mu to dovoľuje jeho zdravotný stav,
- iného úrazu ako pracovného úrazu alebo smrti, ku ktorej nedošlo následkom pracovného úrazu, ak vznikli na pracovisku alebo v priestoroch zamestnávateľa,
- nebezpečnej udalosti,

Povinnosť oznámiť zamestnávateľovi vznik týchto udalosti má aj zamestnanec alebo fyzická osoba, ktorá bola svedkom vzniku uvedenej udalosti !

Príslušný vedúci zamestnanci sú povinný po oznámení vzniku pracovného úrazu, iného úrazu alebo nebezpečnej udalosti bezodkladne vykonať potrebné opatrenia, aby nedošlo k ďalšiemu ohrozeniu života a zdravia.

Ak ide o registrovaný pracovný úraz a zistené skutočnosti nasvedčujú, že v súvislosti s pracovným úrazom bol spáchaný trestný čin alebo ak ide o závažný pracovný úraz príslušný vedúci zamestnanec je povinný zabezpečiť :

Stav pracoviska, nemožno meniť do príchodu príslušných vyšetrujúcich orgánov, okrem vykonania nevyhnutných opatrení na ochranu života a zdravia alebo na zabránenie veľkej hospodárskej škody.

Ak sa stav pracoviska mení v dôsledku vykonania opatrení, aby sa zabránilo ďalšiemu možnému ohrozeniu života a zdravia alebo veľkej hospodárskej škode, vedúci zamestnanec je povinný vyhotoviť dokumentáciu o stave pracoviska potrebnú na vyšetrenie príčin vzniku takej udalosti.

Evidencia pracovných úrazov

Pracovné úrazy, ktorými nebola pracovná neschopnosť alebo ktorým nebola spôsobená pracovná neschopnosť zamestnanca trvajúca viac ako tri dni evidujú príslušní vedúci zamestnanci v časti „Evidencia pracovných úrazov". Táto evidencia je vedená tak, aby ju bolo možné použiť ako podklad na vykonanie potrebných opatrení a na neskoršie spísanie záznamu o registrovanom pracovnom úraze, ak sa následky pracovného úrazu prejavia neskôr. Ak neskôr v dôsledku takéhoto úrazu vznikne pracovná neschopnosť dlhšia ako tri dni, postupuje sa ďalej ako pri registrovaných úrazoch. **Registrácia pracovných úrazov**

Registrácii podliehajú PÚ, ktorými bola spôsobená pracovná neschopnosť zamestnanca trvajúca viac ako tri dni alebo smrť zamestnanca, ku ktorej došlo následkom pracovného úrazu („registrovaný pracovný úraz").

Registráciou PÚ sa rozumejú úkony, ktoré sú povinní príslušní vedúci zamestnanci vykonať, ak vznikne registrácii podliehajúci pracovný úraz na nimi riadených úsekoch, a to:

- zistenie príčiny a všetkých okolností vzniku pracovného úrazu,
- spísanie záznamu o registrovanom pracovnom úraze najneskôr do štyroch dní po oznámení vzniku registrovaného pracovného úrazu,
- prijatie a vykonanie potrebných opatrení, aby sa zabránilo opakovaniu podobného pracovného úrazu.

Hlásenie pracovného úrazu podliehajúceho registrácii

Len čo sa najbližší nadriadený zamestnanec postihnutého zamestnanca dozvie o PÚ podliehajúcom registrácii, je povinný bezodkladne nahlásiť to :

- vedeniu stavby, hl. stavbyvedúcemu
- technikovi BOZP zhotoviteľa / Koordinátorovi BOZP.
- ďalej podľa časti II. Pracovný úraz a problematika jeho riešenia

Nebezpečné udalosti a iné ako pracovné úrazy

Príslušný vedúci zamestnanec je povinný pri oznámení vzniku nebezpečnej udalosti, pracovného úrazu nepodliehajúceho registrácii a iného úrazu :

- oznámiť bezodkladne vznik tejto udalosti príslušnému zástupcovi zamestnancov pre bezpečnosť
- zistiť príčinu a všetky okolnosti ich vzniku, a to za účasti zamestnanca, ktorý utrpel tento úraz, ak je to možné so zreteľom na jeho zdravotný stav resp. zamestnanca ktorý bol svedkom nebezpečnej udalosti, a za účasti príslušného zástupcu zamestnancov pre bezpečnosť; v prípade smrti, ťažkej ujmy na zdraví alebo ak predpokladaná alebo skutočná dĺžka pracovnej neschopnosti je najmenej 42 dní („závažný pracovný úraz"), je povinný prizvať k zisťovaniu príčin aj autorizovaného bezpečnostného technika,
- prijať a vykonať potrebné opatrenia, aby sa zabránilo opakovaniu podobnej udalosti

Z vyšetrovania nebezpečných udalostí a iných úrazov ako pracovných úrazov vykoná príslušný vedúci zamestnanec záznam do časti „Evidencia nebezpečných udalostí, iných úrazov ako pracovných úrazov", v ktorej uvedie údaje o príčine vzniku a o prijatých a vykonaných opatreniach na predchádzanie podobným úrazom a udalostiam, ako aj termíny ich splnenia a zodpovedné osoby za splnenie navrhnutých opatrení.

Úschova dokladov o úrazoch a nebezpečných udalostiach :

Záznamy o registrovanom pracovnom úraze sa uchovávajú v zmysle zákona desať rokov od vzniku tohto úrazu; rovnaká lehota platí aj pre evidenciu pracovných úrazoch nepodliehajúcich registrácii, iných úrazov ako pracovných úrazov a nebezpečných udalostí.

II. PRACOVNÝ ÚRAZ A PROBLEMATIKA JEHO RIEŠENIA

Hlavné povinnosti zamestnávateľa k problematike pracovných úrazov sú :

V zmysle § 17 ods. 4 zákona č. 124/2006 Z. z. zamestnávateľ je povinný registrovať pracovný úraz, ktorým bola spôsobená pracovná neschopnosť zamestnanca trvajúca viac ako tri dni alebo smrť

zamestnanca, ku ktorej došlo následkom pracovného úrazu (ďalej len „registrovaný pracovný úraz"), tak, že :

a) zistí príčinu a všetky okolnosti jeho vzniku, a to za účasti zamestnanca, ktorý utrpel registrovaný pracovný úraz, ak je to možné so zreteľom na jeho zdravotný stav, a za účasti príslušného zástupcu zamestnancov pre bezpečnosť; v prípade smrti, alebo ťažkej ujmy na zdraví (ďalej len „závažný pracovný úraz"), zamestnávateľ je povinný prizvať k zisťovaniu príčin aj autorizovaného bezpečnostného technika,
b) spíše záznam o registrovanom pracovnom úraze najneskôr do štyroch dní po oznámení vzniku registrovaného pracovného úrazu,
c) prijme a vykoná potrebné opatrenia, aby sa zabránilo opakovaniu podobného pracovného úrazu.

V zmysle § 17 ods. 5 písm. a) zákona č. 124/2006 Z. z. zamestnávateľ je povinný po prijatí oznámenia bezodkladne oznámiť vznik registrovaného pracovného úrazu

1. zástupcom zamestnancov vrátane príslušného zástupcu zamestnancov pre bezpečnosť,
2. príslušnému útvaru Policajného zboru, ak zistené skutočnosti nasvedčujú, že v súvislosti s pracovným úrazom bol spáchaný trestný čin,
3. príslušnému inšpektorátu práce alebo príslušnému orgánu dozoru, ak ide o závažný pracovný úraz,

V zmysle § 17 ods. 7 zákona č. 124/2006 Z. z. je zamestnávateľ povinný :

a) záznam o registrovanom pracovnom úraze do ôsmich dní odo dňa, keď sa o tomto pracovnom úraze dozvedel,
   1. zaslať príslušnému inšpektorátu práce alebo príslušnému orgánu dozoru,
   2. doručiť zamestnancovi, ktorý utrpel registrovaný pracovný úraz, alebo pozostalým, ak zamestnanec zomrel v dôsledku pracovného úrazu,
b) zaslať príslušnému inšpektorátu práce alebo príslušnému orgánu dozoru správu o vyšetrení príčin a okolností vzniku závažného pracovného úrazu a o prijatých a vykonaných opatreniach na zabránenie opakovaniu podobného pracovného úrazu do 30 dní odo dňa, keď sa o jeho vzniku dozvedel.

V zmysle § 231 ods. 1 písm. h) a i) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení je zamestnávateľ povinný :

- oznámiť písomne pobočke pracovný úraz, ktorý si vyžiadal lekárske ošetrenie alebo dočasnú pracovnú neschopnosť, najneskôr do troch dní odo dňa, keď sa o tomto pracovnom úraze dozvedel,
- predkladať pobočke záznam o pracovnom úraze, ktorý podlieha evidencii a registrácii podľa osobitného predpisu, najneskôr do ôsmich dní odo dňa, keď sa o tomto pracovnom úraze dozvedel, a výsledky vyšetrovania pracovných úrazov a hlásenia o zistení chorôb z povolania do ôsmich dní od ich doručenia.

Dôležité je uvedomiť si, že v zmysle § 17 ods. 9 zákona č. 124/2006 Z. z. zamestnávateľ je povinný plniť povinnosti nielen pri registrovanom pracovnom úraze, ale aj pri nebezpečnej udalosti, pracovnom úraze a inom úraze.

V zmysle § 17 ods. 8 písm. a) zákona č. 124/2006 Z. z. je zamestnávateľ povinný viesť evidenciu pracovných úrazov, v ktorej uvedie údaje potrebné na spísanie záznamu o registrovanom pracovnom úraze, ak sa následky pracovného úrazu prejavia neskôr.

V zmysle § 17 ods. 8 písm. b) zákona č. 124/2006 Z. z. je zamestnávateľ povinný viesť evidenciu iných úrazov ako pracovných úrazov a nebezpečných udalostí, v ktorej uvedie údaje o príčine vzniku a o prijatých a vykonaných opatreniach na predchádzanie podobným úrazom a udalostiam.

Metodický postup pri vyšetrovaní pracovného úrazu

a) Pri oznámení a prvotnej informácii o vzniku úrazu, ktorá môže byť priama, telefonická, ústna a iným spôsobom oznámená, je potrebné si zaznamenať :
   - meno a priezvisko postihnutého;
   - jeho osobné dáta vrátane vykonávanej profesie;
   - presné miesto vzniku udalosti - úrazu, názov pracoviska, stroja, prístupovú cestu, čas

apod.;

- spôsob poskytnutia prvej pomoci, kto ju poskytoval, miesto kde bol postihnutý prevezený na lekárske ošetrenie;
- upozorniť osobu, ktorá úraz hlási o povinnosti ponechania miesta úrazu v pôvodnom stave, a ak bolo z dôvodov vyslobodenia zraneného zmenené, že je nutné vykonať označenie pôvodného stavu pre nasledujúce vyšetrenie;
- meno osoby, ktorá úraz ohlásila, prípadne svedkov;
- vykonať (zabezpečiť) oznámenie v zmysle § 17 ods. 4 zákona č. 124/2006 Z. z.

b) Po príchode bezpečnostného technika, autorizovaného bezpečnostného technika (pri vzniku závažného pracovného úrazu) na pracovisko je nutné :

- zabezpečenie pracoviska a jeho okolia tak, aby nedošlo pri vyšetrovaní úrazu k následnému úrazu členov vyšetrovacej komisie či ostatných zamestnancov;
- z bezpečného miesta pohľadom vykonať hrubú vizuálnu prehliadku miesta úrazu;
- zabezpečiť pracovisko a všetky stopy vzťahujúce sa ku vzniku úrazu;
- podľa situácie dohodnúť s vedúcim susedného pracoviska činnosť, pohyb ľudí a prostriedkov, aby nevznikalo rušenie či obmedzovanie vyšetrovania;
- telefonicky zistiť približný rozsah zranenia postihnutého (jeho závažnosť podľa klasifikácie lekárov)
- v prípade vzniku závažného pracovného úrazu zabezpečiť informácie pre zamestnávateľa a ďalšieho zodpovedného vedúceho zamestnanca a požiadať o ich prítomnosť pri vyšetrovaní;
- v prípade potreby prizvať k vyšetrovaniu úrazu ďalších odborných zamestnancov napr. revízneho technika apod.

c) Zaistiť svedkov úrazu tak, aby boli schopní okamžitého výsluchu buď políciou alebo členmi vyšetrovacej komisie. Svedkovia nesmú opustiť pracovisko alebo odísť domov skôr, než ich vyšetrujúci orgán uvoľní.

- Vykonať obhliadku miesta úrazu, ktorej účelom je : zistiť zdokumentovať (v protokole o obhliadke, fotografiami, náčrtkami, plánmi apod.) celkovú situáciu na mieste, ktorá má význam pre vyšetrenie a objasnenie skutočností súvisiacich so vznikom úrazu. Určuje sa najmä poloha miesta obhliadky vo vzťahu k okoliu a okolitým predmetom a konštatuje sa rozmiestnenie jednotlivých objektov, vecí a stôp na mieste; vyhľadať a trvale zachytiť prítomnosť (či neprítomnosť) jednotlivých predmetov, vecí stôp v určitom čase, priestore, ich umiestnenie a vzťah ku vzniknutej udalosti; zaistiť jednotlivé veci a stopy, pokiaľ môžu mať význam pre vyšetrenie úrazu, napr. pre vykonanie skúšobných overení funkčnosti OOPP, súčiastok či materiálov, pomocných prostriedkov, náradia apod.;
- zaistiť osobné veci postihnutého na uloženie alebo odovzdanie jemu alebo rodine po skončení vyšetrovania.

d) Zistiť podrobné údaje o postihnutom :
- meno a priezvisko;
- dátum narodenia;
- bydlisko;
- rodinný stav;
- počet nezaopatrených detí;
- pracovné zaradenie;
- činnosť pri vzniku úrazu;
- dátum nástupu do zamestnania;
- dĺžka zácviku;
- dátum zaradenia do funkcie, pri ktorej došlo k úrazu;
- doklady o zdravotnej, resp. psychologickej spôsobilosti.

e) Vyžiadať a zistiť si potrebnú dokumentáciu o :
- technickom zariadení, stroji, súbore, na ktorom k úrazu došlo k porovnaniu predpísaného stavu so skutočným;
- pracovných a technologických postupoch, o stave a protiúrazových opatreniach na pracovisku a zariadeniach;
- kvalifikácii postihnutého (jeho kvalifikačnú charakteristiku) telesnú a zdravotnú spôsobilosť, účasť na školeniach a inštruktážach, skúšky a preskúšania nielen postihnutého, ale aj ostatných osôb majúcich akýkoľvek vzťah k úrazu;
- dátume posledného školenia BOZP obecne;
- dátume posledného školenia o BOZP k činnosti, pri ktorej k úrazu došlo.

f) Overiť systém zaistenia bezpečnosti práce a technických zariadení a stanovených pracovných podmienok i na iných pracoviskách, prípadne u činnosti rovnakého alebo podobného charakteru v organizácii (u zamestnávateľa) pokiaľ tieto pracoviská a činnosti existujú.

g) Ďalej pri vyšetrovaní zistiť :
- rozsah vzniknutých škôd na zdraví, prevádzkových a pracovných zariadeniach, obmedzenie, alebo zastavenie prevádzky;
- ako boli upravené pracovné postupy na prevádzkových zariadeniach, ako boli stanovené pracovné podmienky a porovnať ich so stavom v dobe úrazu, aby mohlo byť zistené, ktorý bezpečnostných predpis bol porušený;
- kto porušil, prípadne toleroval porušovanie bezpečnostného predpisu: pritom je nutné zistiť, ako bola organizovaná práca u zamestnávateľa celkom, a na pracovisku, na ktorom k úrazu došlo;
- aká bola náplň pracovníka, ktorý prácu viedol, kontroloval (vychádzať z pracovného a organizačného poriadku organizácie, stanov, pracovných zmlúv, popisu pracovných činností apod.);
- prečo došlo k porušeniu bezpečnostných alebo technologických predpisov, hlavne či bol ten, kto predpisy porušil s nimi preukázateľne zoznámený a ich dodržiavanie bolo vyžadované;
- či išlo o porušenie ojedinelé, alebo zavedený spôsob práce vrátane predmetného porušovania;
- či môžeme pripustiť technický nedostatok na zariadení a keď áno, či sa jedná o zjavný

alebo skrytý nedostatok, ktorý nemohol byť včas zistený.

h) Spísať zápis o podaní informácie k vzniku úrazu s postihnutým (hneď ako je to možné s ohľadom na jeho zdravotný stav) a s prípadnými svedkami úrazu. Svedkovia môžu byť priami (očití) a nepriami (z dopočutia). K tomuto účelu je nutné zaistiť čistú a nerušenú miestnosť. Pri výsluchu je nutné klásť svedkovi otázky iba v opytovacej forme. Nepoužívať otázky sugestívne, útočné apod. Je nutné si získať dôveru svedka. Otázky je nutné voliť tiež tak, aby svedkovi bol daný priestor sa zorientovať a postupne popísať rýchle prebehnutý jav.

i) V prípade potreby vykonať rekonštrukciu vzniku udalosti. Rekonštrukcia vzniku úrazu spočíva v obnovení situačných podmienok miesta úrazu, aby sa dosiahlo stavu zodpovedajúcemu tomu, za ktorého došlo k úrazu.

j) Spísať záznam o registrovanom pracovnom úraze na tlačivo v zmysle vyhlášky č. 500/2006 Z. z. a to najneskôr do štyroch dní po oznámení vzniku registrovaného pracovného úrazu, nechať ho podpísať zraneným zamestnancom (pokiaľ možno), zástupcom zamestnávateľa, zástupcom zamestnancov pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, zástupcom odborového orgánu alebo zamestnaneckej rady alebo zamestnaneckého dôverníka.

   Záznamy o registrovaných pracovných úrazoch zasielať v zmysle § 17 ods. 5 zákona č. 124/2006 Z. z. a predkladať v zmysle § 231 ods. 1 písm. i a j zákona č. 461/2003 Z. z.

   Vyhotoviť správu o vyšetrení príčin a okolností vzniku závažného pracovného úrazu a o prijatých a vykonaných opatreniach na zabránenie opakovaniu podobného pracovného úrazu, v ktorej po prejednaní na vedení organizácie (zamestnávateľa) stanoviť:

   - podiel zodpovednosti zamestnávateľa za vzniknutý pracovný úraz;
   - podiel prípadného vlastného zavinenia postihnutého s odôvodnením podľa § 196 Zákonníka práce;
   - technické, organizačné, výchovné a iné opatrenia zamestnávateľa, majúce za cieľ zamedziť opakovaniu vzniku obdobného úrazu do budúcnosti;
   - konkrétnu zodpovednosť konkrétnych zamestnancov za splnenie stanovených opatrení v stanovených termínoch.

   Táto správa o vyšetrení príčin a okolností vzniku závažného pracovného úrazu a o prijatých a vykonaných opatreniach na zabránenie opakovaniu podobného pracovného úrazu musí byť predložená príslušnému inšpektorátu práce alebo príslušnému orgánu dozoru do 30 dní odo dňa, keď sa zamestnávateľ o jeho vzniku dozvedel.

k) Založiť obal - spis o celkovom vyšetrení udalosti. V tejto zložke (spise) je nutné založiť a tým dokumentovať celý priebeh udalosti od vzniku (ohlásenia), vykonané vyšetrenia, získané poznatky, návrhy až po prejednaní a záverečné rozhodnutie s príslušnými návrhmi a opatreniami, vrátane všetkej výkresovej alebo fotodokumentácie. Je dobré do tejto zložky založiť aj rôzne poznámky od vlastnoručných, tak aj iných, pokiaľ vznikli, pretože všetky informácie sa môžu za dlhší čas uplatniť ako pripomínajúce detaily.

III. ODŠKODNENIE PRACOVNÉHO ÚRAZU

Ak u zamestnanca došlo pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním k poškodeniu zdravia alebo k jeho smrti úrazom (pracovný úraz), zodpovedá za škodu tým vzniknutú zamestnávateľ, u ktorého bol zamestnanec v čase pracovného úrazu v pracovnom pomere.

Zamestnávateľ sa zbaví zodpovednosti celkom, ak preukáže, že jedinou príčinou škody bola skutočnosť, že

a) škoda bola spôsobená tým, že postihnutý zamestnanec svojím zavinením porušil právne predpisy alebo ostatné predpisy na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, alebo pokyny na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, hoci s nimi bol riadne a preukázateľne oboznámený a ich znalosť a dodržiavanie sa sústavne vyžadovali a kontrolovali, alebo

b) škodu si spôsobil postihnutý zamestnanec pod vplyvom alkoholu, omamných látok alebo psychotropných látok a zamestnávateľ nemohol škode zabrániť.

Zamestnávateľ sa zbaví zodpovednosti sčasti, ak preukáže, že

a) postihnutý zamestnanec porušil svojím zavinením právne predpisy alebo ostatné predpisy, alebo pokyny na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, hoci s nimi bol riadne a

preukázateľne oboznámený, a že toto porušenie bolo jednou z príčin škody,

c) jednou z príčin škody bolo, že zamestnanec bol pod vplyvom alkoholu, omamných látok alebo psychotropných látok,

d) zamestnancovi vznikla škoda preto, že si počínal v rozpore s obvyklým spôsobom správania sa tak, že je zrejmé, že hoci neporušil právne predpisy alebo ostatné predpisy, alebo pokyny na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, alebo osobitné predpisy, konal ľahkomyseľne a musel si pritom byť vzhľadom na svoju kvalifikáciu a skúsenosti vedomý, že si môže privodiť ujmu na zdraví.

Ak sa zamestnávateľ zbaví zodpovednosti sčasti, určí sa časť škody, za ktorú zodpovedá zamestnanec, podľa miery jeho zavinenia.

Zamestnávateľ sa nemôže zbaviť zodpovednosti, ak zamestnanec utrpel pracovný úraz pri odvracaní škody hroziacej tomuto zamestnávateľovi alebo nebezpečenstva priamo ohrozujúceho život alebo zdravie, ak zamestnanec tento stav sám úmyselne nevyvolal.

Zamestnanec, ktorý utrpel pracovný úraz alebo u ktorého sa zistila choroba z povolania, má nárok v rozsahu, v ktorom zamestnávateľ zodpovedá za škodu, na poskytnutie náhrady za vecnú škodu.

Rozsah zodpovednosti podľa je zamestnávateľ povinný prerokovať bez zbytočného odkladu so zástupcami zamestnancov a so zamestnancom.

TRAUMATOLOGICKÝ PLÁN

Následky úrazov sú v mnohých prípadoch závislé od poskytnutia rýchlej a účinnej pomoci postihnutým. Účinne pomôcť zranenému vyžaduje, aby si všetci pracovníci osvojili nielen bezpečnostné predpisy, ale i zásady, postupy a spôsoby poskytovania prvej pomoci.

Základným opatrením je poskytovanie prvej pomoci zraneným, čo je súhrn urýchlených zásahov, ktoré sú nevyhnutné k ochrane zdravia a k záchrane života postihnutej osoby.

Prvú pomoc treba poskytnúť :

- pri každom poranení jednotlivca
- pri hromadných úrazoch
- pri otravách
- pri každom vážnom zhoršení zdravotného stavu

Prvá pomoc musí byť poskytnutá s ohľadom na bezpečnosť postihnutého i záchrancu, buď na mieste úrazu, alebo na najbližšom bezpečnom mieste.

Prvú pomoc je povinný poskytnúť najbližší svedok úrazu. Použije k tomu zdravotnícky materiál zo skrinky prvej pomoci, ktorá musí. byt k dispozícii. Súbežne s poskytovaním prvej pomoci bezprostredný svedok úrazu ohlási vznik úrazu buď sám, alebo pomocou najbližšieho spolupracovníka a to príslušnému vedúcemu zamestnancovi, príp. jeho zástupcovi - predpísaným spôsobom podľa Poplachových smerníc.

Na poskytnutie prvej pomoci nadväzuje podľa potreby zabezpečenie Rýchlej lekárskej pomoci pri vážnych nehodách a náhlych onemocneniach ohrozujúcich život

Rýchla lekárska pomoc

sa privoláva vždy k urgentným stavom, pri haváriách a požiaroch, pri likvidácii ktorých je zvýšené riziko úrazu.

Urgentné stavy sú:

- zastavenie srdcovej činnosti, napr. pri úraze elektrickým prúdom, otrave plynom a pod.;
- zastavenie dýchania
- veľké krvácanie
- bezvedomie
- rozsiahle popáleniny
- poleptanie očí
- zlomenina končatín, chrbtice alebo lebky

Doprava zraneného do zdravotníckeho zariadenia

Transport postihnutého do zdravotníckeho zariadenia nasleduje až po poskytnutí resp. v priebehu poskytovania prvej pomoci. Pokyn k transportu do nemocnice dáva záchranca. V prípade, že prvú pomoc poskytuje lekár, zabezpečuje nutnú dokumentáciu a informovanosť personálu územného zdravotníckeho zariadenia. Na transport do nemocnice musí byt postihnutý

riadne pripravený, musí byt zvolený vhodný spôsob transportu a podľa potreby musia byt vykonané opatrenia prvej pomoci (napr. umelé dýchanie) V žiadnom prípade nesmie byť transport náhradou iných potrebných zásahov prvej pomoci a v žiadnom prípade nesmie byt príčinou prerušenia alebo oddialenia nutných opatrení prvej pomoci.

Zariadenia a prostriedky prvej pomoci

Na ochranu zamestnancov proti následkom úrazu sú v pôsobnosti organizácie pre jednotlivé pracoviská zriadené a rozmiestnené prostriedky a zariadenia prvej pomoci. Sú označené bielym krížom v zelenom poli. Skrinka prvej pomoci má obsah podľa osobitných predpisov. Lekárničky sú určené na drobné poranenia a ich obsah je určený interným predpisom.

Prostriedky prvej pomoci treba umiestniť na prístupnom mieste, udržiavať ich v čistote a v akcieschopnom stave. Udržiavanie zariadení a prostriedkov prvej pomoci v bezchybnom stave, obnovu a doplňovanie zdravotníckeho materiálu pravidelne preveruje zodpovedný vedúci pracoviska.

Zaobstarávanie prostriedkov prvej, pomoci pre vybavenie a doplňovanie zdravotníckym materiálom vykonáva zamestnávateľ na vlastné náklady.

Postup záchranných akcií

Bezprostredný svedok úrazu, alebo ten, kto prvý zistí vznik úrazu, bezodkladne sám, alebo za pomoci spolupracovníkov poskytne prvú pomoc.

Keď na mieste úrazu nie je možné poskytnúť prvú pomoc napr. zamorenie plynmi, dymom, ohrozenie požiarom, pripadne inou príčinou, zabezpečí presun postihnutého na nosidlách alebo iným vhodným spôsobom na bezpečné miesto, kde bude ihneď poskytnutá prvá pomoc.

Pre vykonanie presunu zraneného (zranených) do bezpečia využiť evakuačné plány objektu spracované pre prípad evakuácie v prípade vzniku požiaru.

Bezprostredný svedok úrazu, alebo ten, ktorý prvý zistí, že došlo ku vzniku úrazu, súbežne s poskytovaním prvej pomoci sám, alebo prostredníctvom ďalšieho spolupracovníka zabezpečí ohlásenie úrazu príslušnému zodpovednému vedúcemu zamestnancovi, ktorý bezodkladne zabezpečí prevoz postihnutého do zdravotníckeho zariadenia, v súrnych a urgentných prípadoch privolanie rýchlej lekárskej pomoci.

POPLACHOVÉ SMERNICE

STAVBA	**Nadstavba bytového domu 611, 6.B.J., spevnené plochy a parkovisko ul. Murgašova , Kysucké Nové Mesto**			
PRI HLÁSENÍ HOVORTE ZRETEĽNE A UVEĎTE TIETO INFORMÁCIE	▪ svoje meno a priezvisko ▪ organizačnú jednotku, jej pôsobnosť (sídlo), miesto nehody ▪ číslo telefónu z ktorého voláte (kontaktné telefónne číslo) ▪ čo sa stalo, počet ťažko zranených alebo oživovaných osôb			
V PRÍPADE VZNIKU POŽIARU ALEBO VÝBUCHU	▪ príslušnú ohlasovňu požiarov	Tel. č.		
	▪ Stavbyvedúceho	Tel. č.		
V PRÍPADE ÚRAZU PRIVOLAŤ	Zamestnanca vyškoleného pre poskytovanie prvej pomoci Meno priezvisko :	Tel. č.		
	Rýchlu lekársku pomoc	Tel. č.	**155**	**112**
	Stavbyvedúceho	Tel. č.		
KAŽDÝ ZAMESTNANEC, KTORÝ SA STAL SVEDKOM ÚRAZU JE POVINNÝ	▪ poskytnúť základnú prvú pomoc vrátane privolania lekárskej pomoci			
	▪ oznámiť ihneď úraz, požiar, výbuch na telefónnych číslach uvedených			
	▪ pri úraze spôsobenom elektrickým prúdom ihneď odpojiť zdroj elektrickej energie			
	▪ ak si to zranenie vyžaduje zabezpečiť dopravu zraneného do zdravotníckeho zariadenia			
VOLAJTE IHNEĎ TELEFONICKY :	Hasičský a záchranný zbor	Tel. č.	**150**	**112**
	Rýchla lekárska pomoc	Tel .č.	**155**	
	Polícia	Tel. č.	**158**	
	Vedúceho pracovníka (stavbyvedúci)	Tel. č.		

IV. POSKYTOVANIE PRVEJ POMOCI

Poskytovanie prvej pomoci znamená, že záchrancovia by mali poznať poradie dôležitosti úkonov, vedieť ju organizovať a zabezpečiť technickú i odbornú zdravotnícku pomoc, vrátane privolania lekárskej pomoci , resp. polície.

Konkrétny postup pri poskytovaní prvej pomoci možno zhrnúť do niekoľkých bodov :

1) Odstrániť vyvolávajúcu príčinu poškodenia (zahasiť oheň, odtiahnuť postihnutého).
2) Zabezpečiť obnovenie základných životných funkcií (dýchanie, krvný obeh, zastavenie krvácania, protišokové opatrenia).
3) Zistiť rozsah poškodení a podľa závažnosti ich ošetriť.
4) Zabezpečiť odbornú zdravotnícku pomoc, prípadne technickú pomoc a pri závažných prípadoch hromadného úrazu alebo ťažkého úrazu aj políciu.

Pri každom úraze je nevyhnutné zistiť:

a) stav, rozsah poranenia, poranenie bezprostredne ohrozujúce život, zastavenie dýchania, prudké krvácanie, prípadné bezvedomie, šok.
b) ťažké postihnutie zdravia, ktoré však bezprostredne neohrozuje život, t.j. sú zachované všetky životne dôležité funkcie, no meškanie pomoci by mohlo u postihnutého vyústiť do stavu bezprostredne ohrozujúceho život (intenzívne bolesti, prederavenie hrudníka, rozsiahle popáleniny a iné),
c) ostatné stavy porušeného zdravia

Toto rozdelenie určuje, čomu predovšetkým má záchranca venovať pozornosť a podľa toho sa rozhodne, akou mierou a komu najprv poskytne prvú pomoc. V tej súvislosti platí pravidlo, že prednostne sa prvá pomoc poskytuje zraneným, ktorí sú ticho, nejavia známky života.

Zraneného je treba uložiť do jednej z odporúčaných polôh,(podľa druhu zranenia) zvyčajne na podložený igelit, prikrývku, kabát a pod. Uloženie do príslušnej polohy volíme podľa stavu zraneného.

Stabilizovaná poloha	pri bezvedomí, zvracaní a krvácaní z úst, keď postihnutý sám dýcha.
Poloha na chrbte	pri poraneniach chrbtice, poraneniach krčnej chrbtice s upevnenou hlavou, pri zlomeninách dlhých kostí a pri poraneniach trupu. Hlavu postihnutého upevníme vhodným spôsobom v núdzi aj naskladaním papiera vo vrstvách (noviny, baliaci papier a pod.). Papier zmotáme a previažeme trojrohou šatkou, ktorá je súčasťou lekárničky.
Polosed	pri poraneniach vnútorných orgánov – žalúdka, čriev, pečene.

V. SKRATKY

BOZP	- bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci
MZ	- Ministerstvo zdravotníctva
NR SR	- Národná rada Slovenskej republiky
OOPP	- osobné ochranné pracovné prostriedky
OPP	- ochrana pred požiarmi
PÚ	- pracovný úraz
STN	- slovenská technická norma
ZP	- zákonník práce
Z.z.	- zbierka zákonov

Príloha č. 3 - Záznam o registrovanom pracovnom úraze

Záznam o registrovanom pracovnom úraze

Údaje sa vyplňujú veľkými tlačenými písmenami čiernej alebo tmavomodrej farby

Zamestnávateľ, adresa .....

IČO[1]) ☐☐☐☐☐☐☐☐ Právna forma zamestnávateľa[2]) .....

Útvar, ktorý vedie evidenciu miezd zamestnávateľa, adresa ..... Organizačná zložka, [3]) adresa .....

Rozsah zodpovednosti zamestnávateľa[4]) za registrovaný pracovný úraz (ďalej len „úraz") ☐☐☐ %*)

1	Meno, priezvisko, titul zamestnanca Dátum narodenia ☐☐☐☐☐☐☐☐☐ Štátna príslušnosť SR Trvalý – prechodný pobyt *) Počet nezaopatrených detí [5]) IČSZ[6]) ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐ Denný vymeriavací základ zamestnanca [7]) ..... Sk Je nemocensky poistený ÁNO – NIE *)
2	Pracovisko [8]) Druh vykonávanej práce (funkcie), pri ktorej zamestnanec utrpel úraz Traťový robotník Túto prácu (funkciu) vykonáva u zamestnávateľa ..... rokov*) ..... mesiacov*) ..... dní*)
3	Má odbornú spôsobilosť na výkon práce, pri ktorej utrpel úraz ÁNO – NIE **) Má zdravotnú spôsobilosť na výkon tejto práce ÁNO – NIE **) Dátum posledného oboznámenia s predpismi na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, so zásadami bezpečnej práce a ochrany zdravia pri práci a s bezpečnými pracovnými postupmi ☐☐☐☐☐☐☐☐ Po vykonanom oboznámení boli znalosti zamestnanca overené ÁNO – NIE *)
4	Od začiatku zmeny odpracoval ..... hodín. Pracovná zmena trvá od: ..... do: ..... Miesto, kde došlo k úrazu .....
5	Ide o úraz: smrteľný ÁNO – NIE *) Dátum úmrtia ☐☐☐☐☐☐☐☐☐ s ťažkou ujmou na zdraví [9]) ÁNO – NIE *)
6	Opis priebehu úrazu [10])
7	Zdroj úrazu [11]) Kód zdroja úrazu

8	Príčina úrazu [12])	
		Kód príčiny úrazu

9	Vyjadrenie zamestnanca k úrazu [13]) Meno, priezvisko a podpis zamestnanca [13]) Dátum vyšetrenia úrazu*) ☐☐☐☐☐☐☐☐ Dátum spísania záznamu ☐☐☐☐☐☐☐☐ Meno, priezvisko a podpis zástupcu zamestnávateľa [14])
10	Na odstránenie príčin úrazu zamestnávateľ vykoná nasledujúce termínované opatrenia *) a) technické Dátum vykonania ☐☐☐☐☐☐☐☐ b) organizačné Dátum vykonania ☐☐☐☐☐☐☐☐ c) výchovné a iné Poučiť všetkých zamestnancov o úraze a zvýšiť pozornosť pri pohybe na pracovisku Dátum vykonania ☐☐☐☐☐☐☐☐ Meno, priezvisko a podpis zástupcu zamestnávateľa [14])
11	Vyjadrenie k úrazu a) zástupcu zamestnancov pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci Meno, priezvisko a podpis b) zástupcu odborového orgánu alebo zamestnaneckej rady alebo zamestnaneckého dôverníka *) Meno, priezvisko a podpis
12	Záznam o kontrole vykonaných opatrení [15]) Dátum kontroly ☐☐☐☐☐☐☐☐ Meno, priezvisko a podpis osoby, ktorá vykonala kontrolu
13	Údaje podľa metodiky Európskej štatistiky pracovných úrazov Číslo úrazu ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐ OKEČ[16]) ☐☐☐☐☐ Povolanie zamestnanca[17]) ☐☐☐☐☐☐ Vek zamestnanca ☐☐ Pohlavie zamestnanca ☐ Druh poranenia ☐☐☐ Poranená časť tela ☐☐ Územie, na ktorom vznikol úraz[18]) ☐☐☐☐☐ Dátum úrazu ☐☐☐☐☐☐☐☐ Čas úrazu ☐☐ Veľkosť organizácie ☐ Príslušnosť zamestnanca k štátom ☐ Pracovný vzťah zamestnanca ☐☐☐ Celkový počet dní PN***) ☐☐☐ Špecifikácia pracoviska ☐ Pracovisko ☐☐☐ Pracovný proces ☐☐ Špecifická pracovná činnosť ☐☐ Materiálový činiteľ špecifickej pracovnej činnosti ☐☐☐☐☐☐☐☐ Odchýlka ☐☐ Materiálový činiteľ odchýlky ☐☐☐☐☐☐☐☐ Dotyk (kontakt) – spôsob poranenia ☐☐ Materiálový činiteľ dotyku (kontaktu) ☐☐☐☐☐☐☐☐

Vysvetlivky k záznamu o registrovanom pracovnom úraze

1) IČO – identifikačné číslo organizácie (zamestnávateľa).
2) Právna forma zamestnávateľa – napr. akciová spoločnosť, spoločnosť s ručením obmedzeným, nadácia, družstvo, Sociálna poisťovňa, zdravotná poisťovňa.
3) Organizačná zložka, ktorá je evidujúcou a vykazujúcou jednotkou zamestnávateľa (napr. závod).
4) Rozsah zodpovednosti zamestnávateľa podľa § 195 až 198 Zákonníka práce.
5) Počet nezaopatrených detí podľa § 9 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.
6) IČSZ – identifikačné číslo sociálneho zabezpečenia zamestnanca podľa § 235 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 43/2004 Z. z.
7) Denný vymeriavací základ zamestnanca podľa § 84 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 439/2004 Z. z.
8) Presné určenie pracoviska, na ktorom vznikol úraz.
9) Ťažká ujma na zdraví podľa § 123 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon.
10) Opis priebehu úrazu dôležitý z hľadiska vzniku a priebehu úrazu.
11) Zdroj úrazu – napr. stroj (značka, výkon, rok výroby), dopravný prostriedok, zariadenie, náradie, inštalácia, materiál, fyzikálny, chemický, biologický faktor.
12) Príčina úrazu – opis, čo bolo v čase úrazu na pracovisku v nesprávnom alebo nebezpečnom stave, ktorý právny predpis porušil zamestnávateľ, čo robil zamestnanec alebo iná osoba nesprávnym alebo nebezpečným spôsobom, ktorý právny predpis porušil zamestnanec alebo iná osoba, či bol úraz spôsobený alebo ovplyvnený inou osobou (uviesť meno, priezvisko a adresu tejto osoby), či bol úraz spôsobený za spolupôsobenia prírodných živlov alebo zvierat.
13) Vyjadrenie zamestnanca k úrazu a podpis zamestnanca, ak to dovoľuje zdravotný stav zamestnanca.
14) Meno, priezvisko a podpis zástupcu zamestnávateľa určeného zamestnávateľom.
15) Záznam o kontrole vykonaných opatrení sa vypĺňa na kópii záznamu o registrovanom pracovnom úraze v evidencii zamestnávateľa.
16) OKEČ – odvetvová klasifikácia ekonomických činností podľa vyhlášky Štatistického úradu Slovenskej republiky č. 552/2002 Z. z., ktorou sa vydáva štatistická odvetvová klasifikácia ekonomických činností.
17) Povolanie zamestnanca podľa Klasifikácii zamestnaní (KZAM) podľa opatrenia Štatistického úradu Slovenskej republiky č. 16/2001 Z. z., ktorým sa vyhlasuje Klasifikácia zamestnaní.
18) Územie, na ktorom vznikol úraz – pre Slovenskú republiku podľa vyhlášky Štatistického úradu Slovenskej republiky č. 438/2004 Z. z., ktorou sa vydáva klasifikácia štatistických územných jednotiek. Na kódovanie v tomto ukazovateli sa používa úroveň NUTS 3.

*) Označuje sa alebo dopĺňa sa požadovaný aktuálny údaj.
**) Označuje sa len v prípade, ak na výkon práce je potrebná spôsobilosť podľa osobitných predpisov.
***)Údaj sa vypĺňa po ukončení pracovnej neschopnosti.

SADZOBNÍK POKÚT

PORUŠENIE (NEDODRŽANIE PRAVIDIEL / ZISTENIE)	**VÝŠKA POKUTY** (BEZ DPH)
KRÁDEŽ ALEBO ZNEHODNOTENIE MAJETKU SPOLOČNOSTI (článok 13)	**5000 EUR, OKAMŽITÉ UKONČENIE PRÁ C A ZRUŠENIE ZMLUVY, FINANČNÁ NÁHRADA ŠKODY**
PORUŠENIE OCHRANY OBCHODNÉHO TAJOMSTVA, VYTVÁRANIE FOTOGRAFIÍ ALEBO NAHRÁVOK (článok 12)	**OKAMŽITÉ UKONČENIE SPOLUPRÁCE S DODÁVATEĽSKOU SPOLOČNOSŤOU A TRVALÝ ZÁKAZ VSTUPU DO AREÁLU STAVBY**
POZITÍVNY VÝSLEDOK SKÚŠKY NA ALKOHOL - donášať, používať alkoholické nápoje, omamné alebo psychotropné látky, a zákazu vstupovať do areálu (článok 3, odsek 3.2, písm. e,h)	**500 EUR** A TRVALÝ ZÁKAZ VSTUPU DO AREÁLU SPOLOČNOSTI OSOBE, U KTOREJ BOL ZISTENÝ POZITÍVNY VÝSLEDOK SKÚŠKY NA ALKOHOL, **OKAMŽITÉ OPUSTENIE AREÁLU STAVBY**
NEDODRŽANIE BOZP PRI PRÁCACH VO VÝŠKACH ALEBO VÝKOPOCH (NEZABEZPEČENÉ PRACOVISKO, PRÁCA NA LEŠENÍ, PRÁCA NAD SEBOU, ZABEZPEČENIE VÝKOPOV, ...) V SÚLADE S PLATNÝMI PREDPISMI (článok 6)	**500 EUR**
NEZABEZPEČENIE PRACOVISKA SO ZVÝŠENÝM RIZIKOM VZNIKU POŽIARU (PRÁCA BEZ POVOLENIA, NEZABEZPEČENIE PHP, NEZABEZPEČENÁ KONTROLA PRACOVISKA PO UKONČENÍ PRÁC, ...) (článok 5)	**500 EUR**
OBSLUHA VYHRADENÝCH TECHNICKÝCH ZARIADENÍ BEZ PRÍSLUŠNEJ ODBORNEJ SPôSOBILOSTI (článok 3, odsek 3.2, písm. f)	**500 EUR**
OBSLUHA STROJOV (NAKLADAČ, ŽERIAV NA PODVOZKU, ...) BEZ PRÍSLUŠNEJ ODBORNEJ SPôSOBILOSTI (článok 3, odsek 3.2, písm. f)	**500 EUR**
OHROZENIE INÝCH OSôB SVOJOU ČINNOSŤOU Z DôVODU NEDODRŽANIA ZÁKLADNÝCH PRAVIDIEL BOZP, OPP A ŽP	**500 EUR**
NEZABEZPEČENIE NEBEZPEČNÝCH CHEM. LÁTOK PROTI ÚNIKOM DO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA (článok 11, odsek 11.2)	**500 EUR**
BKHL: PRÁCE BEZ EVIDENCIE A OBOZNÁMENIA VEDÚCEHO ZAMESTNANCA (článok 4, odsek 4.3)	**500 EUR**
VYTVORENIE NEDOVOLENEJ SKLÁDKY ODPADU (článok 11, odsek 11.1)	**500 EUR**
NEDOVOLENÁ MANIPULÁCIA S HORĽAVÝMI LÁTKAMI (článok 5)	**500 EUR**
FAJČENIE MIMO VYHRADENÝCH MIEST NA FAJČENIE (článok 3, odsek 3.2, písm. i)	**500 EUR**
NEDODRŽANIE SEPARÁCIE ODPADU (článok 11, odsek 11.1)	**500 EUR**
NEDODRŽANIE NOSENIA OOPP (článok 3, odsek 3.2, písm. g a článok 5, odsek 5.3)	**500 EUR**
NEDODRŽANIE DOPRAVNÉHO ZNAČENIA (článok 8) PREKROČENIE MAXIMÁLNEJ POVOLENEJ RÝCHLOSTI (článok 8)	**100 EUR** **do 20 km/h - 100 EUR, nad 20km/h - 300 EUR**